

EEN KWANTITATIEVE STUDIE NAAR HET VERBAND TUSSEN SOCIAAL KAPITAAL, OFFLINE SEKSUEEL RISICOGEDRAG EN SEXTING BIJ VOLWASSENEN.

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door 01402273 Verbeurgt Arissa

Academiejaar 2017-2018

Promotor: Prof. Dr. Hardyns Wim

Commissaris: Roelandt Jan

Woord vooraf

Ongeveer vier jaar geleden startte ik met de opleiding Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit Gent. Dit was het begin van een nieuw hoofdstuk in mijn leven. Les krijgen aan de Universiteit Gent was een echte verademing voor mij. Mijn eerste woord van dank gaat daarom uit naar alle proffen van de richting Criminologie. Door jullie inzichten, kennis en voortdurende feedback kreeg ik de kans om uit te groeien tot een kritisch criminoloog. Deze masterproef is het sluitstuk van mijn opleiding, het laatste loodje voor het behalen van mijn diploma ‘Master in de Criminologische Wetenschappen’. Zoals altijd woog dit laatste loodje het zwaarst. In de loop van deze masterproef werd ik vaak geconfronteerd met het feit dat het schrijven van een masterproef alles behalve een individuele verdienste is. Ik wil dan ook oprecht een aantal mensen bedanken. Ten eerste wil ik mijn promotor, professor dr. Hardyns, bedanken voor de intensieve en hartelijke begeleiding. U heeft me op de gepaste momenten, en meestal heel snel, met goede raad en statistische kennis bijgestaan. Ten tweede wil ik ook mijn danscrew en mijn criminologie vriendinnen Sophie en Fien bedanken voor alle steun die ze mij gaven tijdens de stressvolle periode van het schrijven aan deze masterproef. Door jullie peptalk bleef ik de kracht vinden om door te zetten. Ten derde mag ik zeker mijn ouders niet vergeten bedanken. Zonder jullie praktische steun en stimulans was deze masterproef niet mogelijk geweest. Last but not least wil ik Sigrid en Liselot bedanken voor alle goede raad bij het bepalen van mijn masterproefonderwerp. Mijn student-assistent periode was leerrijk maar dankzij jullie aanwezigheid werd het ook plezierig.

Arissa Verbeurgt,

3 maart 2018

Abstract

Het doel van deze masterproef is een bijdrage te leveren aan de kennis over de prevalentie van sexting bij volwassenen en het verband tussen sociaal kapitaal en risicogedrag bij volwassen door kennis te genereren over het cross-sectioneel verband tussen online/offline sociaal kapitaal, seksueel risicogedrag en sexting bij volwassenen. Om deze doelstelling te bereiken werden vijf onderzoeksvragen en hypothesen opgesteld. Deze onderzoeksvragen en hypothesen werden getoetst aan de hand van een kwantitatief onderzoek op de SCAN-data van 2016. Deze data zijn representatief voor de volwassen Gentse populatie. De onderzoeksresultaten van deze masterproef bevatten de eerste Belgische prevalentiecijfers van sexting bij volwassenen in België. Er werd gevonden dat in deze steekproef 4,6% van de respondenten sexting foto's heeft gestuurd tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek en 3,8% van de respondenten sexting foto's heeft gevraagd tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek. Daarnaast werd er een verschil gevonden in prevalentiecijfers naar leeftijd maar niet naar geslacht. Opvallend was dat in de steekproef 1 op 5 van de vrouwen tussen de 18 en de 30 jaar tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek sexting foto's verstuurd of gevraagd had. Daarnaast is er in deze masterproef voor de eerste keer een indicatie dat sociaal kapitaal een effect kan hebben op sextinggedrag bij volwassenen. Specifiek zijn er indicaties voor 1) een positief direct effect van online sociaal kapitaal op sexting, 2) een negatief direct effect van offline sociaal kapitaal op sexting, 3) een onrechtstreeks effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag. De resultaten van deze masterproef moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden aangezien er veel kritische opmerkingen over de SCAN-data en het onderzoek op zich kunnen worden gemaakt. Deze masterproef maakt echter wel duidelijk dat er genoeg indicaties zijn om in de toekomst grondig wetenschappelijk onderzoek uit te voeren naar de relatie tussen sociaal kapitaal en sexting.

Inhoudstafel

Woord vooraf	i
Abstract	ii
Inhoudstafel	iii
Lijst van tabellen	vi
Lijst van figuren	vii
Algemene inleiding	1
Hoofdstuk 1: Het theoretisch kader	5
1. Inleiding	5
2. Sexting	6
2.1 Het begrip sexting	6
2.2 Sexting in de media	10
2.3 Criminologische relevantie van sexting	11
2.4 Gekende prevalentiecijfers en oorzaken van sexting	16
3. Sociaal kapitaal	18
3.1 Het begrip sociaal kapitaal	18
3.2 Criminologische relevantie van sociaal kapitaal	20
4. Offline seksueel risicogedrag	20
4.1 Het begrip offline seksueel risicogedrag	20
4.2 Criminologische relevantie van offline seksueel risicogedrag	21
5. Probleemstelling, belang en doelstelling van deze masterproef	22
6. Van theorie naar conceptueel model, onderzoeksvragen en hypothesen	23
6.1 Het conceptueel model	23
6.2 Onderzoeksvragen	25
6.3 Hypothesen	27
7. Uitgeleide	30
Hoofdstuk 2: Onderzoekstechnisch ontwerp	31
1. Inleiding	31
2. Onderzoeksstrategie	31
3. Onderzoeksmateriaal	33
4. Onderzoekstechniek	35
5. Operationalisering van de centrale begrippen	37
5.1 Operationalisering van sexting	38
5.2 Operationalisering van offline sociaal kapitaal	41
5.3 Operationalisering van online sociaal kapitaal	43
5.4 Operationalisering van offline seksueel risicogedrag	46

6.	Ethische overwegingen _____	48
7.	Uitgeleide _____	49
Hoofdstuk 3: Kwantitatief onderzoek _____		50
1.	Inleiding _____	50
2.	Beschrijvende onderzoeksvragen _____	50
2.1	Prevalentie van sexting bij volwassenen _____	50
2.1.1	Onderzoeksvraag en hypothese _____	50
2.1.2	Univariate beschrijvende statistieken _____	51
2.1.3	Kruistabellen _____	53
2.1.4	Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese _____	61
2.2	Samenhang _____	63
2.2.1	Onderzoeksvraag en hypothese _____	63
2.2.2	Bivariate correlatie berekening _____	63
2.2.3	Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese _____	66
3.	Verklarende onderzoeksvragen _____	67
3.1	Directe effecten _____	67
3.1.1	Onderzoeksvraag en hypothese _____	67
3.1.2	Vorbereidende handelingen _____	69
3.1.3	Assumpties _____	72
3.1.4	Binomiale logistische regressieanalyse _____	73
3.1.5	Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese _____	77
3.2	Interactieverband _____	78
3.2.1	De onderzoeksvraag en hypothese _____	78
3.2.2	Vorbereidende analyses _____	79
3.2.3	Assumpties _____	82
3.2.4	Binomiale logistische regressie met interactie-effecten _____	82
3.2.5	Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese _____	86
3.3	Indirecte effecten _____	87
3.3.1	De onderzoeksvraag en hypothese _____	87
3.3.2	Vorbereidende analyses _____	89
3.3.3	Assumpties _____	89
3.3.4	Bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse _____	90
3.3.5	Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese _____	91
4.	Uitgeleide _____	93
Hoofdstuk 4: Samenvatting van de resultaten, kritische bedenkingen en implicaties _____		94
1.	Inleiding _____	94
2.	Samenvatting van de resultaten _____	94

3. Kritische bedenkingen	100
4. Theoretische en praktische implicaties van de bevindingen	103
Referenties	105

Lijst van tabellen

Tabel 1: Cronbach's Alpha if item deleted voor de schaal offline sociaal kapitaal.....	42
Tabel 2: Cronbach's Alpha if item deleted voor de schaal online sociaal kapitaal.....	45
Tabel 3: Frequentietabel: 'sexting versturen'	52
Tabel 4: Frequentietabel: 'sexting vragen'	53
Tabel 5: Frequentietabel: respondenten verdeeld in leeftijdscategorieën	54
Tabel 6: Kruistabel: 'sexting versturen' verdeeld naar leeftijdsgroepen	55
Tabel 7: Kruistabel: 'sexting vragen' verdeeld naar leeftijdsgroepen	55
Tabel 8: Samenvatting van de significantie toetsen van de gepartitioneerde matrices van 'sexting versturen' verdeeld in groepen	57
Tabel 9: Samenvatting van de significantie toetsen van de gepartitioneerd matrices van 'sexting vragen' verdeeld in groepen	58
Tabel 10: Frequentietabel: 'sexting versturen' verdeeld naar geslacht.....	59
Tabel 11: Frequentietabel: 'sexting vragen' verdeeld naar geslacht.....	59
Tabel 12: Prevalentie van 'sexting versturen' verdeeld naar leeftijdscategorie en geslacht	60
Tabel 13: Prevalentie van 'sexting vragen' verdeeld naar leeftijdscategorie en geslacht	61
Tabel 14: Bivariate correlaties tussen sexting, online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag	64
Tabel 15: Het effect van de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal' en 'hoog offline sociaal kapitaal' op de dummy sextinggedrag plegen	75
Tabel 16: Vergelijking van de fitmaten tussen het model zonder interactie-effecten en model met interactie-effecten.....	80
Tabel 17: Het effect van de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal', 'hoog offline sociaal kapitaal' en 'hoog online sociaal kapitaal * hoog offline sociaal kapitaal' op de dummy 'sextinggedrag plegen'	83

Lijst van figuren

Figuur 1: Vereenvoudigde voorstelling van het conceptueel model _____	25
Figuur 2: Schematische voorstelling van de schaal sexting _____	39
Figuur 3: Schematische voorstelling van de zwakke positieve significante correlaties tussen sexting, offline seksueel risicogedrag , online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal __	66
Figuur 4: Schematische voorstelling van het directe effect van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting _____	68
Figuur 5: Schematische voorstelling van het interactie-effect van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting _____	78
Figuur 6: Schematische voorstelling van de invloed van online sociaal kapitaal op sextinggedrag beïnvloed door offline sociaal kapitaal _____	84
Figuur 7: Schematische voorstelling van de invloed van offline sociaal kapitaal op sextinggedrag beïnvloed door online sociaal kapitaal _____	85
Figuur 8: Schematische voorstelling van de indirecte effecten van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag __	88

Algemene inleiding

Voorliggende masterthesis heeft als doel een bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke kennis over sexting bij volwassenen. Sexting - het uitwisselen van seksueel expliciete beelden of berichten via elektronica (voor uitgebreide uitleg over het begrip sexting zie hoofdstuk 1 deel: het begrip sexting) - is een actueel fenomeen dat samenhangt met recente technologische ontwikkelingen. Sextinggedrag komt voor bij kinderen, jongeren en volwassenen. Elke leeftijdsfase brengt andere prevalentiecijfers, oorzaken, kenmerken en gevolgen met zich mee (Walrave & Van Ouytsel, 2014). In deze masterproef zullen de prevalentiecijfers en oorzaken van sexting bij volwassenen worden bestudeerd. Er werd gekozen om de populatie van volwassenen te bestuderen omdat sexting bij volwassen in de (inter)nationale wetenschappelijke literatuur veel minder aandacht krijgt dan sexting bij kinderen en jongeren. Op dit ogenblik zijn er geen prevalentiecijfers van sexting bij volwassenen voor handen in België. Een verklaring voor deze wetenschappelijke desinteresse kan misschien liggen in het feit dat veel mensen denken dat volwassenen mogen doen wat ze willen op seksueel vlak of een blaming-the-victim mentaliteit ontwikkelen als het misloopt met sexting foto's (Bicanic & Alisic, 2017). Want denken we niet allemaal hetzelfde als we een naaktfoto zien passeren van een vriendin? Inderdaad: "Ze had deze foto maar niet moeten nemen!"

Het is zeker zo dat sextinggedrag bij volwassenen niet noodzakelijk altijd problematisch is voor de betrokkenen, **maar sexting kan wel altijd gezien worden als risicogedrag omdat het verzenden van seksueel getinte content nooit helemaal zonder risico is.** De kans bestaat altijd dat de teksten of beelden verspreid worden en dat ze terechtkomen bij mensen voor wie ze niet bedoeld zijn. Dit heeft enorm veel negatieve gevolgen, zoals bijvoorbeeld reputatieschade (Walrave & Van Ouytsel, 2014). Bovendien zijn niet veel mensen zich ervan bewust dat sommige vormen van sexting, ook als ze onder volwassenen gebeuren, strafbaar

zijn in België (zie hoofdstuk 1 deel: criminologische relevantie van sexting). Sexting bij volwassenen kan bijgevolg beschouwd worden als een criminologisch relevant fenomeen.

Concreet wordt met deze masterthesis aangesloten bij de huidige criminologische aandacht voor sexting en wordt er geprobeerd enkele wetenschappelijke hiaten op te vullen. Dit wordt gedaan vanuit een zeer originele invalshoek. Ten eerste wordt sextinggedrag bij volwassenen bestudeerd. Dit is zoals eerder gesteld een onderbelichte populatie in het sexting onderzoek. In België zijn momenteel nog steeds geen prevalentiecijfers van sexting bij volwassenen te vinden. Dit hiaat zal (deels) opgevuld worden met deze masterproef. Ten tweede wordt in deze masterproef voor de eerste keer naar sextinggedrag gekeken uit een ‘sociaal kapitaal’ standpunt. Dit werd nog nooit eerder gedaan, terwijl er wel indicaties zijn dat sociaal kapitaal - de sociale netwerken die mensen hebben en de hulpbronnen die mensen halen uit deze sociale netwerken (voor uitgebreide uitleg over het begrip sociaal kapitaal zie hoofdstuk 1 deel: het begrip sociaal kapitaal) - in verband zou kunnen staan met sexting. Sociaal kapitaal werd immers reeds met ander risicogedrag in verband gebracht (zie hoofdstuk 1 deel: criminologische relevantie van sociaal kapitaal). Sociaal kapitaal wordt in deze masterproef als determinant voor sexting geanalyseerd aan de hand van een geïntegreerd theoretisch model. In dit model wordt ook een gekende determinant van sexting, offline seksueel risicogedrag (Klettke, Hallford & Mellor, 2014) opgenomen. Aan de hand van dit geïntegreerd theoretisch model worden voor de eerste keer interactie-effecten en indirecte effecten in de verklaring van sexting in beeld gebracht.

Bovenstaande opzet van deze masterproef gaf aanleiding tot het opmaken van vijf centrale onderzoeksvragen waarop in deze masterproef een antwoord zal worden gezocht. Onderzoeksvraag 1 en onderzoeksvraag 2 zijn beschrijvend van aard, de andere onderzoeksvragen zijn eerder verklarend van aard.

Onderzoeksvraag 1	<p>Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen? - In welke mate zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen?
Onderzoeksvraag 2	<p>Wat is de samenhang tussen online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting?</p>
Onderzoeksvraag 3	<p>Wat is het directe effect van online sociaal kapitaal op sexting & van offline sociaal kapitaal op sexting?</p>
Onderzoeksvraag 4	<p>Wat is het interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting?</p>
Onderzoeksvraag 5	<p>Wat is het indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag & van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag?</p>

Deze onderzoeksvragen worden beantwoord aan de hand van kwantitatief onderzoek op bestaande surveydata. Deze masterproef maakt gebruik van de SCAN-database. Deze database bevat info van 820 respondenten, vergaard in het jaar 2016 door studenten 2de bachelor criminologie in het kader van het vak ‘Kwantitatieve criminologische methoden en technieken’. Op deze data worden diepgaande statistische analyses uitgevoerd aan de hand van het analyseprogramma SPSS. De grootste beperking aan deze data, en bijgevolg van deze masterproef, is dat deze data cross-sectioneel zijn. Er kunnen dus zeker geen trends of causale relaties aangetoond worden. Daarom wordt in deze masterproef van ‘effecten’ gesproken. Op de interpretatie van het woord ‘effecten’ zal in het laatste hoofdstuk dieper ingegaan worden.

Deze masterproef is onderverdeeld in 4 hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk zal het theoretische kader, waarin deze masterproef tot stand is gekomen, geschetst worden. Het tweede hoofdstuk behandelt het onderzoekstechnische ontwerp van deze masterproef. In het derde hoofdstuk wordt het kwantitatief onderzoek beschreven, dat werd uitgevoerd om elke onderzoeksvraag en hypothese te toetsten. De resultaten worden samengevat en geïnterpreteerd in hun bredere, wetenschappelijke context in het vierde en laatste hoofdstuk. Hier zal ook worden ingegaan op een aantal beperkingen van deze masterproef en op de theoretische en praktische implicaties van deze masterproef. Ten slotte worden doorheen dit laatste hoofdstuk aanbevelingen voor verder onderzoek geformuleerd.

Hoofdstuk 1: Het theoretisch kader

1. Inleiding

In dit hoofdstuk zal de theoretische achtergrond van de masterproef geschetst worden. Eerst zullen alle variabelen opgenomen in het onderzoek gedefinieerd, verantwoord, afgebakend en geconceptualiseerd worden. Conceptualisering is uitermate belangrijk in deze masterproef. De vier centrale begrippen (sexting, online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag) zijn immers erg vaag en interpreteerbaar. Het is dan ook cruciaal dat eerst duidelijk wordt omschreven wat onder de vier centrale begrippen wordt verstaan in deze masterproef. Dit zal gedaan worden met behulp van stipulatieve definities.

Bij het opstellen van de stipulatieve definities was de bruikbaarheid van de definities in de masterproef van doorslaggevend belang. De definities zijn duidelijk en haalbaar en bovendien ook goed afgesteld op de doelstelling van de masterproef. Daardoor zijn de definities wel gebaseerd op de bestaande wetenschappelijke literatuur, maar sterk ingeperkt. Daarnaast is er bij het maken van deze stipulatieve definities ook rekening gehouden met de gebruikte onderzoeksstrategie van dit onderzoek, het bureauonderzoek. Er worden in deze masterproef zelf geen empirische gegevens verzameld, maar er wordt gebruik gemaakt van reeds bestaand secundair wetenschappelijk onderzoek: de SCAN-enquêtes (zie hoofdstuk 2). De begripsbepaling in deze masterproef is bijgevolg enorm bepaald door de vraagstelling in deze SCAN-enquête.

Er wordt in deze masterproef gewerkt met erg beperkte stipulatieve definities van de centrale begrippen. Het resultaat van deze beperkte definities is dat de interne validiteit van het onderzoek hoog is, maar de externe validiteit van de masterproef aan waarde verliest. Dit is een noodzakelijke prijs die moet betaald worden om met een bestaande database te werken.

Na de bespreking van de centrale concepten wordt in dit eerste hoofdstuk de probleemstelling, het belang van het onderzoek en de doelstelling van deze masterproef aangehaald. Op het einde van het hoofdstuk wordt het conceptueel model, waarrond gewerkt wordt, uitvoerig besproken. Hierbij worden ook de onderzoeksvragen en hypothesen besproken. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een uitgeleide.

2. Sexting

2.1 Het begrip sexting

Het begrip sexting is een éérentwintigste-eeuwse porte-manteau van de woorden seks en texting (Döring, 2014). Het woord sexting werd in 2011 voor de eerste keer opgenomen in de Oxford English Dictionary. Sexting wordt er gedefinieerd als “Sending someone sexually explicit photographs or messages via mobile phone” (Oxford English Dictionary, 2018). Momenteel is het woord sexting nog niet te vinden in het Belgische online woordenboek Van Dale (Van Dale, 2018).

Een éénduidige definitie van het begrip sexting bestaat niet. Een veel gebruikte definitie in België is die van de stichting Child Focus. Child focus (2017) stelt dat er gesproken wordt van sexting, “wanneer jongeren (of volwassenen) pikante foto’s of naaktfoto’s van zichzelf doorsturen naar iemand anders, via sms, mail, sociale media, webcam of op een andere manier”. Op deze definitie kan kritiek gegeven worden, omdat de scope van sexting erin erg eng is. In deze definitie wordt namelijk vergeten dat versturen van eigen genomen seksuele foto’s van andere personen en het doorsturen van seksuele foto’s ook als sexting gezien kan worden.

In de wetenschappelijke literatuur circuleren eveneens tientallen definities van sexting. Per definitie verschilt de scope van sexting telkens minutieus. Een voorbeeld van een brede definitie van sexting in de wetenschappelijke literatuur is die van de onderzoekers Ringrose, Gill, Livingstone, & Harvey (2012, p. 9). “Sexting can be defined as the exchange of sexually explicit content communicated via text messages, smartphones, or visual and web 2.0. activities such as social networking sites”. Ofschoon dit een brede definitie is, is het ook een lange en ingewikkelde. Een definitie die makkelijker te lezen is, is die van Madigan et al. (2018). Zij definiëren sexting als “the sharing of sexually explicit images, videos, or messages through electronic means”. Deze definitie heeft een brede scope voor sexting en is tevens kort en verstaanbaar.

Het niet hebben van een éénduidige definitie van sexting is erg nefast voor de wetenschap. Madigan et al. (2018) beschrijven deze problematiek in een recente wetenschappelijke publicatie. Op deze manier bestudeert elk onderzoek eigenlijk iets anders en kunnen de resultaten van sexting-onderzoeken niet vergeleken worden. Madigan et al. (2018) stellen dat in toekomstig wetenschappelijk onderzoek aparte prevalentiecijfers van elke sextingmethode (berichten, foto's en video's; versturen en ontvangen) moeten worden gegenereerd. In deze masterproef zal deze gedachte gevolgd worden. Er zal enkel gefocust worden op de prevalentiecijfers van sexting **foto's**. Wat Madigan et al. (2018) niet aanhalen is het feit dat het ook mogelijk zou kunnen zijn dat de verschillende vormen van sexting ook verschillende oorzaken kunnen hebben. Hierop zal in het laatste hoofdstuk teruggekomen worden.

In de juridische vakliteratuur wordt meestal de definitie van sexting gebruikt uit de ‘Luxembourg Guidelines’, een officieel document opgemaakt door 18 internationale partners¹

¹ Deze 18 partners zijn: African Committee of Experts on the Rights and Welfare of the Child, Child Rights Connect, Council of Europe Secretariat, ECPAT, Europol, The International Association of Internet Hotlines,

waarin richtlijnen worden gegeven voor definities van verschillende termen gerelateerd aan de bescherming van kinderen. Sexting wordt er gedefinieerd als “the self-production of sexual images, or as the exchange of sexual messages or images and the creating, sharing and forwarding of sexually suggestive nude or nearly nude images through mobile phones and/or the internet. Sexting is a form of self-generated sexually explicit content, and the practice is remarkably varied in terms of context, meaning, and intention” (the Luxembourg Guidelines, 2016, p.44). Deze definitie is oorspronkelijk gecreëerd om sexting bij kinderen te definiëren maar kan ook voor volwassenen worden gebruikt.

Uit talrijke bovenstaande definities kan worden besloten dat sexting een containerbegrip is dat verschillende soorten gedragingen inhoudt, maar altijd drie zeer typische karakteristieken bevat. Ten eerste gaat het bij sextinggedrag steeds over een uitwisseling van foto's, video's of berichten tussen personen (Ringrose, Gill, Livingstone & Harvey, 2012). Het maken van foto's, video's of berichten is dus niet voldoende, de beelden moeten gecommuniceerd worden naar andere mensen. Deze communicatie kan op verschillende manieren gebeuren: online naar een hele grote groep mensen (bijvoorbeeld wanneer een foto wordt gepost op een openbaar facebookprofiel), online naar een beperkte groep mensen (bijvoorbeeld in een chat sessie) of offline (bijvoorbeeld jongeren die het verkregen sexting materiaal tonen aan elkaar op de speelplaats) (Walrave & Van Ouytsel, 2014). Ten tweede heeft de inhoud van sexting foto's, video's of berichten steeds een bepaalde graad van seksualisering. Deze graad van seksualiseren kan erg fluctueren, en is vaak erg laag. Bij berichten is er een seksuele inhoud nodig. Bij de foto's en video's kan het gaan over seksuele inhoud (bijvoorbeeld masturbatie), naakte personen of semi-naakte personen. Het hoeft eigenlijk niet meer onthullend te zijn dan

Instituto Interamericano del niño, la niña y adolescentes (OEA), International Centre for Missing and Exploited Children, International Labour Office, International Telecommunication Organisation, INTERPOL, Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Plan International, Save the Children International, United Nations Committee on the Rights of the Child, United Nations Special Rapporteur on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography, United Nations Special Representative of the Secretary General on Violence against Children en UNICEFco.

wat er kan gezien worden op een strand (Mitchell, Finkelhor, Jones & Wolak, 2012). Ten derde gaat het bij sextinggedrag altijd over zelfgeproduceerde foto's, video's of berichten. Wanneer foto's, video's of berichten worden verspreid die niet zelf geproduceerd zijn, valt dit niet onder de scope van sexting, maar onder de categorie van porno (Döring, 2014). Het verschil tussen porno en sexting is duidelijk in theorie, maar is in de praktijk vaak erg vaag. Dit wordt bijvoorbeeld geïllustreerd in een onderzoeksrapport uit 2010, waar gevonden werd dat één op vier van de geïdentificeerde slachtoffers van online kinderporno de initiële foto zelf, zonder onder druk te worden gezet, verstuurde. Dit toont aan dat initieel sexting materieel heel snel een eigen leven kan beginnen leiden online (Ryan, 2010).

In deze masterproef wordt gewerkt met een stipulatieve definitie van sexting. Om het geheel werkbaar te houden, werd voor een erg nauwe stipulatieve definitie van sexting gekozen: er zal enkel worden gefocust op sexting foto's, en niet op sexting berichten of video's. Met deze beperkte definitie van sexting zal rekening gehouden moeten worden bij de interpretatie van het onderzoek. Sexting zal in deze masterproef bestaan uit twee factoren: sexting versturen en sexting vragen. Met sexting versturen wordt het versturen van een seksueel getinte foto van zichzelf via internet of gsm naar andere personen verstaan. Met sexting vragen wordt het vragen via internet of gsm aan een andere persoon naar een seksueel getinte foto verstaan. In de huidige wetenschappelijke literatuur wordt meestal onderscheid gemaakt tussen 1) het versturen van sexting, 2) het ontvangen van sexting, 3) het doorsturen van sexting zonder toestemming en 4) het doorgestuurd worden van sexting van jou zonder toestemming (zie bijvoorbeeld: Madigan et al., 2018). Van deze vierdeling wordt dus lichtelijk afgeweken in deze masterproef. De gebruikte SCAN-database laat niet toe dat alle vier elementen betrokken worden in het onderzoek. De elementen: ontvangen, doorsturen zonder toestemming en het doorgestuurd worden, werden niet bevraagd. Er is echter wel een vraag in de survey die naar

het vragen naar sexting peilt. Daarom zal in deze masterproef een onderscheid gemaakt worden tussen sexting versturen en sexting vragen.

2.2 Sexting in de media

Sexting is de afgelopen jaren, vooral door de invloed van de media, een hot topic geworden in onze huidige maatschappij. Wereldwijd bestaan ontelbaar veel fictie en non-fictie boeken over sexting. ‘Francien laat je tieten nog eens zien’, een autobiografisch boek over de gevolgen van sexting, was vorig jaar een echte hype in Vlaanderen en Nederland (Regelink, 2016) en de alomtgeprezen jeugdauteur Dirk Bracke schreef recent ook een boek over sexting bij jongeren (Bracke, 2017). Op de televisie is het fenomeen tevens erg aanwezig tegenwoordig. Op 1 november 2017 werd een hele aflevering van het reportageprogramma Pano aan sexting bij jongeren gewijd (2017) en de serie ‘13 reasons why’, waarin het hoofdpersonage zelfmoord pleegt door onder meer de gevolgen van sexting, is wereldwijd een gigantisch succes (2017).

In de nieuwe media (Snapchat, Facebook, Instagram, etc.) is sexting ook reeds erg aanwezig. Een goed voorbeeld hiervan is het Snapchataccount ‘Gentstudent’. Dit account kan het best omschreven worden als een sextingplatform voor Belgische studenten. Echte wetenschappelijke cijfers van hoeveel mensen dit account volgen zijn er niet voor handen maar het account volgen of er beeldmateriaal op posten, is zeker geen marginaal fenomeen. Elke dag verschijnen tientallen sexting beelden op dit platform.

Net zoals bij de wetenschappelijke artikels, wordt in de populaire media ook veel meer aandacht gegeven aan sexting bij kinderen en jongeren dan aan sexting bij volwassenen. Het wereldwijd meest beruchte voorbeeld van sexting bij volwassenen zijn de sexting schandalen in 2011, 2013, 2016 en 2017 rond Anthony Weiner (Walrave & Van Ouytsel, 2014). Het

voormalig Amerikaans democratisch congreslid heeft al meerdere malen seksueel suggestieve foto's van zichzelf verzonden naar andere volwassenen en minderjarigen. In 2017 is hij uiteindelijk veroordeeld tot een gevangenisstraf van 21 maanden omwille van sextinggedrag met een 15-jarig meisje via Skype en Snapchat (Bouma, 2017).

2.3 Criminologische relevantie van sexting

Sextinggedrag is niet noodzakelijk altijd problematisch voor de betrokkenen, maar kan wel altijd gezien worden als online risicogedrag, omdat het altijd een potentieel risico inhoudt (Van Ouytsel, 2014a). Sommige vormen van sexting zijn strafbaar. Om te weten welke vormen juist strafbaar zijn, is het ten eerste belangrijk om onderscheid te maken tussen vormen van 'consensuele sexting' en 'niet-consensuele sexting'. Een voorbeeld van 'consensuele sexting' is sextinggedrag bij een koppel. De situatie, waarbij een geliefde na de beëindiging van een relatie sexting foto's verspreidt uit wraak, is een voorbeeld van 'niet-consensuele sexting'. Ten tweede is het op juridisch vlak belangrijk om te weten of de sexting gebeurt tussen minderjarigen onderling, tussen meerderjarigen onderling of tussen minderjarigen en meerderjarigen gebeurt (Lievens, 2013).

Welke vormen van sexting precies strafbaar zijn en onder welke wetsartikelen sexting kan vallen, is geen gemakkelijke vraag. Hierover kan op zich een hele masterproef worden geschreven. In deze masterproef is het niet de bedoeling om de strafbaarheid van sexting helemaal uit de doeken te doen. Er zal enkel een kleine opsomming worden gegeven van de juridische mogelijkheden.

Ten eerste zijn sommige vormen van sexting heel recent expliciet opgenomen in de strafwet onder artikel 371/1 dat het misdrijf voyeurisme beschrijft. Het gaat 1) over het maken of het doen maken van een beeld- of geluidsoptname **zonder toestemming van een persoon**, terwijl

hij ontbloot is of een seksuele daad stelt terwijl de persoon zich in omstandigheden bevindt waar hij kan verwachten dat zijn persoonlijke levenssfeer zal worden geschonden en 2) over het tonen, toegankelijk maken of verspreiden van beeld- of geluidsopnames van een ontblote persoon of een persoon die een expliciete seksuele daad stelt **zonder diens toestemming** of buiten diens medeweten, ook al heeft die persoon ingestemd met het maken ervan. Het misdrijf wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar. Worden de feiten gepleegd op de persoon of met behulp van een minderjarige met de leeftijd tot zestien jaar, dan wordt de schuldige gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar. Is de minderjarige geen volle zestien jaar oud, dan is de straf opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar (Strafwetboek artikel 371/1, 2016). Uit artikel 371/1 is duidelijk dat de Belgische wetgever heeft gekozen om in dit artikel van de strafwet de **niet-consensuele vormen van sexting strafbaar te stellen**, ook indien het tussen twee volwassenen mensen gebeurt. Indien er een minderjarige bij betrokken is, is er sprake van een strafverzwarende omstandigheid. Minderjarigen kunnen strafrechtelijk gezien geen misdrijven plegen, maar plegen als misdrijf omschreven feiten. Deze term verwijst naar feiten of handelingen die, met het klassieke strafrecht als referentiepunt, als misdrijf worden beschouwd. Dit wil zeggen dat ook minderjarigen een maatregel opgelegd kunnen krijgen van de jeugdrechter voor niet-consensuele sexting.

In artikel 371/1 strafwet wordt er niets gezegd over consensuele vormen van sexting. Dit impliceert dat er in **België gekozen werd om de gewilde vormen van sexting onderling tussen meerderjarigen en onderling tussen minderjarigen niet strafbaar te stellen**. Dit is redelijk uniek in het geval van de minderjarigen. In het buitenland classificeerden rechters bepaalde beelden die onder de noemer ‘consensuele sexting onder minderjarigen’ vallen reeds als kinderpornografie (Lievens, 2014). In België gebeurde dit (nog) niet (Van Cleemput, 2016).

De vraag rijst of de **gewilde vorm van sexting tussen meerderjarigen en minderjarigen** niet strafbaar is volgens de Belgische strafwet. Dat is het wel. Zowel in de wetenschappelijke literatuur als bij de wetgever is iedereen het erover eens dat deze vormen van sexting maatschappelijk en juridisch niet aanvaard kunnen worden (Wolak, 2011). Deze situaties kunnen onder verschillende andere artikels van het Belgisch Strafwetboek vallen (Van Cleemput, 2016).

Ten eerste is er artikel 383 Strafwetboek. Dit artikel stelt het tentoonstellen, verkopen, verspreiden, vervaardigen, in voorraad hebben, invoeren, en bekendmaken van materiaal (“liederen, vlugschriften of andere geschriften, afbeeldingen of prenten”) dat strijdig is met de goede zeden strafbaar (Strafwetboek artikel 383, 1867). Het begrip ‘goede zeden’ wordt bij dit misdrijf door de rechter evolutief geïnterpreteerd, mede rekening houdend met technische evoluties (De Busscher, 2012). Dit misdrijf wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboeten van 26 tot 500 euro. De straffen op dit misdrijf worden verzwaard indien ze gepleegd worden tegenover minderjarigen (Strafwetboek artikel 386, 1926). Dan kan het misdrijf worden gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en een geldboete van 1.000 tot 5.000 euro. Om onder artikel 383 Strafwetboek te vallen moet worden opgemerkt dat de handelingen een zekere graad van openbaarheid vereisen. Wanneer sexting wordt gedeeld op sociale netwerksites onder een grote groep vrienden of openbaar, kan aangenomen worden dat aan deze voorwaarde voldaan is. Wanneer sexting wordt gedeeld via de ‘berichten’-functie, is aan deze voorwaarde niet altijd voldaan. De rechter zal hierover case per case moeten oordelen (Van Cleemput, 2016). Dit is niet problematisch omdat het maken van afbeeldingen die strijdig zijn met de goede zeden op zich ook strafbaar is. Dit misdrijf valt onder artikel 384 strafwet (Strafwetboek artikel 384, 1926).

Dit misdrijf wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en met een geldboete van 50 tot 1.000 euro.

Ten tweede kan sextinggedrag tussen meerderjarigen en minderjarigen in sommige gevallen ook onder artikel 383bis Strafwetboek vallen. Dit artikel stelt het tentoonstellen, aanbieden, verkopen, verhuren, uitzenden, leveren, verdelen, verspreiden, ter beschikking stellen, overhandigen, het invoeren of doen invoeren en het vervaardigen van kinderpornografisch materiaal strafbaar (De Schepper & Royer, 2016; Lievens, 2013; Strafwetboek artikel 384, 1926).

Voor de volledigheid wordt ook vermeld dat in concrete situaties verschillende (consensuele en niet-consensuele) vormen van sexting ook nog onder andere wetsartikels kunnen vallen.

Ten eerste is het mogelijk dat in sommige concrete situaties waarin er sprake is van sexting materiaal, de situaties ook kunnen aanzien worden als belaging of afpersing (De Schepper & Royer, 2016; Strafwetboek artikel 442bis, 2012; Strafwetboek artikel 470, 1867).

Ten tweede is het ook mogelijk dat sommige vormen van sexting een schending vormen van iemands recht op afbeelding (Dierickx, 2005; Lievens, 2013). Artikel XI.174 van de Wet Verwerking Persoonsgegevens verbiedt een auteur, eigenaar van een portret, of enige andere persoon die een portret bezit of voorhanden heeft, dit te reproduceren of aan het publiek mee te delen zonder toestemming van de geportretteerde. Naar dit artikel wordt vaak gerefereerd als iemand zijn 'recht op afbeelding' of 'portretrecht' (Wet Verwerking Persoonsgegevens artikel XI.174, 1993).

Uit voorgaande opsomming kan afgeleid worden dat momenteel de Belgische wetgever niet alle vormen van sexting strafbaar heeft gesteld. Momenteel woedt de discussie bij professionelen en academici of deze strafbaarstelling toereikend is en of de consensuele vormen van sexting tussen minderjarigen onderling en meerderjarigen onderling niet strafbaar zou moeten worden gesteld. Er zijn pro's en contra's bij deze keuze. Ook hier zal niet diep op ingegaan worden in het kader van deze masterproef, maar het is wel nodig om aan te halen dat deze keuze van de wetgever om bepaalde vormen niet strafbaar te stellen wetenschappelijk te onderbouwen is.

Er is namelijk ook een strekking in de wetenschappelijke literatuur die niet enkel de nadelen van sexting aanhaalt. Zo worden in sommige wetenschappelijke teksten de normaliteit van sexting tussen leeftijdsgenoten benadrukt (Döring 2014; Levine, 2013). Het internet is nu eenmaal recent een groot deel van ons leven geworden en ook van onze seksualiteit. Volgende quote van Marty Klein (2008) illustreert deze gedachte feilloos: "The same thing happens repeatedly whenever a new technology is introduced into Western popular culture: It becomes an instrument with which to terrify ourselves and others about sex". Andere wetenschappelijke publicaties suggereren bovendien positieve effecten bij jongeren en volwassenen van sexting op vlak van relatietevredenheid en seksueel welbevinden (Hertlein & Ancheta, 2014; Walrave & Van Ouytsel, 2014). Meer en grondiger wetenschappelijk onderzoek is momenteel nodig om een beter zicht te krijgen op deze voordelen van sexting.

In deze masterproef zullen alle vormen van sexting bestudeerd worden. Want hoewel niet alle vormen van sexting strafbaar zijn, staat het wetenschappelijk vast dat alle vormen van sexting zowel bij kinderen, jongeren als volwassenen kunnen gezien worden als online risicogedrag (Van Ouytsel, 2014a). Dit omdat elk sextinggedrag altijd een mogelijk potentieel risico inhoudt. De mogelijke risico's zijn legio en divers. Wetenschappelijk werden volgende

mogelijke gevolgen reeds onderzocht: reputatieschade (Walrave & Van Ouytsel, 2014), sextortion (Wittes et al., 2016), online seksueel misbruik (Bruning, 2016; Kloess et al., 2014), grooming (Kloess et al., 2014; Malby et al., 2015), cyberpesten (McGovern, Crofts, Lee & Milivojevic, 2016) en suïcide (Best & Bogle, 2014). Grondiger wetenschappelijk onderzoek in de toekomst naar welke risico's er net spelen bij welke populatie (kinderen, jongeren, volwassenen) is nodig.

2.4 Gekende prevalentiecijfers en oorzaken van sexting

De prevalentie van het fenomeen sexting werd de afgelopen jaren meerdere malen bestudeerd. In België zijn er momenteel enkel prevalentiecijfers van jongeren voorhanden. Een onderzoek van de onderzoeksgroep Apenstaartjaren 6 vond in 2016 dat 8,1% van de Vlaamse jongeren de voorbije twee maanden een seksueel getinte foto verstuurd en dat 25,6 % van deze jongeren zo'n foto ontving de afgelopen twee maanden (Mediaraven & LINC, 2016). Verder is er ook onderzoek van Van Ouytsel et al. (2014). Zij vonden dat 4,5% van de Antwerpse jongeren al een foto van hun geslachtsdelen had verstuurd en ongeveer 1 op vier jongeren had al een foto in bikini of ondergoed doorgestuurd. Tevens werd een recenter onderzoek gevonden van Van Ouytsel et al. (2017). Dit onderzoek stelde vast dat 23,2% van de Antwerpse jongeren aan sexting doet met hun partner en 22,6% van diezelfde jongeren met iemand anders dan hun partner.

Op internationaal niveau werd al meer wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de prevalentie van sexting, en werd ook de prevalentiegraad van sexting bij volwassenen geanalyseerd. Er werden reeds twee systematische reviews en één meta-analyse opgesteld aangaande de prevalentiecijfers van sexting. De eerste systematische review van 10 studies gaf aan dat het aandeel van de jongeren dat aan sexting doet, schommelt tussen de 2,5 en de 21% (Döring, 2014). De tweede systematische review van 25 studies gaf aan dat de

gemiddelde prevalentie van het versturen van seksueel getinte foto's 48,56% bedraagt bij volwassenen (leeftijd range tussen de 18 en de 30 jaar oud) en 11,96% bij adolescenten (leeftijd range tussen de 10 en de 19 jaar) (Klettke, Hallford & Mellor, 2014). Een zeer recente meta-analyse van 39 studies constateerde dat de gemiddelde prevalentie bij minderjarigen 14,8% is voor het versturen van sexting en 27,4% voor het ontvangen van sexting is. De prevalentie van het verspreiden van sextinginhoud zonder consensus was bij minderjarigen 12% en 8,4% van de minderjarige respondenten was het al overkomen dat sexting van henzelf was verspreid (Madigan et al., 2018).

In deze prevalentiecijfers kunnen we zeer grote schommelingen bemerken, zowel voor minderjarigen als voor meerderjarigen. De oorzaak van deze grote schommelingen ligt naar grote waarschijnlijkheid aan het feit dat er geen uniforme definitie van sexting bestaat. Het vergelijken van prevalentiecijfers tussen verschillende onderzoeken is daardoor problematisch.

Over de oorzaken van sexting werd reeds goed wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Er werden in het verleden reeds verschillende determinanten van sexting gevonden zoals ADHD, depressie, angst, boosheid en peer pressure (Englander, 2012; Lee, Moak en Walker, 2016; Temple et al., 2014; Van Ouytsel et al., 2015; Van Ouytsel et al., 2017; Vural, Uncu & Kilic, 2015). Ook offline seksueel gedrag werd al meerder malen in verband gebracht met sexting (Benotsch, 2013; Dir et al., 2013; Houck et al., 2014; Klettke, Hallford & Mellor, 2014; Rice et al., 2012; Temple et al., 2012; Ybarra & Mitchell, 2014).

3. Sociaal kapitaal

3.1 Het begrip sociaal kapitaal

In de wetenschappelijke literatuur is er sprake van een ‘sociaal kapitaal stroming’ waarbij de term sociaal kapitaal verwijst naar de idee dat sociale netwerken potentiële hulpbronnen/kapitaal zijn voor individuen, gemeenschappen en de maatschappij in haar geheel (Putman, 2000). Er zijn veel verschillende definities te vinden van sociaal kapitaal in de wetenschappelijke literatuur (Bourdieu, 1986; Coleman, 1990; Loury, 1992; Putnam, 1993). Een artikel van Fulkerson en Thompson (2008) geeft een mooi overzicht van de verschillende mogelijke interpretaties van het begrip sociaal kapitaal. Het artikel geeft ook de verschillende mogelijke dimensies van sociaal kapitaal weer, zoals het verschil tussen sociaal kapitaal op gemeenschapslevel en op individueel level (Lin, 2001). In deze masterproef zal sociaal kapitaal op individueel level bestudeerd worden en zal de denkwijze van Putnam (2001) gevolgd worden. Volgens hem is het centrale idee van sociaal kapitaal op individueel level het feit dat sociale netwerken, en de geassocieerde normen van wederkerigheid in deze netwerken, waarde hebben voor de personen in deze sociale netwerken. Daarnaast kan sociaal kapitaal volgens Putnam (2000) onderverdeeld worden in bonding en bridging sociaal kapitaal. Met bonding sociaal kapitaal bedoelt hij de personen in iemand zijn sociaal netwerk waarvan iemand steun ontvangt bv. dichte vrienden en familie. Er zal een voorbeeld bij gegeven worden ter verduidelijking. *Stel, een persoon verliest zijn job en kan zijn huur niet meer betalen. Op dit moment is zijn bonding sociaal kapitaal van cruciaal belang. Indien hij een goed sociaal netwerk (vrienden, familie) heeft, zal de persoon waarschijnlijk ondersteuning vinden: een slaapplaats, geld, eten etc. Maar als de persoon geen sociaal netwerk heeft, heeft hij weinig ondersteuning. Deze persoon komt waarschijnlijk in moeilijkheden.* Bridging sociaal kapitaal daarentegen gaat over de informatiebronnen waarover een persoon beschikt. Dit zijn meestal zwakkere banden (Vitak & Ellison, 2013).

Het hebben van een hoog sociaal kapitaal op individueel level is volgens Putnam (2000) dus positief, omdat onze netwerken waarde hebben onder de vorm van steun en informatie.

Sociaal kapitaal kan volgens Putnam (2000) enorm veel vormen aannemen. Sommige vormen van sociaal kapitaal zijn enorm formeel. Een goed voorbeeld hiervan is de studentenraad, terwijl andere vormen veel informeler zijn, zoals een groep vrienden die elke donderdag iets gaan drinken op café. Toch is het duidelijk dat zowel bij de studentenraad als bij de vriendengroep netwerken ontstaan tussen personen, met waarde voor de personen die er deel van uitmaken omdat er wederkerigheid ontstaat.

Sociaal kapitaal is vandaag de dag niet enkel beperkt tot offline contacten, maar beslaat ook alle online contacten (Subrahmanyam et al., 2008). Sociale netwerk sites worden zowel gebruikt voor het genereren van bonding sociaal kapitaal (Ellison, Steinfield, & Lampe, 2011) als van bridging sociaal kapitaal (Ellison, Vitak, Gray, & Lampe, 2014).

In deze masterproef zal enkel het sociaal kapitaal op individueel level worden bestudeerd, waarbij een onderscheid zal gemaakt worden tussen online en offline sociaal kapitaal. Zoals bij het centrale begrip sexting, werd ook voor offline sociaal kapitaal en online sociaal kapitaal een duidelijke stipulatieve definitie opgesteld. In dit onderzoek wordt onder offline sociaal kapitaal, de offline sociale netwerken (face-to-face) van individuen en de hulpbronnen die via deze offline netwerken gemobiliseerd kunnen worden, verstaan. Daarnaast wordt in dit onderzoek onder online sociaal kapitaal, de online sociale netwerken van individuen en de hulpbronnen die via deze online netwerken gemobiliseerd kunnen worden, verstaan.

3.2 Criminologische relevantie van sociaal kapitaal

Sociaal kapitaal op gemeenschapslevel is in het verleden in verband gebracht met betere volksgezondheid (Adler & Kwon, 2000), lagere criminaliteitscijfers (Adler & Kwon, 2002; Putnam, 2000), minder druggebruik op gemeenschapslevel (Åslund & Nilsson, 2013), minder offline seksueel risicogedrag op gemeenschapslevel (Crosby et al., 2003) en het psychologisch en fysisch welzijn van mensen op gemeenschapslevel (Helliwell & Putnam, 2004; Thoits, 2011). Een mogelijke verklaring hiervoor is het feit dat buurten met een hoge graad van sociaal kapitaal meer bestendig zijn tegen een hoge concentratie “social disorder” en daardoor over minder criminaliteit en meer levenskwaliteit voor de inwoners beschikken (Sampson, 2012).

Sociaal kapitaal op individueel level is in verband gebracht met risicogedrag. Wetenschappelijke literatuur brengt naar voor dat het al dan niet stellen van offline en online risicogedrag mogelijk wordt beïnvloed door de hoeveelheid sociaal kapitaal dat een persoon bezit (Hardyns et al, 2015a; Hardyns et al, 2015b, Kawachi, Subramanian, & Kim, 2008). Er zijn reeds wetenschappelijke onderzoeken uitgevoerd die dit verband tussen offline sociaal kapitaal en offline risicogedrag in beeld brengen. Zo is er onderzoek van Weitzman en Chen (2005) en van Weitzman en Kawachi (2000) waarin gevonden werd dat bij studenten minder alcoholmisbruik en alcoholschade was indien de studenten een hoger individueel offline sociaal kapitaal hadden.

4. Offline seksueel risicogedrag

4.1 Het begrip offline seksueel risicogedrag

Wanneer het begrip seksueel risicogedrag onder de loep wordt genomen in de vigerende wetenschappelijke literatuur, is het duidelijk dat ook dit een term is die enorme diverse gedragingen kan inhouden. Offline seksueel risicogedrag wordt door het Centers of Disease

and Control gedefinieerd als “behaviors related to unintended pregnancy and sexually transmitted infections (STI), including human immunodeficiency virus (HIV) infection” (Kann et al., 2016, p.2). Het betreft dus seksueel gedrag dat is gerelateerd aan twee mogelijke categorieën van risico’s: seksueel overdraagbare aandoeningen en ongeplande zwangerschap (De graaf et al., 2018).

In de vigerende wetenschappelijke literatuur gebruiken onderzoekers meestal een combinatie van verschillende indicatoren om het begrip offline seksueel risicogedrag te meten. De twee indicatoren die het meeste voorkomen zijn het hebben van een hoog aantal seksuele partners (Benotsch et al., 2013; Dake et al., 2012; Dekovic et al., 2012; Dir et al., 2013; Harper et al., 2017; Temple et al., 2012) en het hebben van onbeschermd seks (Benotsch et al., 2013a; Benotsch et al., 2013b; Dake et al., 2012; Dekovic et al., 2012; Ferguson, 2011; Gordon-Messer et al., 2012). Andere voorbeelden van mogelijke indicatoren zijn het zeer frequent hebben van seksuele contacten (Beadnell et al., 2005), het seks hebben onder invloed van drugs of alcohol (Epstein et al., 2014) of het werken in de prostitutiesector (Epstein et al., 2014).

Om het geheel werkbaar te houden werd in deze masterproef op één element van offline seksueel risicogedrag gefocust. In deze masterproef wordt onder offline seksueel risicogedrag het hebben van onbeschermd seks verstaan.

4.2 Criminologische relevantie van offline seksueel risicogedrag

Offline seksueel risicogedrag werd in de wetenschappelijke literatuur in verband gebracht met andere vormen van risicogedrag bij zowel jongeren als volwassenen. Wetenschappelijk onderzoek wijst op een verband met druggebruik gedurende het hele leven (Anderson et al., 1999; Brown et al., 1992; Castilla et al., 1999; Cooper et al., 1994; Devine et al., 1993; Lowry

et al., 1994; Tapert et al., 2001; Tubman et al., 2003), verschillende soorten van geweld plegingen (Silverman et al., 2001; Turner et al., 1998), delinquent gedrag (Devine et al, 1993; Gillmore et al., 1997; Jessor & Jessor, 1995) en sexting (Klettke, Hallford & Mellor, 2014). Wetenschappelijk onderzoek wijst erop dat dit verband tussen offline seksueel risicogedrag en andere vormen van risicogedrag deels kan verklaard worden omdat ze éénzelfde oorzaak hebben namelijk persoonlijke karakteristieken zoals impulsiviteit en de constante drang naar sensatie (Kotchick et al 2001).

5. Probleemstelling, belang en doelstelling van deze masterproef

Deze masterproef zal de huidige wetenschappelijke literatuur over sexting, sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag proberen aanvullen. Er zullen drie huidige hiaten opgevuld worden.

- 1) Ten eerste is er geen wetenschappelijk onderzoek naar de prevalentie van sexting bij volwassenen in België. Dit werd in het buitenland wel al onderzocht, maar zulke fenomenen zijn lokaal verankerd. Voor het Belgische (veiligheids-)beleid is het belangrijk dat er ook Belgische prevalentiecijfers komen.
- 2) Ten tweede ontbreekt wetenschappelijk onderzoek dat het verband aantoont tussen online/offline sociaal kapitaal en specifieke vormen van offline/online risicogedrag. Concreet is er dus ook nog geen wetenschappelijke onderzoek dat online en offline sociaal kapitaal in verband brengt met sexting.
- 3) Ten derde bestaat nog geen enkel wetenschappelijk onderzoek dat een geïntegreerd model met verschillende oorzakelijke determinanten van sexting toetst en op deze manier de mogelijke interactie-effecten en indirecte effecten in beeld brengt.

Deze drie hiaten betreffen zaken die momenteel niet geweten zijn, maar wel geweten zouden moeten zijn omdat ze zowel een zeer groot theoretisch als een praktisch belang hebben.

Het theoretisch belang van deze masterproef is dat wetenschappelijke hiaten zullen opgevuld worden. Daarnaast heeft deze masterproef ook een groot praktisch belang voor het Belgische veiligheidsbeleid. Prevalentiecijfers zijn immers de eerste stap in de beeldvorming waarop het veiligheidsbeleid zich baseert. Een volgende stap in wetenschappelijk onderzoek na deze masterproef zal dan het bestuderen van het veiligheidsbeleid van sexting in België zijn. Een mogelijke piste die daarna kan bewandeld worden, is kijken op welke manier dit veiligheidsbeleid momenteel al inzet op de gevonden oorzaken van sexting en deze aanpak optimaliseren. Deze theoretische en praktische implicaties van deze masterproef zullen uitvoerig worden besproken in het laatste hoofdstuk van deze masterproef.

De doelstelling van de masterproef is een bijdrage leveren aan de kennis over de prevalentie van sexting bij volwassenen en het verband tussen sociaal kapitaal en risicogedrag door kennis te genereren over het cross-sectioneel verband tussen online/offline sociaal kapitaal, seksueel risicogedrag en sexting bij volwassenen.

6. Van theorie naar conceptueel model, onderzoeksvragen en hypothesen

In dit stuk van de masterproef zal de theorie aan het te toetsen conceptueel model, de vijf centrale onderzoeksvragen en de hypothesen worden gekoppeld.

6.1 Het conceptueel model

Zoals eerder aangehaald zijn de centrale concepten waarrond in deze masterproef gewerkt wordt: sexting, online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag. Er werd gekozen om sexting te zien als uitkomstvariabele in het opgestelde

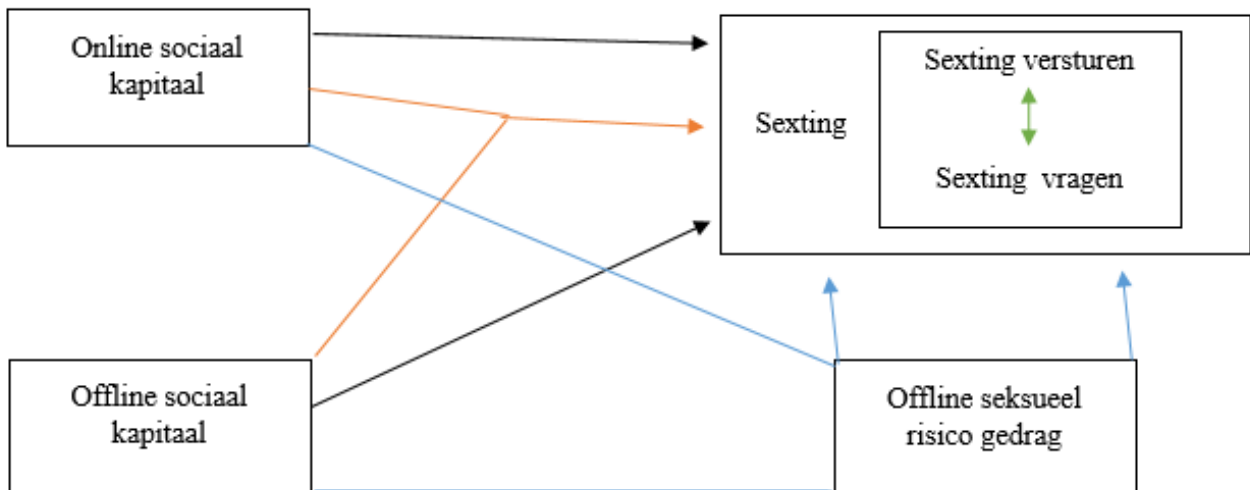
conceptueel model. In deze masterproef zal sexting worden onderverdeeld in sexting versturen en sexting vragen. Waarom dit gedaan werd zal in hoofdstuk twee van deze masterproef worden uitgelegd.

Van de uitkomstvariabele ‘sexting’ zullen verschillende determinanten in beeld worden gebracht in deze masterproef. In eerder wetenschappelijk onderzoek werden reeds determinanten van sexting gevonden zoals ADHD, depressie, angst, boosheid en peer pressure (Englander, 2012; Lee, Moak & Walker, 2016; Temple et al., 2014; Van Ouytsel et al., 2015; Van Ouytsel et al., 2017; Vural, Uncu & Kilic, 2015). De determinant die het vaakst met sexting in verband werd gebracht is offline seksueel risicogedrag (Benotsch, 2013; Dir et al., 2013; Houck et al., 2014; Klettke, Hallford & Mellor, 2014; Rice et al., 2012; Temple et al., 2012; Ybarra & Mitchell, 2014). In deze masterproef werd gekozen om uit deze gekende determinanten van sexting enkel offline seksueel risicogedrag te selecteren en te gebruiken in het conceptueel model.

Daarbovenop werd ook een mogelijke nieuwe determinant van sexting geselecteerd namelijk sociaal kapitaal. Zowel online sociaal kapitaal als offline sociaal kapitaal werden opgenomen in het conceptueel model. Sociaal kapitaal werd nog nooit specifiek in verband gebracht met sexting, maar er bestaat wel reeds wetenschappelijk onderzoek dat suggereert dat er een verband kan zijn (Hardyns et al, 2015a; Hardyns et al, 2015b, Kawachi, Subramanian, & Kim, 2008). Bovendien zijn er reeds verbanden gevonden voor offline sociaal kapitaal en vormen van offline seksueel risicogedrag op gemeenschapslevel (Crosby et al., 2003) en is er op individueel level al een verband gevonden tussen offline sociaal kapitaal en alcohol gebruik (Weitzman & Chen 2005; Weitzman en Kawachi, 2000).

Op basis van voorgaande theoretische argumentatie werd ten eerste een conceptueel model geformuleerd (figuur 1)

Figuur 1: Vereenvoudigde voorstelling van het conceptueel model

In figuur 1 zijn duidelijk verschillende pijlen aangebracht. Deze pijlen zijn veronderstelde effecten tussen de 4 centrale concepten. Het is zeer belangrijk om duidelijk te stellen dat in deze masterproef enkel aandacht zal gegeven worden aan de effecten op de uitkomstvariabele sexting.

6.2 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen in deze masterproef worden onderverdeeld in beschrijvende en verklarende onderzoeksvragen.

Eerst zal er in deze masterproef een antwoord worden gezocht op twee beschrijvende onderzoeksvragen.

Onderzoeksvraag 1

Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen?

- In welke mate zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen?
- In welke mate zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen?

Onderzoeksvraag 2

Wat is de samenhang tussen online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting?

Bij onderzoeksvraag 1 werd besloten om twee deelvragen te construeren. Dit werd gedaan omdat verschillende wetenschappelijke studies reeds verschillen vonden in sexting prevalentiecijfers naar leeftijd en geslacht (Klettke, Hallford & Mellor, 2014).

Ten tweede zal in deze masterproef een antwoord worden gezocht op drie eerder verklarende onderzoeksvragen. Deze verklarende onderzoeksvragen werden opgesteld aan de hand van het conceptueel model (figuur1).

Onderzoeksvraag 3

Wat is het directe effect van online sociaal kapitaal op sexting & van offline sociaal kapitaal op sexting? (zwarte pijlen op figuur 1)

Onderzoeksvraag 4

Wat is het interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting? (oranje pijl op figuur 1)

Onderzoeksvraag 5

Wat is het indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag & van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag? (blauwe pijlen op figuur 1)

6.3 Hypothesen

Bij deze vijf onderzoeksvragen kunnen vijf hypothesen worden gegenereerd. Deze hypothesen zullen worden bevestigd of weerlegd in het besluit op het einde van de masterproef.

De hypothesen werden opgesteld aan de hand van de vigerende wetenschappelijke literatuur. De wetenschappelijke bronnen waarop de hypothesen zijn gebaseerd zijn telkens kort weergegeven.

Hypothese 1

Er zijn verschillen naar leeftijd en geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen.

→ Deze hypothese wordt gebaseerd op een systematische review van Klettke, Hallford & Mellor (2014). Deze systematische review vermeldt verschillende wetenschappelijke artikels die een verschil constateerden in prevalentiecijfers van sexting naar leeftijd en geslacht.

Hypothese 2

Er is een positieve samenhang tussen:
-offline seksueel risicogedrag en sexting
-online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal

Er is een negatieve samenhang tussen:
-online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
-offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
-online sociaal kapitaal en sexting
-offline sociaal kapitaal en sexting

→ Ten eerste wordt er een positieve samenhang veronderstelt tussen offline seksueel risicogedrag en sexting. Deze hypothese werd gebaseerd op een systematische review uit 2014 (Klettke, Hallford & Mellor, 2014). In totaal werden in deze systematische review 11 studies bestudeerd. Vijf van de betreffende studies onderzochten het verband tussen sexting

en het hebben van onbeschermd seks. Het hebben van onbeschermd seks kan als offline seksueel risicogedrag gezien worden (Dekovic et al, 2012). Drie studies hiervan vonden een positief verband tussen het hebben van onbeschermd seks en sexting (Benotsch et al., 2013; Dake et al., 2012; Ferguson, 2011), slechts één studie vond geen verband (Gordon-Messer et al, 2012). Zes studies onderzochten het verband tussen sexting en het aantal seksuele partners dat iemand heeft. Een hoog aantal seksuele partners kan ook als offline seksueel risicogedrag worden gezien (Dekovic et al, 2012). Drie daarvan vonden een positief verband (Benotsch et al., 2013; Dake et al., 2012; Dir et al., 2013) en één vond dit positief verband ook, maar enkel bij meisjes (Temple et al, 2012). Daarnaast is er ook één wetenschappelijke tekst die stelt dat er geen relatie is tussen offline seksueel risicogedrag en sexting (Gordon-Messer et al, 2012).

Ten tweede wordt er ook een positieve samenhang verondersteld tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal. Er bestaat reeds twee decennia lang een wetenschappelijke discussie of het hebben van een hoog offline sociaal kapitaal ook een hoog online sociaal kapitaal impliceert of net niet. Er zijn twee wetenschappelijke hypothesen die elkaar tegenspreken (Zywica & Danowski, 2008). In de eerste plaats is er de ‘social enhancement’ hypothese die stelt dat individuen die een sterk offline sociaal netwerk hebben daarvan ook de voordelen dragen online en dus ook een sterk online sociaal netwerk hebben. Daarnaast is er de ‘social compensation’ theory. Deze theorie stelt dat nieuwe (exclusieve) online netwerken compenseren voor een zwak offline sociaal netwerk. In deze masterproef zal de ‘social enhancement’ theorie gevolgd worden omdat de empirische bewijskracht daarvan iets sterker is. Zo is er een onderzoek dat grote overlap aantoonde tussen offline sociale netwerken en online sociale netwerken. Dit wil dus met andere woorden zeggen dat er niet echt sprake is van exclusief online netwerken (Subrahmanyam et al., 2008). Daarenboven blijkt ook dat mensen die Social Network Sites gebruiken voornamelijk anderen tot hun online sociaalnetwerk rekenen die reeds offline tot hun sociaal netwerk behoorden (Boyd & Ellison,

2007) en dat sociale netwerken vooral worden gebruikt om het bestaande offline netwerk online te repliceren (Ofcom, 2008). Bovendien is er meer wetenschappelijke literatuur te vinden die erop wijst dat er van 'social compensation' geen sprake is dan dat er wetenschappelijke literatuur te vinden is die 'social enhancement' verwerpt (Neustadl & Robinson, 2002; Vergeer & Pelzer, 2009; Wellman et al., 2001).

Ten derde wordt er een negatieve samenhang verondersteld tussen elke vorm van sociaal kapitaal (online en offline) en elke vorm van risicogedrag. Deze hypothese werd gebaseerd op twee wetenschappelijke onderzoeken die een negatieve samenhang vonden op individueel niveau tussen offline sociaal kapitaal en risicogedrag (Weitzman en Kawachi, 2000; Weitzman & Chen, 2005).

Hypothese 3

Er is een negatief direct effect tussen online sociaal kapitaal en sexting en offline sociaal kapitaal en sexting.

Hypothese 4

Er is een interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting.

Hypothese 5

Er is een indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag en er is een indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag.

→ Wetenschappelijk onderzoek naar directe effecten, interactie-effecten en indirecte effecten in de verklaring van sexting is zeer schaars. Zo werd bijvoorbeeld wel al het effect van sexting op offline seksueel risicogedrag onderzocht, maar niet andersom (Dir et al., 2013; Temple et al., 2014). In deze masterproef zal een negatief effect van (online en offline) sociaal kapitaal op sexting verondersteld worden. Deze hypothese werd gebaseerd op twee wetenschappelijke onderzoeken die een negatief effect vonden op individueel niveau van

offline sociaal kapitaal op risicogedrag (Weitzman en Kawachi, 2000; Weitzman & Chen, 2005). Omdat er in deze masterproef een direct negatief effect wordt voorspeld, wordt er op deze veronderstelling verder gewerkt en ook verondersteld dat er sprake is van interactie-effecten en indirecte effecten. Gewoon omdat het theoretische gezien mogelijk is.

7. Uitgeleide

In dit hoofdstuk werd de interdisciplinaire theoretische achtergrond geschetst van de centrale concepten die zullen worden gebruikt in dit onderzoek. Aan de hand van de reeds beschikbare wetenschappelijke literatuur werden met deze centrale begrippen een conceptueel model, onderzoeksvragen en hypothesen opgesteld. In het volgend hoofdstuk zal beschreven worden via welk onderzoekstechnisch ontwerp deze onderzoeksvragen en hypothesen worden getoetst.

Hoofdstuk 2: Onderzoekstechnisch ontwerp

1. Inleiding

In dit deel van de masterproef wordt het onderzoekstechnisch design van de masterproef toegelicht. Eerst worden de keuzes voor bureauonderzoek en het werken met secundaire data verantwoord. Daarna worden respectievelijk het onderzoeksmateriaal en de onderzoekstechniek besproken. Vervolgens wordt stilgestaan bij de operationalisering van de centrale begrippen, zijnde sexting, offline sociaal kapitaal, online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag. Als laatste worden enkele ethische aspecten aangehaald waarmee rekening werd gehouden bij het opstellen en uitvoeren van deze masterproef.

2. Onderzoeksstrategie

In deze masterproef werd gekozen voor de onderzoeksstrategie van het bureauonderzoek. Er werd met andere woorden enkel materiaal gebruikt dat door anderen werd geproduceerd. Deze keuze zal in dit deel van de masterproef worden verantwoord.

Eerst werd, zoals altijd in het begin van een wetenschappelijke studie, een literatuuronderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek werd dus gebruik gemaakt van door anderen geproduceerde kennis over het onderwerp van sexting, sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag. Aan de hand van de gegenereerde info uit dit literatuuronderzoek werd ‘hoofdstuk 1’ van deze masterproef opgesteld.

Ten tweede werd gekozen om met bestaande databronnen te werken die de promotor ter beschikking had, om de gegenereerde onderzoeksvragen te beantwoorden. De onderzoeksstrategie die hiermee samenhangt is het secundair onderzoek. Dit bestaand materiaal werd gebruikt in combinatie met een nieuwe reflectie die erop werd uitgevoerd.

Hierbij moet opgemerkt worden dat bij een bureauonderzoek meestal data worden gebruikt die vanuit een totaal andere doelstelling werden geproduceerd dan de doelstelling van het uit te voeren onderzoek. Dit zorgt vaak voor een aantal problemen. Dit was bij de SCAN-dataset niet echt een problematiek. De SCAN-dataset werd namelijk gecreëerd als dataset om verschillende onderzoeken rond sociaal kapitaal, welzijn en gezondheid te ondersteunen en niet met een bepaald onderzoek in gedachten (Hardyns et al. 2015b)

Het werken met een reeds bestaande secundaire database heeft zowel voor- als nadelen. Het grootste voordeel bestaat erin dat zonder veel moeite enorm veel data kunnen worden bestudeerd. De database bevat informatie over 820 respondenten. Een eigen opgezet empirisch onderzoek in het kader van een masterproef zou nooit zoveel respondenten kunnen bereiken omwille van tijdsgebrek. Een tweede voordeel aan deze specifieke database is de hoge externe validiteit. Er is een enorme variatie in de respondenten van deze database. Zo zit er bijvoorbeeld een goede spreiding in de leeftijd, geslacht en sociale achtergrond van de respondenten (Hardyns et al., 2015b). Dit is zeer belangrijk voor de externe validiteit van de masterproef. Eigen opgezet empirisch onderzoek zou nooit zo'n diversiteit kunnen produceren.

Er is één minpunt verbonden aan het werken met een secundaire database. Ipso facto heeft de onderzoeker de vraagstelling niet zelf kunnen bepalen en dient het onderzoek afgestemd te worden op de vragen die ter beschikking zijn in de database. De impact hiervan op de begripsbepaling is aanzienlijk.

Ofschoon er ook een nadeel aan het werken met secundaire data verbonden is, werd er toch gekozen om met deze SCAN-data te werken. De grote hoeveelheid data en de variatie in de data zijn de belangrijkste motivering voor deze keuze.

3. Onderzoeksmateriaal

Om de onderzoeksvragen van deze masterproef te beantwoorden zijn er gegevens nodig van personen. Van deze personen moeten er kenmerken achterhaald worden (bijvoorbeeld: doen deze respondenten aan sexting of niet?).

De gegevens van personen zullen worden gevonden in de secundaire SCAN-database van 2016.² Deze database bevat informatie over 820 respondenten. De info werd vergaard in het jaar 2016, door getrainde studenten 2de bachelor criminologie in het kader van het vak “Kwantitatieve criminologische methoden en technieken”. Deze studenten konden gezien worden als ‘getraind’ omdat ze reeds een uitgebreide cursus methodologie hadden gevolgd (Hardyns et al., 2015b). De studenten werden in 42 groepen verdeeld en kregen elk één wijk in Gent toegewezen waar ze data moesten collecteren. Ten eerste moest elke groep een survey afnemen bij 20 respondenten in de toegewezen wijk en ten tweede moest een observatie worden uitgevoerd bij de woonplaats van de respondent. In deze masterproef zullen enkel de survey data worden gebruikt. Aan de respondenten werden 142 vragen gesteld. Deze vragen zijn onderverdeeld in 6 categorieën. De eerste vijf categorieën van vragen (sociale relaties, de buurt, gezondheid en welbevinden, veiligheid, achtergrondkenmerken) werden mondeling overlopen en ingevuld door de student. Deze mondelinge face-to-face afname heeft verschillende voordelen. De belangrijkste voordelen zijn dat op deze manier de studenten controle hadden over de setting, de volgorde van de vragen en het volledig invullen ervan. Na deze mondelinge vragen moest de respondent 84 korte vragen schriftelijk invullen. Dit waren eerder bedreigende vragen (bv. over het seksleven van de respondent) en daarom werden deze vragen niet mondeling afgenomen. Het face-to-face bevragen van bedreigende vragen is

² De SCAN-data waarop deze masterproef is gebaseerd kunnen worden opgevraagd bij professor Wim Hardyns. Net zoals de oorspronkelijke vragenlijst en het codeboek.

immers erg moeilijk en vergt gespecialiseerde training (de Leeuw et al., 2008). Dit is over het algemeen gesproken een vaardigheid waarover studenten in de tweede bachelor nog niet beschikken.

De populatie van deze SCAN-studie zijn de inwoners van de stad Gent (Hardyns et al., 2015b). Zoals vaak het geval is in wetenschappelijk onderzoek (Biemer et al., 2003), was het niet mogelijk om alle inwoners van Gent te ondervragen dus werd er een steekproef getrokken uit de Gentse populatie. Er werd gebruik gemaakt van een tweetrapssteekproef. Er werd via een vooraf vastgelegde procedure gezorgd dat de geselecteerde steekproef representatief was op vlak van het soort buurt waarin de respondenten wonen, leeftijd, geslacht en nationaliteit. In volgende alinea wordt een korte samenvattende uitleg gegeven over deze steekproef. Voor een uitgebreide beschrijving van deze steekproef wordt de geïnteresseerde lezer doorverwezen naar het SCAN-protocol (Hardyns et al., 2015b).

Eerst werd Gent onderverdeeld in 142 verschillende buurten. Elke buurt had een minimale populatie van 200 volwassen inwoners. Uit deze 142 verschillende buurten werden 42 buurten geselecteerd aan de hand van een selectieprocedure op basis van bevolkingsdichtheid en deprivatieniveau. Dit resulteerde in een representatieve selectie van buurten op vlak van bevolkingsdichtheid en deprivatieniveau voor de stad Gent (Hardyns et al., 2015b). In deze 42 geselecteerde buurten werden respondenten at random geselecteerd. Deze steekproef was representatief voor de samenstelling van elke buurt op vlak van leeftijd, geslacht en nationaliteit. Het resultaat was dus een representatieve steekproef van respondenten uit Gent op basis van soort buurt waarin de respondenten wonen, leeftijd, geslacht en nationaliteit (Hardyns et al., 2015b). Met behulp van de inferentiële statistiek kunnen er dus uitspraken gedaan worden over de gehele Gentse populatie met een zekere graad van onzekerheid.

Doorheen deze masterproef werd gekozen voor een onzekerheidsgraad van maximaal 5%, er is dus steeds maximaal 5% kans op een vergissing (een voorbeeld van zo een vergissing is dat er een verband gevonden wordt in de SCAN-steekproef dus dat er besloten wordt dat er ook een verband is in de Gentse populatie, maar dit eigenlijk niet zo is.) 5% kans op een vergissing komt in de inferentiële statistiek overeen met een p-waarde van 0,05. Dit is de gangbare grens in wetenschappelijk onderzoek (Pauwels, 2012). De waarden die in deze masterproef een p-waarde hebben van kleiner dan 0,05 zullen worden aangeduid met *.

Afsluitend moeten twee opmerkingen worden geformuleerd bij de gebruikte steekproef in de SCAN-studie. Eerst en vooral moet worden aangehaald dat er enkele opmerkingen kunnen worden geformuleerd over de samenstelling van de steekproef en de representativiteit ervan. Deze opmerkingen zullen worden besproken in hoofdstuk 4 van deze masterproef. Ten tweede moet ook benadrukt worden dat deze steekproef zeker niet representatief is voor de gehele Vlaamse of Belgische bevolking. De data werd verzameld in een dichtbevolkte stad met een medium grootte. Indien er representativiteit voor heel België wil bereikt worden, moet er ook data verzameld worden in steden en gemeenten met een andere bevolkingsgraad en grootte (Hardyns et al., 2015b).

4. Onderzoekstechniek

Er werd in deze masterproef gekozen voor een **kwantitatieve onderzoekstechniek**. Deze keuze zal in dit deel van de masterproef verantwoord worden.

Ten eerste is er tijdens het maken van deze masterproef deductief te werk gegaan. Er werd vertrokken vanuit theorie, vanuit deze theorie werden onderzoeksvragen en hypothesen opgesteld en deze onderzoeksvragen en hypothesen worden getoetst aan de empirie.

Ten tweede zijn er bij het analyseren van de SCAN-data kwantitatieve analysemethoden nodig om tot een antwoord op de onderzoeksvragen te komen. Er zullen in deze masterproef verschillende statistische technieken worden gebruikt. Allereerst zullen de data worden schoongemaakt en zullen er schalen van de gebruikte concepten worden gecreëerd, namelijk online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting. Vervolgens zullen de beschrijvende statistieken van deze schalen worden opgevraagd. Daarna zullen de verbanden tussen deze schalen worden berekend met SPSS (correlatieberekening). Als laatste zal aan verklarende statistiek gedaan worden aan de hand van meervoudige lineaire regressieanalyse. Bij deze stap zullen niet enkel de rechtstreekse effecten op sexting maar ook de interactie-effecten worden berekend. Bij alle voorgaande stappen zal aandacht gegeven worden aan de statistische significantie van de waarden, zodat kan achterhaald worden of de gevonden waarden in de steekproef kunnen worden veralgemeend naar de gehele Gentse populatie.

Ten derde zal er in deze masterproef gestreefd worden naar veralgemeenbaarheid en niet naar “verstehen”. Vandaar dat de steekproef in deze masterproef getrokken werd aan de hand van het criterium representativiteit (externe geldigheid). De omvang van de steekproef zal toelaten de verkregen resultaten te veralgemenen naar de volledige populatie.

Ten vierde wordt in deze masterproef gestreefd naar verificatie. De betrouwbaarheid van dit onderzoek zit in de replicerbaarheid door anderen.

Ten vijfde is de interne geldigheid van dit onderzoek zeer belangrijk, het gaat hier over isomorfisme. In deze masterproef zal gestreefd worden naar het geven van een precies en objectief beeld van de realiteit.

Bovenvermelde vijf elementen zijn typerend voor een kwantitatieve onderzoekstechniek. Om die reden zal een kwantitatieve onderzoekstechniek gebruikt worden in deze masterproef.

5. Operationalisering van de centrale begrippen

In dit deel van de masterproef wordt de operationalisering van de centrale concepten (sexting, online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag) kort toegelicht. De vier begrippen werden in hoofdstuk 1 reeds allemaal geconceptualiseerd. In dit deel zullen de stipulatieve definities uit hoofdstuk 1 worden omgezet in indicatoren (waarneembare fenomenen), instrumenten (survey vragen) en instructies (de codering bij de vragen).

Bij de instrumentalisering van de begrippen moet opgemerkt worden dat alle vier de centrale concepten in deze masterproef niet met één vraag kunnen gemeten worden. Omdat met een bestaande database wordt gewerkt, werd deze instrumentalisering reeds uitgevoerd door de personen die de SCAN-vragenlijst hebben opgesteld. De vier concepten werden allemaal omgezet in weloverwogen sets van vragen (schalen) die samen het abstracte begrip meten. In deze masterproef zullen niet alle vragen worden gebruikt die het abstracte begrip hebben gemeten. Dit omdat in deze masterproef werd gewerkt met erg beperkte stipulatieve definities. Welke vragen er uitgekozen werden en waarom zal in dit deel van de masterproef worden verantwoord. Bij het centrale concept offline seksueel risicogedrag werd gekozen om te instrumentaliseren naar één enkele vraag. Bij de centrale concepten sexting, offline sociaal kapitaal en online sociaal kapitaal werd gekozen om te instrumentaliseren naar een schaal bestaande uit verschillende vragen. Bij deze drie schalen zullen in dit hoofdstuk ook bijhorende betrouwbaarheidsanalyses worden weergegeven.

5.1 Operationalisering van sexting

In hoofdstuk 1 werd voor sexting volgende stipulatieve definitie samengesteld: sexting bestaat in deze masterproef uit twee verschillende factoren: sexting versturen en sexting vragen. Met sexting versturen wordt het versturen van een seksueel getinte foto van zichzelf via internet of gsm naar anderen verstaan. Met sexting vragen wordt het vragen via internet of gsm aan een andere persoon naar een seksueel getinte foto verstaan.

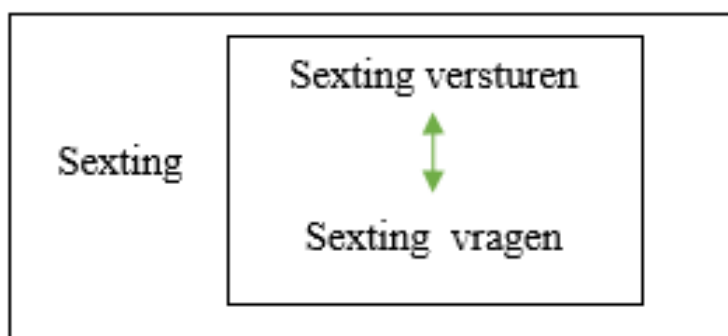
De SCAN-database bevatte drie indicatoren voor sexting:

- 1) Sexting foto's sturen.
- 2) Sexting foto's vragen.
- 3) Iemand onder druk zetten of erg aandringen om een sexting foto te sturen.

Deze drie indicatoren werden in de SCAN-studie geïnstrumentaliseerd in elk één vraag. Sexting versturen werd omgezet in de vraag: *“In welke mate heb je **de afgelopen zes maand** aan iemand een seksueel getinte foto gestuurd via internet of gsm?(V 29_4)”* Er kon geantwoord worden met nooit, zelden, soms, vaak of heel vaak. V29_4 is bijgevolg een ordinale vraag. Sexting vragen werd vertaald in de vraag: *“In welke mate heb je **de afgelopen zes maand** aan iemand gevraagd een seksueel getinte foto van zichzelf naar jou te sturen via internet of gsm (V 29_5)”*. Ook hier kon met antwoorden met de antwoordcategorieën nooit, zelden, soms, vaak of heel vaak. Bijgevolg is ook dit een ordinale vraag. Daarnaast was er ook een vraag die peilde naar het onder druk zetten of aandringen om een sexting foto te sturen: *“Ik heb iemand onder druk gezet of erg aangedrongen om een seksueel getinte foto (naakt of halfnaakt) van zichzelf te sturen?” (vraag V29_6)*. Bij deze vraag kon ook met nooit, zelden, soms, vaak en heel vaak geantwoord worden. V29_6 is bijgevolg ook een ordinale vraag.

In deze masterproef werd gekozen om enkel de eerste twee indicatoren en de eerste twee vragen (V29_4 en V29_5) te gebruiken in de operationalisering van het begrip sexting. “Sexting vragen” en “sexting versturen” maken samen de betrouwbare schaal “sexting” (Cronbach’s Alpha= 0,784)³. Hier moet opgemerkt dat enkel de respondenten die op beide vragen hadden geantwoord in de schaal sexting werden betrokken. Dit werd gedaan omdat er anders problemen opdoken bij de codering (zie infra). Daarnaast moet ook aandacht gegeven worden aan het feit dat schalen in de statistiek idealiter minimum uit drie items bestaan (Eisinga et al., 2013). Er werd echter toch voor gekozen om vraag V29_6 niet te betrekken bij de schaal sexting, omwille van inhoudelijke redenen. Het onder druk zetten van iemand is namelijk geen constitutief bestanddeel van sexting. Daarom zal de schaal sexting enkel bestaan uit vragen V29_4 en V29_5. Omdat het belangrijk is om niet te vergeten dat de schaal sexting in deze masterproef, zoals in alle hoogstaande wetenschappelijke literatuur, bestaat uit zowel het versturen van sexting als het vragen naar sexting (figuur 2).

Figuur 2: Schematische voorstelling van de schaal sexting

Bij de instrumentalisering kunnen twee opmerkingen gemaakt worden. Eerst en vooral wordt er enkel gevraagd naar het sextinggedrag van de respondenten de afgelopen zes maand. Hier moet rekening mee gehouden worden bij de interpretatie van de uitkomsten. Daarnaast is het

³ Wanneer de Cronbach’s Alpha voor een schaal groter is dan 0,7 heeft de schaal genoeg interne consistentie en is ze bijgevolg betrouwbaar (Tavakol et al.,2011).

belangrijk om nu al even stil te staan bij het meetniveau van deze vragen. De vragen van de schaal sexting zijn van een ordinaal meetniveau want de respondenten konden beide sexting vragen beantwoorden met nooit, zelden, soms, vaak en heel vaak. Dat maakt van V29_4 en V29_5 ordinale vragen. De schaal sexting (de som van twee ordinale vragen) is bijgevolg ook een ordinale vraag. Omdat de frequenties in de vijf antwoordcategorieën heel erg laag zijn, werd er voor gekozen om enkele antwoordcategorieën bij elkaar op te tellen. ‘Nooit sexting foto’s gestuurd de afgelopen zes maanden’ en ‘nooit sexting foto’s gevraagd de afgelopen zes maanden’ zal beschouwd worden als ‘nooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden’. Indien de respondent bij minstens één vraag van de schaal sexting, niet ‘nooit’ had geantwoord, werd dit beschouwd als wel aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden.

Als laatste stap in het operationaliseringsproces worden de codeerinstructies van de schaal sexting toegelicht. De vragen V29_4 en V29_5 werden als volgt gecodeerd: nooit =1, zelden=2, soms=3, vaak=4 en heel vaak=5. Met behulp van het statistische analyseprogramma werd eerst met deze vragen de schaal sexting aangemaakt door V29_4 en V29_5 bij elkaar op te tellen. Daarna werd bij deze nieuwe schaal ‘sexting’ omgezet in een nieuwe schaal ‘sexting’ met twee antwoordcategorieën. Dit werd gedaan als volgt: de waarde 2 werd omgezet naar de waarde 0 en de waarde 3 tot 10 werd omgezet naar de waarde 1. De codeerinstructies bij deze nieuwe schaal ‘sexting’ zijn 0= nooit sexting foto’s verstuurd of gevraagd de afgelopen zes maanden en 1= wel sexting foto’s verstuurd of gevraagd de afgelopen zes maanden. Deze codering is enkel juist wanneer de respondenten beide vragen hebben ingevuld. Indien een respondent maar één vraag van de schaal heeft ingevuld kan bijvoorbeeld de situatie ontstaan waar bij vraag V29_4 zelden werd ingevuld en bij V29_5 niets. Ook dit zou dan in de nieuwe schaal ‘sexting’ worden gecodeerd als zijnde 0= nooit sexting foto’s verstuurd of gevraagd de afgelopen zes maanden. Dit zou foutief zijn. Daarom werden enkel de respondenten die beide item vragen van de schaal ‘sexting’ invulden

betrokken bij de schaal 'sexting'. De schaal sexting is samengesteld uit twee ordinale vragen en is bijgevolg een ordinale schaal.

5.2 Operationalisering van offline sociaal kapitaal

In hoofdstuk 1 werd voor offline sociaal kapitaal volgende stipulatieve definitie geconstrueerd: In dit onderzoek wordt onder offline sociaal kapitaal, de offline sociale netwerken (face-to-face) van individuen en de hulpbronnen die via deze offline netwerken gemobiliseerd kunnen worden, verstaan.

De SCAN-studie bevatte zes indicatoren voor offline sociaal kapitaal:

- 1) Het aantal mensen, met wie je belangrijke zaken kan bespreken.
- 2) Het aantal mensen, met wie je in contact komt op een alledaagse weekdag.
- 3) Het aantal mensen, dat jouw problemen begrijpt.
- 4) Het aantal mensen, dat jou bij hen zou laten intrekken als je tijdelijk uit je huis moet.
- 5) Het aantal mensen, dat jou zou stimuleren om naar de dokter te gaan.
- 6) Het aantal mensen, die jou een positief gevoel geven.

Deze zes indicatoren werden geïnstrumentaliseerd naar de volgende zes vragen. *“Met hoeveel personen in uw persoonlijk kring kan u belangrijke persoonlijke zaken bespreken? (V01) ; “Met hoeveel mensen hebt u gemiddeld contact op een alledaagse weekdag? (V02)”; “Hoeveel mensen begrijpen jouw problemen? (V03_1)”; “Hoeveel mensen zouden je voor een week bij hen laten intrekken? (V03_2)” ; “ Hoeveel mensen zouden je stimuleren naar de dokter te gaan? (V03_3)”; “Hoeveel mensen geven je een positief gevoel? (V03_4)”.*

Niet elk van de zes vragen, en dus ook niet elk van de zes indicatoren, die te vinden zijn in de SCAN-studie in verband met offline sociaal kapitaal konden echter worden opgenomen in de

schaal ‘offline sociaal kapitaal’ in deze masterproef. Dit komt doordat de eerste twee vragen opgesteld zijn als open vragen. Praktisch stelt zich hier het probleem dat het met het analyseprogramma SPSS niet mogelijk is om de eerste twee vragen bij de volgende vier vragen op te tellen omdat de antwoordcategorieën bij de eerste twee vragen een getal zijn (open vragen) en bij de volgende vier met intervallen zijn opgesteld (antwoordcategorieën: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 tot 10, meer dan 10). De keuze moet dus gemaakt worden of er met de eerste twee of met de laatste vier vragen zou gewerkt worden voor de schaal offline sociaal kapitaal. Er werd gekozen om met de laatste vier vragen te werken. Dit was een inhoudelijke keuze. Offline sociaal kapitaal is immers meer dan louter het aantal mensen die je kent, het gaat over de informatie en de steun die je van deze mensen ontvangt. Omdat de eerste twee vragen helemaal niet naar deze steun- en informatiefunctie peilen, werd voor de laatste vier vragen gekozen.

Deze vier vragen vormen samen een betrouwbare schaal ‘offline sociaal kapitaal’ (Cronbach’s Alpha = 0,821). De interne betrouwbaarheid is ook hier het hoogst als alle vier de vragen de schaal uitmaken, zie tabel 1.⁴

Tabel 1: Cronbach’s Alpha if item deleted voor de schaal offline sociaal kapitaal

	Cronbach’s Alpha if item deleted
V03_1	0,791
V03_2	0,780
V03_3	0,751
V03_4	0,778

⁴ Dit werd berekend met de procedure “scale if item deleted” in SPSS.

Als laatste stap in het operationaliseringsproces worden de codeerinstructies van de schaal ‘offline sociaal kapitaal’ toegelicht. De schaal bestaat uit vier ordinale vragen, en is bijgevolg een ordinale schaal. De codering van de vragen waaruit de schaal bestaat is als volgt: 0 wordt gecodeerd als 0, 1 wordt gecodeerd als 1, 2 wordt gecodeerd als 2, 3 wordt gecodeerd als 3, 4 wordt gecodeerd als 4, 5 wordt gecodeerd als 5, zes tot tien wordt gecodeerd als 6 en meer dan 10 wordt gecodeerd als 7.

Het interpreteren van de coderingswaarden van de schaal is niet makkelijk, omdat verscheidene combinaties mogelijk zijn. Zo kan een coderingswaarde op de schaal ‘offline sociaal kapitaal’ van 4 zowel inhouden éénmaal 4 geantwoord te hebben op vraag V03_1 en op de rest van de vragen 0, als op alle vragen 1 geantwoord te hebben. Daarom kunnen bij de schaal ‘offline sociaal kapitaal’ de coderingscijfers niet inhoudelijk geïnterpreteerd worden. Dit wordt opgelost door te focussen op een algemene verdeling van de coderingscijfers.

5.3 Operationalisering van online sociaal kapitaal

In hoofdstuk 1 werd voor online sociaal kapitaal volgende stipulatieve definitie opgesteld: in dit onderzoek wordt onder online sociaal kapitaal, de online sociale netwerken van individuen en de hulpbronnen, die via deze online netwerken gemobiliseerd kunnen worden, verstaan.

De SCAN-studie bevatte 7 indicatoren voor online sociaal kapitaal:

- 1) Het aantal vrienden op sociale netwerksites.
- 2) Het aantal mensen in je online netwerk dat je vertrouwt.
- 3) Het aantal mensen in je online netwerk met wie je kan praten wanneer je je eenzaam voelt.
- 4) Het aantal mensen in je online netwerk bij wie je terecht kan voor advies bij belangrijke beslissingen.

5) Het gevoel hebben dat je deel uitmaakt van een grote online gemeenschap door online contact te hebben met mensen op sociale netwerksites.

6) Het gevoel hebben dat je met iedereen in de wereld bent verbonden door online contact te hebben met mensen op sociale netwerksites.

7) Voortdurend in contact komen met nieuwe mensen door je netwerk op sociale netwerksites.

Deze zeven items werden geïnstrumentaliseerd in zeven vragen. Ten eerste met de vraag: *“Hoeveel vrienden heeft u op deze sociaalnetwerksites , dus alle vrienden bij elkaar opgeteld. (vraag V08_2) ”* De volgende antwoordcategorieën horen bij deze vraag. Minder dan 50, 51 tot 100, 101 tot 200, 201 tot 300, 301 tot 400, 401 tot 500, 501 tot 600, meer dan 600 en ik weet het niet. Vraag V08_2 is bijgevolg een vraag van het ordinale meetniveau. Ten tweede met een set van zes vragen met dezelfde antwoordcategorieën: *“Er zijn meerdere mensen in mijn online netwerk (zoals bv. mijn facebook netwerk) die ik vertrouw wanneer ik problemen heb die moeten opgelost worden. V09_1:”*; *“Wanneer ik me eenzaam voel, zijn er verschillende mensen in mijn online netwerk met wie ik kan praten.(V29_2)”*; *“Er is iemand in mijn online netwerk bij wie ik terecht kan voor advies wanneer in een belangrijke beslissing moet nemen. (V09_3)”*; *“Contact met mensen op SNS geeft me het gevoel dat ik deel uitmaak van een grotere gemeenschap. (V09_4)”*; *“Interactie met mensen op SNS herinnert me eraan dat iedereen in de wereld met elkaar verbonden is. (V09_5)”* en *“Door mijn netwerk op SNS kom ik voortdurend in contact met (nieuwe) mensen.(V09_6)”*. Bij deze zes vragen horen volgende antwoordcategorieën: Helemaal oneens, eerder oneens, noch eens noch oneens, eerder eens, helemaal eens. Deze zes vragen zijn bijgevolg vragen van het ordinale meetniveau.

Niet alle zeven vragen, en dus ook niet alle zeven indicatoren die te vinden zijn in de SCAN-studie in verband met online sociaal kapitaal, konden echter worden opgenomen in de schaal ‘online sociaal kapitaal’ in deze masterproef. V08_2 kan niet worden gebruikt in een schaal met de rest van de vragen. Statistisch gezien is er geen enkele optie om deze vraag bij die andere vragen op te tellen omdat de antwoordcategorieën van V08_2 met andere intervallen zijn opgesteld. Omdat V08_2 enkel over het aantal online vrienden gaat en niet over de hulpbronnen is gekozen om met de items V09_1 tot V09_6 een schaal te maken. De items V09_1 to V09_6 vormen samen de betrouwbare schaal online sociaal kapitaal (Cronbach’s Alpha= 0,818). De interne betrouwbaarheid is het hoogst als de zes items de schaal uitmaken, zie tabel 2.⁵

Tabel 2: Cronbach’s Alpha if item deleted voor de schaal online sociaal kapitaal

	Cronbach’s Alpha if item deleted
V09_1	0,777
V09_2	0,768
V09_3	0,769
V09_4	0,790
V09_5	0,813
V09_6	0,813

Als laatste stap in het operationaliseringsproces worden de codeerinstructies van de schaal ‘onlinesociaal kapitaal’ toegelicht. De schaal bestaat uit zeven ordinale vragen, en is bijgevolg ook een ordinale schaal. Bij de zeven vragen waaruit de schaal bestaat, hoorden volgende codering: helemaal oneens wordt gecodeerd als 1, eerder oneens wordt gecodeerd als 2, noch

⁵ Dit werd berekend met de procedure “scale if item deleted” in SPSS.

eens, noch oneens wordt gecodeerd als 3, eerder eens wordt gecodeerd als 4 en helemaal eens wordt gecodeerd als 5. Net zoals bij de schaal ‘offline sociaal kapitaal’ is het interpreteren van de coderingswaarden van deze schaal niet makkelijk omdat er zoveel combinaties mogelijk zijn. Daarom zullen bij de schaal ‘online sociaal kapitaal’ net als bij de schaal ‘offline sociaal kapitaal’ de coderingscijfers niet inhoudelijk geïnterpreteerd worden. Dit wordt opgelost door te focussen op een algemene verdeling van de coderingscijfers.

5.4 Operationalisering van offline seksueel risicogedrag

In hoofdstuk 1 werd voor offline seksueel risicogedrag volgende stipulatieve definitie gecreëerd: onder offline seksueel risicogedrag wordt het hebben van onbeschermde seks verstaan.

De SCAN-studie bevatte 2 indicatoren voor offline seksueel risicogedrag :

- 1) Het hebben van een hoog aantal seksuele partners tijdens je hele leven.
- 2) Het aantal keer onveilig seks hebben.

Deze twee indicatoren werden in de SCAN-studie geïnstrumentaliseerd naar twee vragen: *“Tijdens je hele leven, met hoeveel personen het je seksuele contacten gehad?” (V26_1)* en *“Heb je de afgelopen zes maanden dat je seks hebt gehad, onveilig seks gehad (bv. Geen condoom gebruikt wanneer dit wel nodig was?) (V26_2)”*.

Overeenkomstig met de stipulatieve definitie van offline seksueel risicogedrag die in deze masterproef werd gebruikt, wordt offline seksueel risicogedrag in deze masterproef omgezet in de indicator ‘het aantal keer onveilige seks hebben’ en in vraag V26_2. De respondenten konden deze vraag beantwoorden met nooit, 1 keer, 2 keer, 3 keer, 4 keer of meer dan 4 keer. Vraag V26_2 is dus een vraag van het ordinale meetniveau.

Indien de respondenten in hun leven nog nooit seks gehad hebben mochten ze vraag V26_2 overslaan. In totaal beantwoordden 175 mensen V26_2 en lieten 105 mensen deze vraag open. De vraag rijst of die 105 mensen die vraag V26_2 niet beantwoord hebben, kunnen worden gerekend als respondenten die nog nooit seks hebben gehad in hun leven, dus ook niet de afgelopen zes maanden en bijgevolg ook geen offline seksueel risicogedrag hebben gesteld de afgelopen zes maanden. Er werd besloten om dit niet te doen. Er kan immers niet bepaald worden of de respondent vraag V26_2 niet beantwoord heeft omdat hij/zij echt geen seksueel gedrag gesteld heeft of omdat hij/zij het een bedreigende vraag vond en ze dus gewoon niet wou invullen. Daarom zal er enkel gewerkt worden met de respondenten die vraag V26_2 hebben ingevuld. De respondenten die hebben aangegeven dat ze nooit de afgelopen zes maanden onveilig seks hebben gehad zullen worden gezien als respondenten die de afgelopen zes maanden geen offline seksueel risicogedrag hebben gesteld. De respondenten die hebben aangegeven dat ze 1 keer, 2 keer, 3 keer, 4 keer of meer dan 4 keer de afgelopen zes maanden onveilig seks hebben gehad, zullen worden gezien als respondenten die de afgelopen zes maanden wel offline seksueel risicogedrag hebben gesteld.

Er werd met het analyseprogramma SPSS een nieuwe variabele gemaakt, offline seksueel risicogedrag via de procedure “compute variable”.

Als laatste stap in het operationaliseringsproces worden de codeerinstructies van deze schaal ‘offline seksueel risicogedrag’ toegelicht. Vraag V26_2 werd gecodeerd als volgt: nooit =0, 1 keer =1, 2 keer=2, 3 keer=3, 4 keer=4 en meer dan 4 keer=5. Voor de schaal offline seksueel risicogedrag werden deze waarden gehercodeerd als volgt. 0=0 en 1-2-3-4-5=1. Waarbij de codering bij de nieuwe variabele als volgt gaat: 0= geen offline seksueel risico gesteld de afgelopen zes maanden en 1= wel offline seksueel risico gesteld de afgelopen zes maanden.

6. Ethische overwegingen

Als laatste zal in dit hoofdstuk stilgestaan worden bij een aantal ethische overwegingen want het is belangrijk dat bij het opstellen van wetenschappelijk onderzoek en bij het uitvoeren ervan een aantal ethische aspecten worden gerespecteerd (Gideon, 2012).

Ten eerste is het zeer belangrijk om aan te stippen dat de SCAN-data waarop deze masterproef is gebaseerd, werden verzameld op een ethisch correcte manier. De studie werd goedgekeurd door de ethische commissie, er werd op voorhand een informed consent ondertekend door elke deelnemer en er werd gestreefd naar een onderzoek dat geen schade aanbracht bij de respondenten. Daarnaast werden ook geen incentives gebruikt tijdens de verzameling van de data.

Ten tweede is het belangrijk om te vermelden dat de SCAN-data ook op een ethisch verantwoorde manier werden gestockeerd. Dit gebeurde namelijk in een SPSS file zonder dat de namen van de respondenten werden vermeld. Op deze manier kon bij het opstellen van deze masterproef nooit nagegaan worden wie de respondenten waren. Voor de respondenten die in deze masterproef werden bestudeerd, geldt dus een volledige anonimiteit.

Ten derde werden de statistieken in deze masterproef op een objectieve, wetenschappelijke en onbevooroordeelde wijze geproduceerd zoals het goed wetenschappelijk onderzoek toebehoort (De Maeyer & Kavadias, 2007). Ook bij de rapportage van deze masterproef werd rekening gehouden met ethiek. Er werd niet gefraudeerd met de onderzoeksresultaten en alles werd op een transparante manier beschreven zodat controle mogelijk is.

7. Uitgeleide

In dit hoofdstuk werd het onderzoekstechnisch ontwerp van deze masterproef geschetst. In het volgende hoofdstuk zal aan de hand van dit onderzoekstechnisch design een antwoord gezocht worden op de centrale onderzoeksvragen van deze masterproef.

Hoofdstuk 3: Kwantitatief onderzoek

1. Inleiding

In dit deel van de masterproef zal een antwoord worden geformuleerd op de vijf centrale onderzoeksvragen van deze masterproef.

Eerst worden de eerste twee - beschrijvende - onderzoeksvraag geanalyseerd. De eerste centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van frequentietabellen. De twee deelvragen worden beantwoord aan de hand van kruistabellen en Chi kwadraat berekening (of berekening van andere statistische maten die congruent zijn met Chi kwadraat indien de assumpties van Chi kwadraat werden geschonden). Onderzoeksvraag twee wordt geanalyseerd met een bivariate correlatie berekening.

Daarna zullen de verklarende onderzoeksvragen worden beantwoord. Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 3 en onderzoeksvraag 4 wordt een binomiale logistische regressieanalyse uitgevoerd. Onderzoeksvraag 5 wordt (deels) beantwoord aan de hand van een bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse. Deze laatste onderzoeksvraag kon niet integraal worden beantwoord omdat de vereiste statistische procedure niet mogelijk was in het kader van deze masterproef. De onderzoeksvraag werd echter niet geschrapt en er werd een gedeeltelijke oplossing gevonden via twee bloksgewijze binomiale regressieanalyses.

2. Beschrijvende onderzoeksvragen

2.1 Prevalentie van sexting bij volwassenen

2.1.1 Onderzoeksvraag en hypothese

In dit deel van de masterproef zal de eerste onderzoeksvraag en de eerste hypothese worden getoetst.

Onderzoeksvraag 1

Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen?

- In welke mate zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen?
- In welke mate zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen?

Hypothese 1

Er zijn verschillen naar leeftijd en naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen.

De eerste onderzoeksvraag en hypothese wordt getoetst aan de hand van univariate beschrijvende statistieken en kruistabellen.

2.1.2 Univariate beschrijvende statistieken

Eerst wordt een antwoord gezocht op de onderzoeksvraag: Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen? Het antwoord wordt gevonden door de beschrijvende statistieken op te vragen van vraag 29_4 (*In welke mate heb je de afgelopen zes maanden aan iemand een seksueel getinte foto van jezelf gestuurd via het internet of de gsm*) en van vraag 29_5 (*In welke mate heb je de afgelopen zes maanden aan iemand gevraagd om een seksueel getinte foto van zichzelf te sturen via het internet of gsm?*). Dit werd apart gedaan voor beide vragen en niet voor de schaal 'sexting' in navolging van de vigerende wetenschappelijke literatuur waarin ook altijd apart de prevalentie van sexting versturen en van sexting vragen wordt berekend.

Allereerst werden de ordinale vragen V29_4 en V29_5 met 5 antwoordcategorieën gesimplificeerd naar respectievelijk 'sexting versturen' en 'sexting vragen' met twee

antwoordcategorieën⁶. Dit omdat de frequenties anders te laag waren in de categorieën: zelden, soms, vaak en heel vaak.

Omdat beide vragen ordinaal van aard zijn worden de beschrijvende statistieken berekend aan de hand van frequentietabellen en staafdiagrammen (Mortelmans & Dehertogh, 2007). In deze masterproef werd gekozen om frequentietabellen te construeren omdat frequentietabellen de data het duidelijkst voorstellen.

Op basis van tabel 3 kan vastgesteld worden dat van de 820 respondenten die in totaal meededen aan de SCAN-studie, 804 respondenten de vraag over ‘sexting versturen’ hebben ingevuld. In totaal hebben 4,6% van die respondenten de afgelopen zes maand ooit een sexting foto verstuurd. Het is duidelijk dat het overgrote deel van de respondenten, namelijk 95,4% van de respondenten, de afgelopen zes maanden nooit een sexting foto heeft verstuurd.

Tabel 3: Frequentietabel: ‘sexting versturen’

		Frequentie	Percentage	Geldig percentage	Cumulatief percentage
Geldig	Nooit	767	93,5	95,4	95,4
	Ooit	37	4,6	4,6	100
	Totaal	804	98	100	
Ontbrekend		16	2		
Totaal		820	100		

In tabel 4 wordt het percentage respondenten dat sexting foto’s heeft gevraagd, weergegeven. Ook hier beantwoordden 804 respondenten de vraag en heeft het overgrote merendeel, namelijk 96,1% van de respondenten, de afgelopen zes maanden geen sexting foto’s gevraagd. Amper 3,8% van de respondenten heeft de afgelopen zes maanden sexting foto’s gevraagd.

⁶ De antwoordcategorieën zelden, soms, vaak en heel vaak werden bij elkaar opgeteld tot 1 antwoordcategorie ooit.

Tabel 4: Frequentietabel: 'sexting vragen'

		Frequentie	Percentage	Geldig percentage	Cumulatief percentage
Geldig	Nooit	773	94,3	96,1	96,1
	Ooit	31	3,8	3,8	100
	Total	804	98	100	
Ontbrekend		16	2		
Totaal		820	100		

Samenvattend kan gesteld worden dat 4,6% van de respondenten sexting foto's heeft gestuurd en 3,8% van de respondenten sexting foto's heeft gevraagd in de periode van zes maanden voorafgaand aan het onderzoek.

De prevalentie van volwassenen die sextinggedrag stellen in deze steekproef is zeer laag in vergelijking met bestaande empirische wetenschappelijke literatuur waar de prevalentiecijfers meestal soms zelf rond de 50% liggen. Dit kan echter gekaderd worden. De wetenschappelijke studies die deze hoge prevalentiegraden vinden, hebben geen brede range in de leeftijd van de respondenten (zie bijvoorbeeld bij Klettke, Hallford & Mellor, 2014: leeftijd range tot 30 jaar). De respondenten uit de gebruikte steekproef in deze masterproef hebben een leeftijdsrange van 18 tot 103 jaar. Dit is een enorme leeftijdsrange en het is reeds geweten dat de prevalentie van sexting significant verminderd op een lineaire manier naar leeftijd (Wysocki & Childers, 2011). Daarom is het zeer informatief om de eerste deelvraag van de eerste onderzoeksvraag te beantwoorden. Zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen?

2.1.3 Kruistabellen

Om beide deelvragen van onderzoeksvraag 1 te beantwoorden werden kruistabellen opgesteld.

Eerst zal onderzocht worden of er verschillen zijn naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen. De respondenten werden verdeeld in 5 groepen met een verschillende leeftijdsrange. Groep 1 bestond uit de respondenten met een leeftijd van 18 tot 30 jaar, groep 2 uit respondenten van 31 tot 40 jaar, groep 3 uit respondenten van 41 tot 50 jaar, groep 4 uit respondenten van 51 tot 60 jaar en groep 5 uit respondenten van 61 tot 103 jaar⁷. In elk van de groepen zitten ongeveer hetzelfde percentage respondenten van het geheel. Enkel in groep 5 zitten in vergelijking met de rest van de groepen veel meer respondenten, zie tabel 5. Dit is een inhoudelijke keuze. Vanaf 61 jaar is het aantal respondenten dat sextinggedrag stelt miniem. Er is sprake van een prevalentiegraad van onder de 1%, daarom werden de respondenten met een leeftijd van 61 of meer samengenomen.

Tabel 5: Frequentietabel: respondenten verdeeld in leeftijdscategorieën

		Frequentie	Percentage	Geldig percentage	Cumulatief percentage
Leeftijdscategorie	18-30 jaar	135	16,5	16,5	16,5
	31-40 jaar	108	13,2	13,2	29,8
	41-50 jaar	148	18	18,1	47,9
	51-60 jaar	150	18,3	18,4	66,3
	61-103 jaar	275	33,5	33,7	100
	Totaal	816	99,5	100	
Ontbrekend		4	0,5		
Totaal		820	100		

Om de verschillen in deze leeftijdsgroepen naar sexting sturen en sexting vragen te zien, werden twee kruistabellen opgemaakt, tabel 6 en tabel 7.

⁷ De leeftijd van de respondenten werd berekend met de volgende formule. Leeftijd= 2016-1900-V17_1

Tabel 6: Kruistabel: 'sexting versturen' verdeeld naar leeftijdsgroepen

			18-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	61-103 jaar	Totaal
sexting versturen	Nooit	Count	113	104	142	145	261	765
		% in leeftijdsgroep	83,7%	96,3%	95,9%	98,6%	99,2%	95,5%
	Ooit	Count	22	4	6	2	2	36
		% in leeftijdsgroep	16,3%	3,8%	4%	1,4%	0,8%	4,5%
Totaal		Count	135	108	148	147	263	801
		% in leeftijdsgroep	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 7: Kruistabel: 'sexting vragen' verdeeld naar leeftijdsgroepen

			18-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	61-103 jaar	Totaal
Sexting vragen	Nooit	Count	114	107	142	146	261	770
		% in leeftijdsgroep	84,4%	99,1%	95,9%	99,3%	99,2%	96,1%
	Ooit	Count	21	1	6	1	2	31
		% in leeftijdsgroep	15,5%	0,9%	4%	0,7%	0,8%	3,8%
Total		Count	135	108	148	147	263	801
		% in leeftijdsgroep	100%	100%	100%	100%	100%	100%

801 respondenten beantwoordden zowel de twee sexting vragen (V29_4 en V29_5) als de leeftijdsvraag (V17_1). Met andere woorden waren er dus 3 mensen die wel de sexting vragen invulden en niet de leeftijdsvraag. Om die reden zit er een verschil in het percentage respondenten die sexting heeft gestuurd of gevraagd in tabel 1 en 2 (4,6% en 3,8%) en het totale percentage van respondenten die sexting heeft verstuurd of gevraagd in tabel 4 en 5 (4,5% en 3,8%).

Op basis van tabel 6 en tabel 7 kan er vastgesteld worden dat het vooral de respondenten zijn in groep 1, dus met een leeftijd van 18 tot 30 jaar, die sexting versturen en sexting vragen. **Bij deze 18 tot 30-jarigen hadden 16,3% van de respondenten een sexting foto gestuurd gedurende de zes maanden voor het onderzoek en hadden 15,5% van de respondenten een sexting foto gevraagd gedurende de zes maanden voor het onderzoek.**

In vergelijking met de gevonden prevalenties in de vigerende wetenschappelijke literatuur is dit op het eerst zicht nog steeds weinig. Maar ook dit kan gekaderd worden rekening houdend met de beperkte temporale scope (zes maanden) en de zeer enge definitie van sexting (enkel foto's).

Daarnaast zien we in tabel 6 en tabel 7 dat in de leeftijdscategorieën ouder dan 30 jaar het percentage van respondenten dat de afgelopen zes maand sexting foto's heeft verstuurd of gevraagd zeer laag is.

In tabel 6 en tabel 7 is met het blote oog te zien dat er verschillen zijn naar leeftijd in sextinggedrag (versturen en vragen) bij volwassenen. Om te weten te komen of deze verschillen significant zijn, werd een Fisher-Freeman-Halton test gedaan.⁸ Deze test was significant op een 0,001 level voor zowel het verzenden als het versturen van sexting foto's. Dit betekent dat er een significant verschil is tussen de leeftijdsgroepen en het feit of de respondenten in deze leeftijdsgroepen sexting foto's versturen of vragen. Om te weten te

⁸ Dit is een test die het aantal respondenten berekend die sexting zouden versturen of vragen indien er geen verband is tussen leeftijdsgroep en sexting. Deze verwachte waarden worden vervolgens vergeleken met geobserveerde waarden om te bestuderen of er een significant verschil is tussen de twee. Normaal gezien wordt dit berekend met een Chi kwadraat test, maar voor zowel sexting versturen als sexting vragen is de frequentie tabel een 2x5 tabel met verwachte waarden onder 5. In zulke omstandigheden kan geen Chi kwadraat test worden gedaan maar wordt de Fisher-Freeman-Halton test uitgevoerd.

komen tussen welke leeftijdsgroepen deze significante verschillen zich situeren, werden de kruistabellen gepartitioneerd.⁹ Voor elke 2x2 tabel werd een Chi kwadraat test of Fisher's Exact test gedaan.¹⁰ Tabel 8 en 9 geven een samenvatting van welke test er is gedaan werd en wat de significantie van de test was. Zoals eerder aangehaald zullen in deze masterproef de p-waarden kleiner dan 0,05 als significant worden aanzien. Deze significante waarden zullen worden aangeduid met een *.

Tabel 8: Samenvatting van de significantie toetsen van de gepartitioneerde matrices van 'sexting versturen' verdeeld in groepen

Leeftijdscategorie	Type van test	P waarde (two tailed significantie)
18-30 en 31-40	Chi square test	0,001*
18-30 en 41-50	Chi square test	0,001*
18-30 en 51-60	Chi square test	0,000*
18-30 en 61-103	Chi square test	0,000*
31-40 en 41-50	Fisher's Exact test	1,000
31-40 en 51-60	Fisher's Exact test	0,246
31-40 en 61-103	Fisher's Exact test	0,062
41-50 en 51-60	Fisher's Exact test	0,282
41-50 en 61-103	Fisher's Exact test	0,028*
51-60 en 61-103	Fisher's Exact test	0,620

Noot: *= p is kleiner dan 0,05

⁹ Dit betekent dat de twee 2x5 tabellen werden verdeeld in elk 10 2x2 tabellen. Op deze manier kan duidelijk gezien worden waar de verschillen significant zijn en waar niet.

¹⁰ Bij 2x2 tabellen kunnen zowel de Chi kwadraat test als de Fisher's Exact test worden uitgevoerd. De Chi kwadraat test werd gebruikt wanneer er geen verwachte waarden onder 5 zijn, en de Fisher's Exact test werd gebruikt wanneer er minimum 1 verwachte waarde onder de 5 was.

Tabel 9: Samenvatting van de significantie toetsen van de gepartitioneerde matrices van 'sexting vragen' verdeeld in groepen

Leeftijdscategorie	Type van test	P waarde (two tailed significantie)
18-30 en 31-40	Chi square test	0,000*
18-30 en 41-50	Chi square test	0,001*
18-30 en 51-60	Chi square test	0,000*
18-30 en 61-103	Chi square test	0,000*
31-40 en 41-50	Fisher's Exact test	0,244
31-40 en 51-60	Fisher's Exact test	1,000
31-40 en 61-103	Fisher's Exact test	1,000
41-50 en 51-60	Fisher's Exact test	0,121
41-50 en 61-103	Fisher's Exact test	0,028*
51-60 en 61-103	Fisher's Exact test	1,000

Noot: *= p is kleiner dan 0,05

Op basis van tabel 8 en tabel 9 kan vastgesteld worden dat de significante verschillen zich ten eerste bevinden tussen de leeftijdsgroep van de 18 tot 30-jarigen en elke andere leeftijdsgroep. Dit wil zeggen dat er een significant verschil is in sextinggedrag (zowel sexting versturen als vragen) tussen 18 tot 30-jarigen in Gent en 31 tot 103-jarigen in Gent. Of met andere woorden, **18 tot 30-jarigen versturen en vragen significant meer sexting foto's dan volwassenen van een andere leeftijd.** Ten tweede is er ook een significante p waarde te vinden tussen 41 tot 50-jarigen en 61 tot 103-jarigen bij zowel sexting versturen als sexting vragen. **Dit wil zeggen dat de 41 tot 50- jarigen significant meer sexting foto's versturen en vragen in vergelijking met 61 tot 103-jarigen.**

Nu de verschillen in prevalentie naar leeftijd gekend zijn, kan worden overgegaan naar de tweede deelvraag van onderzoeksvraag één: Zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie

van sexting bij volwassenen? Om deze vraag te beantwoorden werden twee kruistabellen geconstrueerd, tabel 10 en tabel 11. Het geslacht van de respondenten werd bepaald aan de hand van vraag 0_4 in de SCAN-studie.

Tabel 10: Frequentietabel: 'sexting versturen' verdeeld naar geslacht

			Man	Vrouw	Totaal
Sexting versturen	Nooit	Count	359	407	766
		% in leeftijdsgroep	96%	95,1%	95,5%
	Ooit	Count	15	21	36
		% in leeftijdsgroep	4%	4,9%	4,5%
Totaal		Count	374	428	802
		% in leeftijdsgroep	100%	100%	100%

Tabel 11: Frequentietabel: 'sexting vragen' verdeeld naar geslacht

			Man	vrouw	Totaal
Sexting vragen	Nooit	Count	355	417	722
		% in leeftijdsgroep	94,9%	97,4%	96,3%
	Ooit	Count	19	11	30
		% in leeftijdsgroep	5,1%	2,6%	3,7%
Totaal		Count	374	428	802
		% in leeftijdsgroep	100%	100%	100%

Op het eerste zicht zijn er geen grote verschillen waar te nemen tussen mannen en vrouwen in sexting versturen. Bij sexting vragen zien we wel een klein verschil tussen mannen en vrouwen. Om te weten of deze verschillen significant zijn, werd een Chi kwadraat test gedaan.¹¹ Voor zowel sexting versturen als sexting vragen is het verschil tussen man en vrouw

¹¹ Er werd gekozen voor een Chi kwadraat test omdat er sprake is van een 2x2 matrix met geen verwachte warden onder 5.

niet significant.¹² **Dit wil zeggen dat er geen verschil is in de prevalentie van sexting foto's versturen en sexting foto's ontvangen tussen mannen en vrouwen.**

Ter aanvulling van voorgaande beschrijvende analyses werden twee tabellen opgemaakt (tabel 12 en tabel 13), die de verschillen in prevalentie van 'sexting vragen' en 'sexting versturen' aantonen naar leeftijdscategorie en geslacht tegelijk. Deze tabellen beantwoorden geen specifieke onderzoeksvraag van deze masterproef, maar zijn een goede aanvulling op de reeds berekende beschrijvende analyses.

Tabel 12: Prevalentie van 'sexting versturen' verdeeld naar leeftijdscategorie en geslacht

Geslacht	Sexting versturen	leeftijdscategorie				
		18-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	61-103 jaar
Man	Nooit	88,9%	97,7%	94,4%	97,1%	99,2%
	Ooit	11,1%	2,3%	5,6%	2,9%	0,8%
Vrouw	Nooit	79,2%	95,4%	97,4%	100%	100%
	Ooit	20,8%	4,6%	2,6%	0,0%	0,0%

¹² p=0,541 voor sexting foto's versturen en p=0,062 voor sexting foto's vragen

Tabel 13: Prevalentie van 'sexting vragen' verdeeld naar leeftijdscategorie en geslacht

Geslacht	Sexting vragen	leeftijdscategorie				
		18-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	61-103 jaar
Man	Nooit	82,5%	97,7%	93,1%	98,6%	99,2%
	Ooit	17,5%	2,3%	6,9%	1,4%	0,8%
Vrouw	Nooit	86,1%	100%	98,7%	100%	100%
	Ooit	13,9%	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%

Er is één prevalentie, die erg opvalt in tabel 13. **20,8% van de vrouwen tussen de 18 en de 30 jaar hebben in de zes maanden voor het afnemen van de vragenlijst sexting foto's verstuurd. Dit is 1 op 5 van de vrouwen tussen de 18 en de 30 jaar.**

2.1.4 Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese

Afsluitend zullen de verkregen onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar de eerste onderzoeksvraag en hypothese:

Onderzoeksvraag 1

Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen?

→ **4,6% van de respondenten heeft sexting foto's gestuurd tijdens de zes maanden voor het onderzoek en 3,8% van de respondenten heeft sexting foto's gevraagd tijdens de zes maanden voor het onderzoek.**

- In welke mate zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen?

→ **18 tot 30-jarigen versturen en vragen significant meer sexting foto's dan volwassenen van een andere leeftijd. Daarnaast versturen en vragen 41 tot 50-jarigen ook significant meer sexting foto's in vergelijking met 61 tot 103 jarigen.**

- In welke mate zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen?

→ **Er is geen verschil in de prevalentie van sexting foto's versturen en sexting foto's ontvangen tussen mannen en vrouwen.**

Hypothese 1

Er zijn verschillen naar leeftijd en naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen.

→ **Deze hypothese kan maar partieel bevestigd worden. Er werden verschillen naar leeftijd gevonden in prevalentiecijfers maar geen verschillen naar geslacht.**

2.2 Samenhang

2.2.1 Onderzoeksvraag en hypothese

In deze tussentitel zal de tweede onderzoeksvraag en de tweede hypothese worden getoetst.

Onderzoeksvraag 2

Wat is de samenhang tussen online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting?

Hypothese 2

Er is een positieve samenhang tussen:
-offline seksueel risicogedrag en sexting
-online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal

Er is een negatieve samenhang tussen:
-online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
-offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
-online sociaal kapitaal en sexting
-offline sociaal kapitaal en sexting

Deze toetsing zal gebeuren aan de hand van bivariate correlatie berekening tussen de vier centrale concepten: online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting.

2.2.2 Bivariate correlatie berekening

In de bivariate correlatie berekening zullen de berekende schalen uit hoofdstuk 2 worden gebruikt. Deze schalen zijn allemaal van ordinaal meetniveau. Daarnaast zijn de data van deze schalen erg scheef verdeeld. Om die reden kan er geen parametrische test gebruikt worden om de correlatie te berekenen. De test, die in zo'n geval gebruikt wordt, is de Spearman's rho correlatiecoëfficiënt (Field, 2009).

In tabel 14 worden de verschillende Spearman's rho correlatiecoëfficiënten tussen de vier centrale begrippen weergegeven.

Tabel 14: Bivariate correlaties tussen sexting, online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag

			Sexting	Online sociaal kapitaal	Offline sociaal kapitaal	Offline seksueel risicogedrag
Spearman's rho	Sexting	Correlatie Coëfficiënt	1	0,134*	0,003	0,195*
	Online sociaal kapitaal	Correlatie coëfficiënt	0,134*	1	0,209*	0,078
	Offline sociaal kapitaal	Correlatie coëfficiënt	0,003	0,209*	1	0,130*
	Offline seksueel risicogedrag	Correlatie coëfficiënt	0,195*	0,078	0,130*	1

Noot *= p is kleiner dan 0,05

In tabel 14 is duidelijk dat er enkel positieve correlatiecoëfficiënten te vinden zijn. Met andere woorden hoe hoger men scoort op de ene schaal, hoe hoger men ook scoort op de andere schaal. Om te beoordelen hoe sterk deze correlatie is, werd de interpretatie van Dimitri Mortelmans (één van de grootste autoriteiten in België voor statistiek) gevolgd. Bij een correlatiecoëfficiënt van 0 tot 0,10 spreekt hij van weinig of geen verband, bij een correlatiecoëfficiënt van 0,11 tot 0,25 spreekt hij van een zwak verband, bij een correlatiecoëfficiënt van 0,26 tot 0,50 spreekt hij van een sterk verband en bij een correlatiecoëfficiënt van 0,51 tot 1 spreekt hij van een heel sterk verband (Mortelmans & Dehertogh, 2008). De significante correlaties werden in de tabel aangeduid met een *. Opgelet, het is belangrijk bij de interpretatie van deze significantie correlaties om te beseffen

dat het gaat over symmetrische relaties. Er wordt dus nog geen aanname gedaan van welke variabele de afhankelijke is en welke de onafhankelijke.

In totaal zijn er 4 significante correlaties te vinden tussen de variabelen. **Ten eerste zien we dat sexting samenhangt met online sociaal kapitaal.** Dit is een zwakke positieve significante correlatie. Deze correlatie kan worden geïnterpreteerd als volgt: hoe meer online sociaal kapitaal men heeft, hoe meer men aan sexting doet en omgekeerd. Het is daarnaast ook duidelijk dat sexting niet samenhangt met offline sociaal kapitaal.

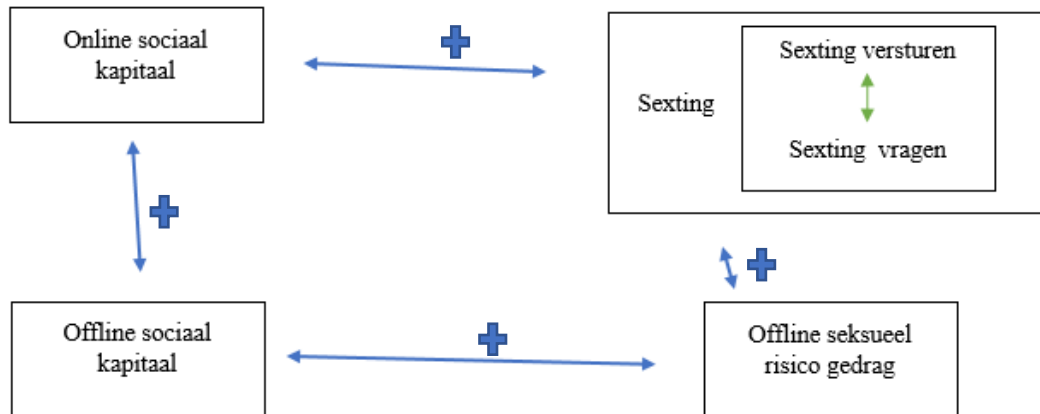
Ten tweede kan er ook een zwakke positieve correlatie vastgesteld worden tussen offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag. Dit wordt als volgt geïnterpreteerd: hoe meer offline sociaal kapitaal, hoe meer men offline seksueel risicogedrag stelt en omgekeerd. Bovendien is er geen samenhang tussen online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag.

Ten derde kan er in tabel 10 worden opgemerkt worden dat **er een zwak positieve significante correlatie is tussen sexting en offline seksueel risicogedrag.** Dit wel zeggen dat hoe meer men aan sexting doet, hoe meer men ook aan offline seksueel risicogedrag doet en omgekeerd.

Ten vierde kan er ook **een zwak positieve significante samenhang worden bemerkt tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal.** Dus hoe hoger men scoort op de schaal online sociaal kapitaal, hoe hoger men ook scoort op de schaal offline sociaal kapitaal, en omgekeerd.

Voor de duidelijkheid zullen de gevonden correlaties schematisch worden voorgesteld in figuur 3.

Figuur 3: Schematische voorstelling van de zwakke positieve significante correlaties tussen sexting, offline seksueel risicogedrag, online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal

2.2.3 Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese

Afsluitend zullen de verkregen onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar de tweede onderzoeksvraag en hypothese:

Onderzoeksvraag 2

Wat is de samenhang tussen online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting?

→ Er werd een zwak positieve correlatie vastgesteld tussen sexting en online sociaal kapitaal, offline seksueel risico gedrag en offline sociaal kapitaal, sexting en offline seksueel risico gedrag & tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal.

Hypothese 2

Er is een positieve samenhang tussen:

- offline seksueel risicogedrag en sexting
- online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal

Er is een negatieve samenhang tussen:

- online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
- offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag
- online sociaal kapitaal en sexting
- offline sociaal kapitaal en sexting

→ Hypothese 2 werd niet helemaal bevestigd, alleen deze delen uit hypothese 2 werden bevestigd:

- Er is een positieve samenhang tussen offline seksueel risico gedrag en sexting**
- Er is een positieve samenhang tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal**

3. Verklarende onderzoeksvragen

3.1 Directe effecten

3.1.1 Onderzoeksvraag en hypothese

In dit deel van de masterproef zal de derde onderzoeksvraag en de derde hypothese worden getoetst.

Onderzoeksvraag 3

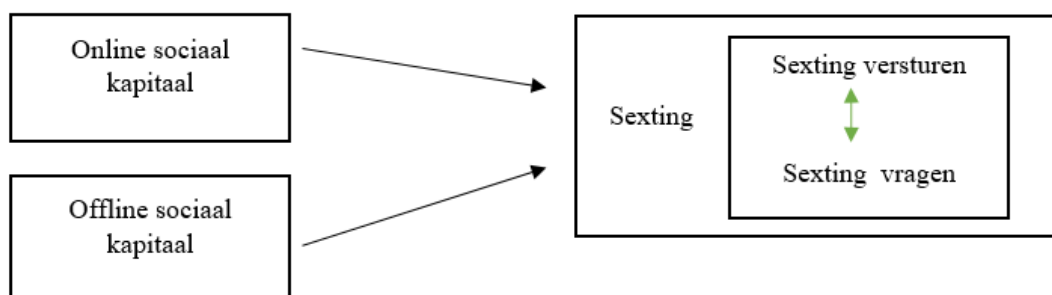
Wat is het directe effect van online sociaal kapitaal op sexting & van offline sociaal kapitaal op sexting?

Hypothese 3

Er is een negatief direct effect tussen online sociaal kapitaal en sexting en offline sociaal kapitaal en sexting.

Ter verduidelijking wordt dit oorzakelijke rechtstreekse verband tussen online sociaal kapitaal en sexting en tussen offline sociaal kapitaal en sexting schematisch voorgesteld in figuur 4.

Figuur 4: Schematische voorstelling van het directe effect van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting

Deze effecten zullen worden berekend aan de hand van een **binomiale logistische regressie** met het analyseprogramma SPSS. De keuze voor deze analysetechniek zal eerst gemotiveerd worden. Ten eerste werd gekozen voor een soort van **regressieanalyse** omdat er een oorzakelijk verband wordt berekend tussen X_1 =online sociaal kapitaal, X_2 = offline sociaal kapitaal en Y =sexting. Ten tweede werd er gekozen voor een soort van **logistische regressieanalyse** omdat de afhankelijke variabele, sexting, categorisch van aard is. Deze afhankelijke variabele sexting bevat 2 categorieën (ooit aan sexting gedaan de afgelopen zes

maanden en nooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden), daarom zal de **binomiale** logistische regressie gebruikt worden.

Bij logistische regressie wordt (het natuurlijk logaritme van) de kans op het voorkomen van één categorie van de afhankelijke variabele voorspeld op basis van een aantal onafhankelijke variabelen (Mortelmans, 2010). Bij deze onderzoeksvraag zal de kans voorspeld worden dat iemand sextinggedrag stelt aan de hand van hun online en offline sociaal kapitaal. Alvorens deze binomiale logistische regressieanalyse uit te voeren werden er een aantal voorbereidende handelingen gesteld en werden de assumpties van binomiale logistische regressie gecheckt.

3.1.2 Voorbereidende handelingen

In de binomiale logistische regressieanalyse, die moet worden uitgevoerd, zijn zowel de afhankelijke variabele als de twee onafhankelijke variabelen ordinaal van aard. Daarom zal er moeten gewerkt worden aan de hand van dummy-variabelen. Dummy-variabelen zijn variabelen die de waarde 0 of 1 kunnen hebben, waarbij de waarde 0 betekent dat iets niet aanwezig is en 1 betekent dat iets wel aanwezig is (Field, 2009).

Normaal gezien worden variabelen omgezet in 1 dummy-variabele(n) minder dan het aantal categorieën van de oorspronkelijke variabele (Field, 2009). Bij de afhankelijke variabele sexting wordt dit principe gevolgd. Sexting is een schaal met twee antwoordcategorieën (nooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden, en ooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden). De codering van deze schaal is als volgt, nooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden = 0 en ooit aan sexting gedaan de afgelopen zes maanden = 1. Omdat we de kans willen weten dat sexting voorkomt, maken we de dummy 'sextinggedrag stellen'. Waarbij 0

betekent dat het sextinggedrag niet aanwezig is en 1 betekent dat dit sextinggedrag wel aanwezig is.¹³

Bij onafhankelijke variabelen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal werd het principe van 1 dummy minder dan het aantal categorieën niet gevolgd. Dit werd gedaan omdat beide variabelen schalen zijn, met enorm veel antwoordcategorieën. Daarom werd geopteerd voor zowel online sociaal kapitaal als offline sociaal kapitaal om te zetten in 1 dummy-variabele.

De schaal online sociaal kapitaal werd omgezet naar de dummy-variabele ‘hoog online sociaal kapitaal’. Waarbij 0 betekent dat er geen hoog online sociaal kapitaal is en 1 dat er wel een hoog online sociaal kapitaal is. Dit werd gedaan aan de hand van de volgende procedure: De schaal online sociaal kapitaal bestaat uit zes vragen met vijf antwoordcategorieën (zie hoofdstuk 2 voor uitgebreide uitleg). De coderingen voor deze categorieën waren respectievelijk 1, 2, 3, 4, 5. De schaal online sociaal kapitaal, die de zes vragen optelde, kon op deze manier waarden bevatten tussen 6 en 30.¹⁴ Vervolgens moest gekozen worden (op arbitraire wijze, want er werd geen afgesproken ‘waarde’ gevonden in de bestaande wetenschappelijke literatuur) vanaf welke waarde, er ingeschat werd dat iemand een hoog online sociaal kapitaal had. Er werd gekozen om van een hoog online sociaal kapitaal te spreken wanneer men 24 of meer heeft op de schaal online sociaal kapitaal.¹⁵ Alle waarden onder de grens 24 werden dus beschouwd als zijnde een laag online sociaal kapitaal, en waarden van 24 of hoger als zijnde een hoog online sociaal kapitaal. De schaal ‘online sociaal

¹³ Dit werd gedaan met de procedure “recode into different variables”: 0=0 en 1=1.

¹⁴ Iedere respondent beantwoordde elk item van de schaal.

¹⁵ De waarde 24 kwam niet totaal willekeurig tot stand. Volgende redenering werd gevolgd: tussen de laagst mogelijke waarde die online sociaal kapitaal kan aannemen (6) en de hoogst mogelijke waarde (30) zitten 25 getallen. De schaal ‘online sociaal kapitaal’ kan dus 25 verschillende waarden aannemen. De hoogste 25% van deze waarden worden gezien als een hoog online sociaal kapitaal. 25% van 25 is (naar boven afgerond) zeven. De zeven hoogste waarden zullen dus gezien worden als hoog, dit is van de waarde 24 tot de waarde 30.

kapitaal' werd vervolgens omgezet naar de dummy 'hoog online sociaal kapitaal' met de bewerking recode into different variables. De waarden 24 tot 30 op de schaal 'online sociaal kapitaal' werden omgezet naar de waarde 1 op de dummy 'hoog online sociaal kapitaal'. Al de rest van de waarden op de schaal online sociaal kapitaal werd omgezet naar 0 op de dummy 'hoog online sociaal kapitaal'. Door de beschrijvende statistieken van deze dummy 'hoog online sociaal kapitaal' op te vragen werd opgemerkt dat 93 van de 820 respondenten een hoog online sociaal kapitaal hebben.

Aan de hand van dezelfde procedure werd de dummy 'hoog offline sociaal kapitaal' gemaakt waarbij 0 betekent dat er geen hoog offline sociaal kapitaal is en 1 dat er wel een hoog offline sociaal kapitaal is. De schaal offline sociaal kapitaal bestaat uit 4 vragen met 8 mogelijke antwoordcategorieën (zie hoofdstuk 2 voor uitgebreide uitleg). De coderingen voor deze categorieën waren respectievelijk 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. De schaal offline sociaal kapitaal, die deze 4 vragen optelde, kon op deze manier waarden bevatten tussen de 0 en 28. Vervolgens moest ook hier gekozen worden (op arbitraire wijze, want ook hier bracht de wetenschappelijke literatuur geen raad) vanaf welke waarde, er ingeschat werd dat iemand een hoog offline sociaal kapitaal had. Er werd gekozen om van een hoog offline sociaal kapitaal te spreken wanneer men 21 of meer heeft op de schaal 'offline sociaal kapitaal'.¹⁶ Alle waarden onder de grens 21 werden dus beschouwd als zijnde een laag offline sociaal kapitaal, en waarden van 21 of hoger als zijnde een hoog offline sociaal kapitaal. De schaal 'offline sociaal kapitaal' werd vervolgens omgezet naar de dummy 'hoog offline sociaal kapitaal' met de bewerking recode into different variables. De waarden 21 tot 28 op de schaal 'offline sociaal kapitaal' werden omgezet naar de waarde 1 op de dummy 'hoog offline

¹⁶ De waarde 21 kwam niet geheel willekeurig tot stand. Volgende redenering werd gevolgd: tussen de laagst mogelijke waarde dat de schaal offline sociaal kapitaal kan aannemen (0) en de hoogst mogelijke waarde (28) zitten 29 getallen. De schaal 'offline sociaal kapitaal' kan dus 29 verschillende waarden aannemen. De hoogste 25% van deze waarden worden gezien als een hoog offline sociaal kapitaal. 25% van 29 is (naar boven afgerond) acht. De acht hoogste waarden zullen dus gezien worden als hoog, dit is van de waarde 22 tot de waarde 28.

sociaal kapitaal'. Al de rest van de waarden op de schaal 'offline sociaal kapitaal' werd omgezet naar 0 op de dummy 'hoog offline sociaal kapitaal'. Door de beschrijvende statistieken van deze dummy 'hoog offline sociaal kapitaal' op te vragen werd opgemerkt dat 355 van de 820 respondenten een hoog offline sociaal kapitaal hebben.

Opmerkelijk is dat meer respondenten een hoog offline sociaal kapitaal aangeven (355) dan dat er respondenten zijn die een hoog online sociaal kapitaal aangeven (93).

3.1.3 Assumpties

Net zoals bij gewone regressieanalyse moeten, vooraleer de logistische regressieanalyse kan uitgevoerd worden, een aantal assumpties worden getest, zodat de parameters van het model geïnterpreteerd mogen worden. In tegenstelling tot gewone regressieanalyse zijn er minder strikte assumpties bij logistische regressie (Mortelmans, 2010). In deze paragraaf zetten we kort deze assumpties op een rij en worden schendingen getoetst en verholpen indien nodig.

Assumptie 1: Het verband tussen de continue onafhankelijke variabelen en de logit van de afhankelijke variabele is lineair.

→ Deze assumptie moet enkel getest worden indien er in de logistische regressieanalyse wordt gewerkt met één of meerdere continue onafhankelijke variabelen. Dit is niet het geval in deze masterproef. In deze masterproef wordt gewerkt met categoriale onafhankelijke variabelen, zulke variabelen worden steeds als dummy in een model opgenomen, wat maakt dat je door deze twee categorieën steeds een lijn kan trekken (Mortelmans, 2010).

Assumptie 2: De errortermen van verschillende personen zijn niet gecorreleerd.

→ Dit wil zeggen dat de afwijkingen van de regressielijn niet systematisch mag zijn voor een bepaalde subgroep. Bij een at random steekproef komt dit normaalgezien niet voor. De

mensen uit de random steekproef hebben normaal gezien niets met elkaar te maken, en hun antwoorden bijgevolg ook niet. Er kan in deze masterproef vanuit gegaan worden dat bij het verzamelen van de SCAN-data een at random steekproef is getrokken (zie hoofdstuk 2 voor gedetailleerde informatie over de steekproef van deze masterproef).

Assumptie 3: Er zijn geen problemen met de data zijnde: een te hoge multicollineariteit, outliers, hefboom punten, invloedrijke punten of nulcellen & scheiding in de data. →Bij deze logistische regressie zijn geen problemen van te hoge multicollineariteit (VIF=1,026 en TOL=0,975)¹⁷, outliers, hefboom punten, invloedrijke data of nulcellen & scheiding in de data gedetecteerd.

Er kan aangenomen worden dat geen enkele assumptie geschonden werd en dat de parameters van het model bijgevolg met zekerheid mogen geïnterpreteerd worden.

3.1.4 Binomiale logistische regressieanalyse

Aan de hand van de drie berekende dummy-variabelen ‘sextinggedrag stellen’, ‘hoog online sociaal kapitaal’ en ‘hoog offline sociaal kapitaal’ werd een binomiale logistische regressie uitgevoerd met SPSS¹⁸. Deze analyse heeft een zeer uitgebreide uitkomst in SPSS. Enkel de belangrijkste tabellen en waarden zullen in dit deel van de masterproef besproken worden.

¹⁷ VIF ligt altijd tussen de 1 en + oneindig, als vuistregel wordt aangenomen dat waarden die groter zijn dan 10 wijzen op een te hoge multicollineariteit. TOL ligt altijd tussen de 0 en de 1, waarbij waarden lager dan de 0,10 wijzen op een te hoge multicollineariteit (Mortelmans, 2010).

¹⁸ Dit werd gedaan aan de hand van de boeken *toegepaste statistiek met SPSS voor criminologen* (Pauwels, 2012), *Categorische Data Analyse met SPSS, Inleiding in loglineaire analysetechnieken* (Lammers et al., 2007) en *Logistische regressie* (Mortelmans, 2010). Classification plots en Hosmer-Lemeshow goodness-of-fit werden opgevraagd als bijkomende parameters. Als betrouwbaarheidsinterval werd 95% genomen en als classificatie cut-off punt werd gekozen voor 0,5. Sextinggedrag stellen werd in de analyse gezien als dependent variable en hoog online sociaal kapitaal en hoog offline sociaal kapitaal werden gezien als covariates.

Uit de tabel ‘case processing summary’ is duidelijk dat de binomiale logistische regressieanalyse werd gebaseerd op de antwoorden van 804 van de 820 respondenten. 16 respondenten werden geweerd uit de analyse omdat ze niet elke vraag, die gebruikt werd in de analyse, hadden beantwoord. Het aantal *missings* blijft dus beperkt en is niet van die aard dat de analyse verstoord zou kunnen worden.

In de tabellen ‘dependent variable encoding’ en de tabel ‘categorical variables coding’ kan gezien worden hoe de gebruikte variabelen worden weergegeven in de logistische regressie. Bij de afhankelijke variabele ‘sextinggedrag stellen’ wordt geen sextinggedrag stellen voorgesteld als 0 en wel sextinggedrag stellen voorgesteld als 1. Dit wil zeggen dat in de logistische regressie de kans op sextinggedrag te stellen zal vergeleken worden met de kans op geen sextinggedrag te stellen.

Er zijn ook een aantal fitmaten te zien in de binomiale logistische regressieanalyse in SPSS. Deze maten kijken of het model dat we hebben gemaakt goed bij de data past. De meest belangrijke toets hiervoor is de Chi kwadraat toets uit blok 1. Deze Chi kwadraat toets vergelijkt de aannemelijkheidsratio van het aangebrachte model met de aannemelijkheidsratio van een model met alleen maar een constante. Het is duidelijk dat hier de model Chi kwadraat van 12,496 significant is op een 0,05 level ($p= 0,002$). Dit betekent dat het model met de onafhankelijke variabelen hoog online sociaal kapitaal en hoog offline sociaal kapitaal beter bij de data past dan een model zonder deze variabelen. Daarnaast werd ook de Hosmer en Lemeshow goodness-of-fit test gedaan om de fit van het model te bepalen. Deze Hosmer & Lemeshow test is niet-significant ($p=0,631$). Ook dit is een aanwijzing dat het model goed bij de data past. Als laatste werd er ook nog een classificatieplot gegeven door SPSS in de tabel “Classification table”. Uit deze tabel kan afgeleid worden dat het totaal aantal percentage

correcte voorspellingen lag op 94,4%. Dit is enorm veel, maar over het algemeen wordt deze tabel niet erg waardevol bevonden (Lammers, 2007). Wat wel met zekerheid uit deze fitmaten kan afleid worden, is dat er sprake is van een goed passend model MAAR dit betekent natuurlijk niet dat er geen beter passende modellen kunnen zijn.

Nu geweten is dat het model past en voldoende verklarende kracht heeft, kunnen de parameters in het model geïnterpreteerd worden (zie tabel 15).

Tabel 15: Het effect van de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal' en 'hoog offline sociaal kapitaal' op de dummy sextinggedrag plegen

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1	hoog_online_sociaal_kapitaal (1)	1,288	0,370	12,106	1	0,001	3,624	1,755	7,485
	hoog_offline_sociaal_kapitaal (1)	-0,673	0,338	3,971	1	0,046	0,510	0,263	0,989
	constant	-2,795	0,201	193,494	1	0,000	0,061		

Noot: Variables entered on step 1: hoog_online_sociaal_kapitaal, hoog_offline_sociaal_kapitaal

In tabel 15 zijn verschillende parameters te zien. Niet alle parameters zullen besproken worden, enkel de belangrijkste. Ten eerste is de allerbelangrijkste parameter, die altijd moet bekeken worden, de significantie. SPSS geeft in tabel 11 de significantietoets aan voor elke onafhankelijke variabele.¹⁹ Voor 'hoog online sociaal kapitaal' is de significantie 0,001 en voor 'hoog offline sociaal kapitaal' is de significantie 0,046. Beide waarden liggen (net) onder de grens 0,05 en daarom kan besloten worden dat zowel de variabele 'hoog online sociaal kapitaal' als de variabele 'hoog offline sociaal kapitaal' significant het stellen van sextinggedrag voorspellen.

Ten tweede moet naar de parameter Exp(B) gekeken worden voor de grootte van het effect te weten te komen. Deze waarden stellen de netto toename in de kans op het stellen van

¹⁹ De nulhypothese van deze toets is dat deze parameter gelijk is aan 0. Dit betekent dat een kleine significantiewaarde wijst op een kleine kans dat de parameter gelijk is aan 0, en bijgevolg de parameter significant verschillend is van 0.

sextinggedrag voor in vergelijking met de referentiegroep, het niet stellen van sextinggedrag. Een waarde die groter is dan 1 wijst op een toename in die kans (meer kans) en een waarde die kleiner is dan 1 wijst op een afname in die kans (minder kans) (Mortelmans, 2010). Bij 'hoog online sociaal kapitaal' is deze waarde 3,624 en bij 'hoog offline sociaal kapitaal' is deze waarde 0,510. De interpretatie van deze parameters is als volgt:

1) Volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal hebben 3,624 meer kans, of afgerond 4 keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan volwassenen zonder hoog online sociaal kapitaal.

2) Volwassene met een hoog offline sociaal kapitaal hebben 0,510 keer minder kans om sextinggedrag te stellen dan volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal. Omdat deze kans kleiner is dan 1, maakt dit het moeilijker interpreteerbaar. Daarom zal voor deze kans een inverse berekend worden (Mortelmans, 2010). Dit is hier $1/0,510 = 1,961$. Deze kans moet dan geïnterpreteerd worden door de categorieën van de onafhankelijke variabele om te keren (Mortelmans, 2010). Dit komt erop neer dat **volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal 1,961 keer, of afgerond 2 keer meer kans hebben om sextinggedrag te stellen dan volwassenen met een hoog offline sociaal kapitaal.**

Opvallend is dat er geen correlatie werd gevonden tussen offline sociaal kapitaal en sexting, maar dat in deze binomiale logistische regressie dus wel een effect wordt gevonden. Dit is merkwaardig maar niet onmogelijk. Een waterdichte verklaring kan hiervoor niet gegeven worden in deze masterproef, een mogelijke verklaring kan zijn dat dit komt omdat er bij de binomiale logistische regressie werd gewerkt met dummy's en dit dus een simplificering inhoudt.

3.1.5 Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese

Afsluitend zullen de verkregen onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar de derde onderzoeksvraag en hypothese:

Onderzoeksvraag 3

Wat is het directe effect van online sociaal kapitaal op sexting & van offline sociaal kapitaal op sexting?

→ **Zowel online sociaal kapitaal als offline sociaal kapitaal oefenen een rechtstreeks oorzakelijk verband uit op sexting. Volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal hebben 4 keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan mensen zonder hoog online sociaal kapitaal.**

En volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal hebben 2 keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan volwassenen met een hoog sociaal kapitaal.

Hypothese 3

Er is een negatief direct effect tussen online sociaal kapitaal en sexting en offline sociaal kapitaal en sexting.

→ **Deze hypothese werd deels bevestigd en deels ontkracht. Er is een negatief effect gevonden van offline sociaal kapitaal op sexting. Het effect van online sociaal kapitaal op sexting is echter positief van aard.**

3.2 Interactieverband

3.2.1 De onderzoeksvraag en hypothese

In dit deel van de masterproef zal de vierde onderzoeksvraag en de vierde hypothese worden getoetst.

Onderzoeksvraag 4

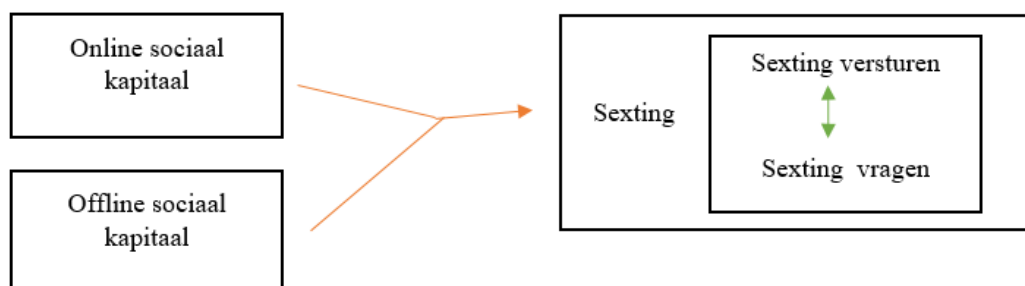
Wat is het interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting?

Hypothese 4

Er is een interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting.

In deze onderzoeksvraag wordt gezocht naar het effect van de combinatie van twee afhankelijke variabelen op de afhankelijke variabele. Zo'n effect wordt in de statistiek een interactie-effect genoemd (Pauwels, 2012). Ter verduidelijking wordt dit interactieverband schematisch voorgesteld in figuur 5.

Figuur 5: Schematische voorstelling van het interactie-effect van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting

Statistische interactie is een zeer vaak voorkomend fenomeen in de sociale werkelijkheid (Mortelmans, 2010). Er werd eerder vastgesteld dat beide onafhankelijke variabelen, online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal elk hun eigen impact hebben op sextinggedrag. Maar het zou kunnen dat de invloed van online sociaal kapitaal op sextinggedrag wordt beïnvloed door offline sociaal kapitaal en/of dat de invloed van offline sociaal kapitaal op sextinggedrag wordt beïnvloed door online sociaal kapitaal. Of dat het geval is, zal berekend worden met een binomiale logistische regressieanalyse, uitgevoerd met het analyseprogramma SPSS. Deze keer zullen niet enkel online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal worden gezien als onafhankelijke variabelen, maar ook het product van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal zal gezien worden als een onafhankelijke variabele. In deze analyse zullen opnieuw de dummy's die berekend werden in hoofdstuk 2 worden gebruikt.²⁰ Deze analyse heeft andermaal een zeer uitgebreide uitkomst. Enkel de belangrijke parameters voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag zullen worden besproken.

3.2.2 Voorbereidende analyses

De eerste stap in het berekenen van statistische interactie, is kijken of het wel nuttig is om deze interactie-effecten te berekenen. In de statistiek geldt namelijk het spaarzaamheidsprincipe: het heeft geen zin om een complexere analyse uit te voeren wanneer ze geen meerwaarde biedt. Daarom zal vooraleer de logistische regressieanalyse met interactie-effecten wordt uitgevoerd, gekeken worden of een model met interactie-effecten beter bij de data past dan een model zonder interactie-effecten. Dit werd in eerste instantie gedaan aan de hand van de vergelijking van fitmaten van de twee modellen, zie tabel 16.

²⁰ De interactie-analyse werd als volgt uitgevoerd: de dummy 'sextinggedrag stellen' werd in een binomiale logistische regressieanalyse gezien als dependent variable en de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal', 'hoog offline sociaal kapitaal' en het product van deze twee onafhankelijke variabelen werden gezien als covariates. Classification plots en Hosmer-Lemeshow goodness-of-fit werden opgevraagd als bijkomende parameters. Als betrouwbaarheidsinterval werd 95% genomen en als classificatie cut-off punt werd gekozen voor 0,5.

Tabel 16: Vergelijking van de fitmaten tussen het model zonder interactie-effecten en model met interactie-effecten

	Sig Chi ²	Cox & Snell R ²	Nagelkerke R ²	Sig. Hosmer & Lemeshow	Classificatieplot
Model zonder interactie-effecten	0,002	0,015	0,044	0,631	94,4%
Model met interactie-effecten	0,004	0,016	0,047	1,000	94,4%

Als we de fitmaten van het model met interactie-effecten bekijken, zien we dat ze, net zoals de maten van het model zonder interactie-effecten, zeer goed zijn. Chi kwadraat is significant op een 0,05 level ($p=0,004$). ‘Cox & Snell R square’ en ‘Nagelkerke R square’ zijn respectievelijk 0,016 en 0,047 en daarnaast is de ‘Hosmer en Lemeshow goodness-of-fit-test’ duidelijk niet significant ($p=1,000$) en het classificatieplot geeft een totaal aantal correcte voorspellingen weer van 94,4 %. Uit al deze waarden kan er worden besloten dat het model met interactie-effecten goed bij de data past. Toch blijft de vraag bestaan of dit model nu beter bij de data past, dan een model zonder interactie-effecten. Het antwoord op deze vraag kunnen we niet afleiden uit tabel 16. De significantie van de Chi² in het model zonder interactie-effecten is immers beter, maar de pseudo-determinatiecoëfficiënten en de significantie van de Hosmer en Lemeshow-test zijn anderzijds beter in het model met interactie-effecten. Het classificatieplot blijft voor de beide modellen gelijk. Omdat de fitmaten niet éénduidig zijn, moet er via een andere weg gekeken worden welk model het best past bij de data. In deze masterproef werd gekozen om dit te doen via een bloksgewijze regressieanalyse in SPSS, waarbij in blok 1 de variabelen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal worden toegevoegd en in blok 2 de interactie-effecten worden toegevoegd.²¹

²¹ De bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse werd als volgt uitgevoerd: in blok 1 werd de dummy ‘sextinggedrag stellen’ gezien als dependent variable en de dummy’s ‘hoog online sociaal kapitaal’ en ‘hoog

Bij de uitkomst van deze bloksgewijze regressieanalyse is enkel de tabel ‘omnibus tests of model coefficients’ belangrijk. In deze tabel moet worden gekeken naar de modeltest en de blocktest. Het verschil tussen beide is belangrijk voor het interpreteren van de modelfit (Mortelmans, 2010). Bij block 1, dus het model zonder interactie-effecten, is de modeltest gelijk aan de blocktest. De Chi kwadraat toets waarde is in beiden gevallen gelijk aan 12,496 met een significantie van 0,002. Dit wil zeggen dat het toevoegen van de variabelen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal een significante verbetering is van het intercept-only model (een model zonder variabelen en alleen het intercept). In block 2 lopen beide toetsen uit elkaar. De modeltoets geeft een significante waarde. Dit wil zeggen dat het model met zowel de variabelen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal als de interactie-effecten tussen deze twee variabelen, significant verschillend is van 0. De blocktoets duidt iets heel anders aan. Deze test toont hier of het toevoegen van de interactie-effecten een significante verbetering is aan het voorgaande model zonder deze interactie-effecten. Deze toets heeft een significantie waarde van 0,376. Dat is ver boven de grens van 0,05. Dit betekent dat het toevoegen van de interactie-effecten geen wezenlijke bijdrage vormt aan het model. Of met andere woorden, een model zonder interactie-effecten past beter bij de data dan een model met interactie-effecten.

Het kan dus perfect statistisch worden gestaafd, aan de hand van het spaarzaamheidsprincipe en bovenstaande logistische bloksgewijze regressieanalyse, dat er geen interactie berekening nodig is bij de data van deze masterproef. Het feit dat een model, waarin de interactie-effecten zijn opgenomen niet significant is, geeft immers een sterke indicatie dat ook de interactie-

offline sociaal kapitaal’ als covariates. In blok 2 werd ook de dummy ‘sextinggedrag stellen’ gezien als dependent variable en het product van deze twee onafhankelijke variabelen werd daar toegevoegd als covariate. Classification plots en Hosmer-Lemeshow goodness-of-fit werden opgevraagd als bijkomende parameters. Als betrouwbaarheidsinterval werd 95% genomen en als classificatie cut-off punt werd gekozen voor 0,5.

effecten niet significant zullen zijn (Mortelmans, 2010). In deze thesis zullen we echter het spaarzaamheidsprincipe niet volgen en de interactieanalyse toch uitvoeren als bewijs.

3.2.3 Assumpties

Ook in deze analyse wordt er niet gewerkt met continue variabelen, is er sprake van een at random steeproef en zijn er geen problemen gedetecteerd met de data. Om die redenen zijn de drie assumpties die moeten gecheckt worden bij een binomiale logistische regressieanalyse niet geschonden. Voor meer uitleg over de assumpties bij een binomiale logistische regressieanalyse zie deel 3.1: directe effecten.

3.2.4 Binomiale logistische regressie met interactie-effecten

Vooraleer de uitkomsten van de binomiale logistische regressieanalyse te interpreteren is het belangrijk om aan te geven dat bij een regressieanalyse waarin de interactie-effecten zijn opgenomen niet vergeten wordt om ook de hoofdeffecten te herbekijken in een interactieanalyse. De hoofdeffecten van de variabelen die in een interactie-effect betrokken zijn veranderen immers van betekenis. Het hoofdeffect van X op Y in een gewone binomiale logistische regressie is namelijk het effect van X op Y onder controle van andere onafhankelijke variabelen. Dus met andere woorden, onafhankelijk van de waarden van andere variabelen. Het hoofdeffect van X op Y in een interactie analyse is het effect van X op Y als Z gelijk is aan 0 (Mortelmans, 2010). In de tabel 17 worden de hoofdeffecten en het interactie-effect van het model weergegeven.

Tabel 17: Het effect van de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal', 'hoog offline sociaal kapitaal' en 'hoog online sociaal kapitaal * hoog offline sociaal kapitaal' op de dummy 'sextinggedrag plegen'

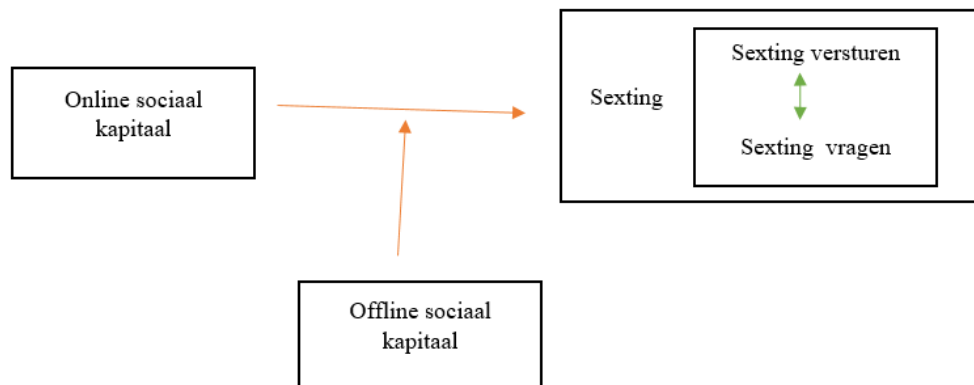
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1	hoog_online_sociaal_kapitaal (1)	1,575	0,478	10,846	1	0,001	4,833	1,892	12,343
	hoog_offline_sociaal_kapitaal (1)	-0,487	0,387	1,588	1	0,208	0,614	0,288	1,311
	hoog_online_sociaal_kapitaal (1) by hoog_offline_sociaal_kapitaal (1)	-0,656	0,742	0,781	1	0,377	0,519	0,121	2,222
constant		-2,848	0,214	176,394	1	0,000	0,058		

Noot: Variables entered on step 1: hoog_online_sociaal_kapitaal, hoog_offline_sociaal_kapitaal, hoog_online_sociaal_kapitaal*hoog_offline_sociaal_kapitaal

Bij het interpreteren van deze tabel is het belangrijk om te beseffen dat er twee interpretatieperspectieven zijn. De invloed van online sociaal kapitaal op sextinggedrag kan beïnvloed worden door offline sociaal kapitaal en de invloed van offline sociaal kapitaal op sextinggedrag kan beïnvloed worden door online sociaal kapitaal. Beide perspectieven zullen apart worden uitgewerkt.

Eerst zal gekeken worden of offline sociaal kapitaal de invloed van online sociaal kapitaal op sextinggedrag beïnvloed. Dit wordt schematisch in figuur 6 voorgesteld.

Figuur 6: Schematische voorstelling van de invloed van online sociaal kapitaal op sextinggedrag beïnvloed door offline sociaal kapitaal

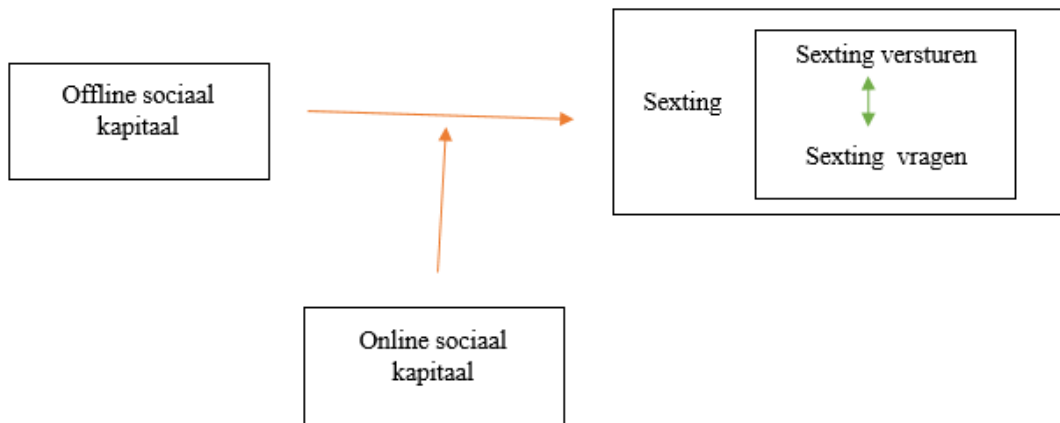

Eerder in deze masterproef werd reeds berekend dat de impact van online sociaal kapitaal op sextinggedrag redelijk groot is. Volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal hebben 4 keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan mensen zonder hoog online sociaal kapitaal. Maar, het zou best wel eens kunnen dat de invloed van online sociaal kapitaal op het stellen van sextinggedrag bepaald wordt door de hoeveelheid van offline sociaal kapitaal. Tabel 17 geeft voor het hoofdeffect van online sociaal kapitaal op sexting een B-effect van 1,575 die significant is op een 0,05 level ($p=0,001$) met een overeenkomstig odds ratio van 4,833. Daarnaast kan ook het interactie-effect met een waarde van -0,656 worden gevonden in tabel 17, en dit interactie-effect is duidelijk niet significant ($p=0,377$). Een niet significant interactie-effect beïnvloedt dus een significant hoofdeffect in de interactie-analyse. Dit is een zeer uitzonderlijke situatie (Mortelmans, 2010). Dit wil zeggen dat het effect van online sociaal kapitaal op sextinggedrag significant is bij volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal maar dit effect nadien niet meer wijzigt bij volwassenen met een hoog offline sociaal kapitaal. In zulke gevallen kan je best je interactie-effect uit je model verwijderen en enkel het echte effect van online sociaal kapitaal op sextinggedrag (uit het model zonder interactie-effecten) overhouden (Mortelmans, 2010). We kunnen dus besluiten dat het effect van online

sociaal kapitaal op sexting met andere woorden niet verschillend is voor volwassenen met een hoog offline sociaal kapitaal dan voor volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal.

Ten tweede zal er ook nagegaan worden of de invloed van offline sociaal kapitaal op sextinggedrag wordt beïnvloed door online sociaal kapitaal. Dit wordt schematisch in figuur 7 voorgesteld.

Figuur 7: Schematische voorstelling van de invloed van offline sociaal kapitaal op sextinggedrag beïnvloed door online sociaal kapitaal

Eerder in deze masterproef werd reeds berekend dat er een oorzakelijk verband is tussen offline sociaal kapitaal en sexting. Volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal hebben 2 keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan volwassenen met een hoog sociaal kapitaal.

Ook hier zou het mogelijk zijn dat de invloed van offline sociaal kapitaal op het stellen van sextinggedrag bepaald wordt door de hoeveelheid van online sociaal kapitaal. De parameters in tabel 17 zullen aantonen of dit het geval is. Tabel 17 geeft voor het hoofdeffect van offline sociaal kapitaal op sexting een B-effect weer van -0,487 dat niet significant is ($p=0,208$). Het hoofdeffect van offline sociaal kapitaal op sexting is dus niet significant verschillend van 0,

bij volwassenen zonder hoog online sociaal kapitaal. Dit wil niet zeggen dat offline sociaal kapitaal geen invloed heeft op sexting, maar er is gewoon geen invloed bij volwassenen zonder hoog online sociaal kapitaal. Zoals eerder gezegd is ook het interactie-effect duidelijk niet significant ($p=0,377$). Dit wil zeggen dat ook de invloed van online sociaal kapitaal op het verband tussen offline sociaal kapitaal en sexting niet significant verschillend is van 0. Het effect van offline sociaal kapitaal op sexting is met andere woorden niet verschillend voor volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal dan voor volwassenen zonder hoog online sociaal kapitaal.

Er kan dus gesteld worden dat het effect van online sociaal kapitaal op sexting niet verschillend is voor volwassenen met een hoog offline sociaal kapitaal dan voor volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal EN het effect van offline sociaal kapitaal op sexting niet verschillend is voor volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal dan voor volwassenen zonder hoog online sociaal kapitaal.

3.2.5 Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese

Afsluitend zullen de verkregen onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar de vierde onderzoeksvraag en hypothese:

Onderzoeksvraag 4

Wat is het interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting?

→ **Er is geen onderlinge wisselwerking tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal in de verklaring van sexting.**

Hypothese 4

Er is een interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting.

→ **Deze hypothese werd niet bevestigd.**

3.3 Indirecte effecten

3.3.1 De onderzoeksvraag en hypothese

Dit deel van de masterproef zal de vijfde, en laatste, onderzoeksvraag trachten te beantwoorden en de vijfde hypothese toetsen.

Onderzoeksvraag 5

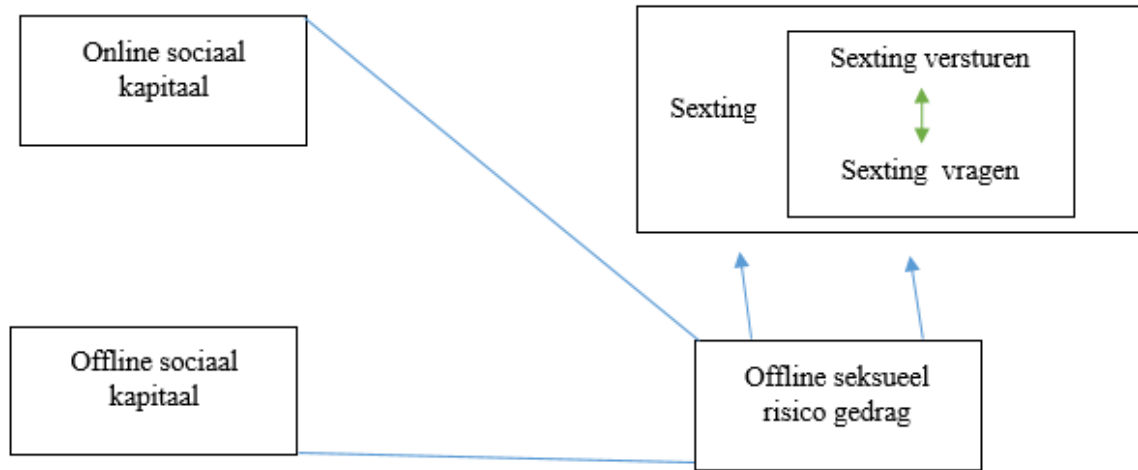
Wat is het indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag & van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag?

Hypothese 5

Er is een indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag en er is een indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag.

Deze onderzoeksvraag wordt schematisch voorgesteld in figuur 8. Op deze figuur is duidelijk dat er bij deze onderzoeksvraag wordt gezocht naar een indirect effect, namelijk het effect van online sociaal kapitaal op sexting via de mediator offline seksueel risicogedrag en het effect van offline sociaal kapitaal op sexting via de mediator offline seksueel risicogedrag.

Figuur 8: Schematische voorstelling van de indirecte effecten van online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag

De berekening van indirecte effecten wordt in de statistiek meestal gedaan aan de hand van pad-analyses (Pauwels, 2012). Bij pad-analyse wordt echter verondersteld dat de variabelen gemeten zijn op interval of ratio niveau (Dessens et al., 1974). Dit is niet het geval bij de variabelen die gebruikt moeten worden bij deze onderzoeksvraag, die variabelen zijn allemaal gemeten op een ordinaal niveau. Om die redenen zal er hier gebruik moeten worden gemaakt van een analyse genaamd: ‘*Mediation Analysis with Logistic Regression*’ (Hosmer et al., 2013). Dit is een zeer zware statistische analyse, die niet haalbaar was in het kader van deze masterproef. Omdat het zonde zou geweest zijn om deze onderzoeksvraag gewoon te schrappen, werd naar een oplossing gezocht. De oplossing werd gevonden in een bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse. De uitkomsten van een bloksgewijze logistische regressieanalyse kunnen immers een **indicatie** geven voor indirecte effecten. In dit deel van de masterproef zal dus een bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse worden uitgevoerd.

3.3.2 Voorbereidende analyses

In de bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse zullen opnieuw dummy's moeten worden gebruikt voor zowel de afhankelijke variabele sexting als de drie onafhankelijke variabelen: online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag. Dit moet omdat al deze variabelen ordinaal van aard zijn. Voor sexting, online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal zullen dezelfde dummy's worden gebruikt als bij de berekening van de directe effecten en de interactie-effecten zijnde 'sextinggedrag stellen', 'hoog online sociaal kapitaal' en 'hoog offline sociaal kapitaal'. De variabele offline seksueel risicogedrag werd nog niet gebruikt in voorgaande binomiale regressieanalyse. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven heeft de variabele twee waarden. De waarde 0 is gelijk is aan geen offline seksueel risicogedrag gesteld de afgelopen zes maanden en de waarde 1 is gelijk aan wel offline seksueel risicogedrag gesteld de afgelopen zes maanden. Dit is erg makkelijk om te zetten naar een dummy-variabele²². Er werd gekozen voor de dummy 'offline seksueel gedrag stellen' waarbij de waarde 0 gelijk is aan geen offline seksueel risicogedrag stellen en de waarde 1 overeenkomt met wel offline seksueel risicogedrag stellen.

3.3.3 Assumpties

Ook in deze bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse wordt er niet gewerkt met continue variabelen, is er sprake van een at random steeproef en zijn er geen problemen gedetecteerd met de data. Om die redenen zijn de drie assumpties die moeten gecheckt worden bij een binomiale logistische regressieanalyse niet geschonden. Voor meer uitleg over de assumpties bij een binomiale logistische regressieanalyse zie hoofdstuk 3 deel 3.1:directe effecten.

²² Dit werd gedaan via de procedure 'recode into different variables': 0=0 en 1=1

3.3.4 Bloksgewijze binomiale logistische regressieanalyse

Bij bloksgewijze binomiale regressieanalyse worden de onafhankelijke variabelen bloksgewijs ingevoerd. Om de onderzoeksvraag te beantwoorden moeten twee bloksgewijze binomiale regressieanalyses uitgevoerd worden. Ten eerste een bloksgewijze binomiale regressieanalyse met als onafhankelijke variabelen de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal' en 'offline seksueel risicogedrag gedrag stellen' en als afhankelijke variabele de dummy 'sextinggedrag stellen'. In de eerste blok zal 'hoog online sociaal kapitaal' worden toegevoegd en in de tweede blok 'offline seksueel risicogedrag stellen'. Ten tweede moet ook een bloksgewijze binomiale regressieanalyse uitgevoerd worden met als onafhankelijke variabelen de dummy's 'hoog offline sociaal kapitaal' en 'offline seksueel risicogedrag stellen' en als afhankelijke variabele de dummy 'sextinggedrag stellen'. Hierbij zal in de eerste blok 'hoog offline sociaal kapitaal' worden toegevoegd en in de tweede blok 'offline seksueel risicogedrag stellen'.

De analyses werden gedaan aan de hand van het analyseprogramma SPSS. Deze analyses geven andermaal een zeer uitgebreide uitkomst die niet integraal zal besproken worden. Aangaande de vierde onderzoeksvraag is het enkel belangrijk om te kijken naar de effecten van de onafhankelijke variabelen en deze tussen de twee blokken te vergelijken. Als het effect van de onafhankelijke variabele in de tweede blok kleiner is dan in de eerste blok, dan is dit immers een indicatie voor een indirect effect via de onafhankelijke variabele, die in de tweede blok is toegevoegd. Er mag niet vergeten worden dat dit enkel een indicatie is en geen sluitend bewijs.

Eerst zal de bloksgewijze binomiale regressieanalyse met als onafhankelijke variabelen de dummy's 'hoog online sociaal kapitaal' en 'offline seksueel risicogedrag gedrag stellen' en als afhankelijke variabele de dummy 'sextinggedrag stellen' bestudeerd worden. De bèta

waarde van ‘hoog online sociaal kapitaal’ is in model 1 gelijk aan 1,088 (sig 0,004) en in model 2 gelijk aan 0,870 (sig 0,026). Het effect van ‘hoog online sociaal kapitaal’ is dus kleiner in blok 2 dan in blok 1. Dit wijst op een indicatie dat offline seksueel risicogedrag een mediërende factor zou kunnen zijn in de relatie tussen online sociaal kapitaal en sexting.

Ten tweede werd de bloksgewijze binomiale regressieanalyse bestudeerd met als onafhankelijke variabelen de dummy’s ‘hoog offline sociaal kapitaal’ en ‘offline seksueel risicogedrag stellen’ en als afhankelijke variabele de dummy ‘sextinggedrag stellen’. De bèta waarde van ‘hoog offline sociaal kapitaal’ is in model 1 gelijk aan -0,530 (sig 0,117) en in model 2 gelijk aan -0,591 (sig 0,089). Het effect van ‘hoog offline sociaal kapitaal’ is dus groter in blok 2 dan in blok 1.²³ Dit wijst niet op een indicatie dat offline seksueel risicogedrag een mediërende factor zou kunnen zijn in de relatie tussen offline sociaal kapitaal en sexting.

3.3.5 Antwoord op de onderzoeksvraag en toetsing van de hypothese

Afsluitend zullen de verkregen onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar de vijfde onderzoeksvraag en hypothese:

²³ Er wordt gekeken naar de absolute waarden van de effecten.

Onderzoeksvraag 5

Wat is het indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag & van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag?

→ Op deze onderzoeksvraag kan enkel een sluitend antwoord gegeven worden via een '*Mediation Analysis with Logistic Regression*'.

Deze zeer uitgebreide en moeilijke statistische analyse was echter niet mogelijk in het kader van een masterproef. De onderzoeksvraag werd echter niet geschrapt en er werd een gedeeltelijke oplossing gevonden via twee bloksgewijze binomiale regressieanalyses. Deze analyses wezen erop dat offline seksueel risico gedrag een mediërende factor zou kunnen zijn in de relatie tussen online sociaal kapitaal en sexting. Er werd geen indicatie gevonden voor een indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag. Dit is geen volledig antwoord op de onderzoeksvraag, het levert slechts 'richtinggevende' informatie als voorbereiding op geavanceerde statistische technieken die deze onderzoeksvraag wel kunnen oplossen.

Hypothese 5

Er is een indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag en er is een indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risico gedrag.

→ Deze hypothese kon door een probleem met de analysetechnieken niet worden bevestigd noch verworpen.

4. Uitgeleide

In dit hoofdstuk werden de onderzoeksvragen beantwoord en de hypothesen getoetst. In het volgende hoofdstuk zullen de resultaten van dit onderzoek samengevat en geïnterpreteerd worden, zullen er kritische bedenkingen gegeven worden en zullen er aanbevelingen worden geformuleerd voor verder wetenschappelijk onderzoek.

Hoofdstuk 4: Samenvatting van de resultaten, kritische bedenkingen en implicaties

1. Inleiding

In dit deel van de masterproef zullen de onderzoeksresultaten uit hoofdstuk drie bondig worden samengevat en geïnterpreteerd worden in hun wetenschappelijke context. Daarna zal deze masterproef afgesloten worden met een aantal kritische bedenkingen en de theoretische en praktische implicaties van deze masterproef. Doorheen dit hoofdstuk worden aanbevelingen voor verder onderzoek aangehaald.

2. Samenvatting van de resultaten

In totaal werden vijf onderzoeksvragen en vijf hypothesen geconstrueerd in deze masterproef. De eerste twee onderzoeksvragen waren beschrijvend van aard. Onderzoeksvraag drie tot vijf waren eerder verklarend van aard.

De eerste onderzoeksvraag was: “*Wat is de prevalentie van sexting bij volwassenen?*”. Deze onderzoeksvraag werd beantwoord aan de hand van beschrijvende statistieken opgemaakt met het analyseprogramma SPSS. Er werd gevonden dat in deze steekproef 4,6% van de respondenten sexting foto’s heeft gestuurd tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek en 3,8% van de respondenten sexting foto’s heeft gevraagd tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek. Dit zijn erg lage prevalentiecijfers in vergelijking met de reeds bestaande internationale wetenschappelijke literatuur. De reden hiervoor is waarschijnlijk het feit dat in deze masterproef werd gewerkt met respondenten die een leeftijdsrange hebben van 18 tot 103 jaar. De wetenschappelijke studies die hoge prevalentiegraden vinden, hebben geen brede range in de leeftijd van de respondenten (zie bijvoorbeeld bij Klettke, Hallford & Mellor, 2014: leeftijd range tot 30 jaar). Er is immers

reeds geweten dat de prevalentie van sexting significant verminderd op een lineaire manier naar leeftijd (Wysocki & Childers, 2011). Daarnaast werd sexting ook op een zeer gelimiteerde manier gemeten. Het gaat immers enkel over sextinggedrag tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek en het gaat enkel over foto's. De gevonden lage prevalentiecijfers kunnen met andere woorden wel gekaderd worden binnen de huidige wetenschappelijke kennis.

Bij onderzoeksvraag één werden twee deelvragen geformuleerd. *“In welke mate zijn er verschillen naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen en in welke mate zijn er verschillen naar geslacht in de prevalentie van sexting bij volwassenen?”*. Op basis van een literatuurstudie werd eerst een hypothese geformuleerd, namelijk dat er verschillen zijn naar geslacht en naar leeftijd in de prevalentie van sexting bij volwassenen. Deze hypothese werd vervolgens getoetst door kruistabellen op te maken en Chi kwadraat te berekenen (of berekening van andere statistische maten die congruent zijn met Chi kwadraat indien de assumpties van Chi kwadraat werden geschonden). Deze hypothese kon maar partieel bevestigd worden. In de steekproef werden er verschillen gevonden naar leeftijd, maar niet naar geslacht. Dat er geen significante verschillen in prevalentiecijfers naar geslacht zijn, is echter toch niet abnormaal. De systematische review uit 2014 waarop de hypothese werd gebaseerd (Klettke, Hallford & Mellor, 2014) rapporteert zes studies waar verschillen waren naar geslacht en zes studies waar er geen verschillen waren naar geslacht. Het antwoord op de twee deelvragen van onderzoeksvraag één kunnen dus met andere woorden ook perfect gekaderd worden in huidige wetenschappelijke kennis. Specifiek werd er in de beschrijvende analyses volgende resultaten gevonden.

- 18 tot 30-jarigen versturen en vragen significant meer sexting foto's dan volwassenen van een andere leeftijd.
- 41 tot 50-jarigen versturen en vragen significant meer sexting foto's in vergelijking met 61

tot 103 jarigen.

- 20,8% van de vrouwen tussen de 18 en de 30 jaar hebben in de zes maanden voor het afnemen van de vragenlijst sexting foto's verstuurd. Dit is 1 op 5 van de vrouwen tussen de 18 en de 30 jaar.

De tweede onderzoeksvraag luidde: *“Wat is de samenhang tussen online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal, offline seksueel risicogedrag en sexting?”*. Op basis van een literatuurstudie werd volgende hypothese opgesteld bij deze onderzoeksvraag: Er is een positieve samenhang tussen: offline seksueel risicogedrag en sexting & online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal. Daarnaast is er een negatieve samenhang tussen: online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag, online sociaal kapitaal en sexting & offline sociaal kapitaal en sexting. De onderzoeksvraag werd beantwoord aan de hand van bivariate correlatie berekening met SPSS. Er werd vastgesteld dat er in de steekproef een zwak positieve correlatie was tussen online sociaal kapitaal en sexting, offline seksueel risicogedrag en offline sociaal kapitaal, sexting en offline seksueel risicogedrag & online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal. Hypothese 2 werd dus niet helemaal bevestigd:

-Tussen offline seksueel risicogedrag en sexting werd een positieve samenhang verwacht, en dit werd bevestigd.

-Tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal werd een positieve samenhang verwacht, en dit werd bevestigd.

-Tussen online sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag werd een negatieve samenhang verwacht, maar er werd geen samenhang gevonden.

-Tussen offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag werd een negatieve samenhang verwacht, maar er werd een positieve samenhang gevonden.

-Tussen online sociaal kapitaal en sexting werd een negatieve samenhang verwacht, maar er

werd een positieve samenhang gevonden.

-Tussen offline sociaal kapitaal en sexting werd een negatieve samenhang verwacht, maar er werd geen samenhang gevonden.

Opvallend bij deze resultaten is, ten eerste dat online sociaal kapitaal niet met offline seksueel risicogedrag in verband staat en dat offline sociaal kapitaal niet met sexting in verband staat. Met andere woorden: je online sociaal kapitaal (in deze masterproef vertaald naar de online netwerken die een persoon heeft en de hulpbronnen die uit deze netwerken kunnen worden gemobiliseerd) hangt in deze steekproef samen met je online seksueel risicogedrag maar niet met je offline seksueel risicogedrag. En je offline sociaal kapitaal (in deze masterproef vertaald naar de offline netwerken die een persoon heeft en de hulpbronnen die uit deze netwerken kunnen worden gemobiliseerd) hangt in deze steekproef samen met je offline seksueel risicogedrag maar niet met je online seksueel risicogedrag.

Ten tweede is het ook opvallend dat de samenhang tussen offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag en tussen online sociaal kapitaal en sexting positief van aard is, maar ook dit kan geplaatst worden in zijn context. De twee wetenschappelijke onderzoeken waarop de hypothese werd gebaseerd dat de samenhang negatief was waren immers onderzoeken naar het verband tussen offline sociaal kapitaal en alcohol gebruik bij universiteitsstudenten (Weitzman & Chen 2005, Weitzman en Kawachi 2000). In deze masterproef gaat het dus over een ander soort risicogedrag bij een andere populatie. Het is compleet aannemelijk dat de hypothese dus niet werd bevestigd.

Ten derde moet ook even stilgestaan worden bij het feit dat er tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal een positieve samenhang werd gevonden. In deze masterproef werd dus de 'social enhancement' hypothese bevestigd, die stelt dat individuen, die een sterk

offline sociaal netwerk hebben daarvan ook de voordelen dragen online en dus ook een sterk online sociaal netwerk hebben.

Bij de derde onderzoeksvraag werd het directe effect van online sociaal kapitaal op sexting en van offline sociaal kapitaal op sexting geanalyseerd. Hierbij werd de hypothese opgesteld dat zowel online sociaal kapitaal als offline sociaal kapitaal een direct negatief effect hebben op sexting. Deze hypothese werd opgesteld na een wetenschappelijke literatuur studie. Deze hypothese werd deels ontkracht, maar net zoals bij hypothese twee is dit niet zo vreemd omdat de hypothese werd gebaseerd op onderzoek naar een ander soort risicogedrag bij een andere populatie (Weitzman & Chen 2005, Weitzman en Kawachi 2000). Met behulp van een binomiale logistische regressieanalyse werd gevonden dat online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal een direct effect uitoefenen op sexting. Opvallend is dat er geen correlatie werd gevonden tussen offline sociaal kapitaal en sexting, maar dat er wel een effect wordt gevonden. Dit is merkwaardig maar niet onmogelijk. Een waterdichte verklaring kan hiervoor niet gegeven worden in deze masterproef, een mogelijke verklaring kan zijn dat dit komt omdat er bij de binomiale logistische regressie werd gewerkt met dummy's en dit dus een simplificering inhoudt. Concreet hebben volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal vier keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan mensen zonder hoog online sociaal kapitaal. En hebben volwassenen zonder hoog offline sociaal kapitaal twee keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan volwassenen met een hoog offline sociaal kapitaal.

Tussen offline sociaal kapitaal en sexting werd dus een negatief effect gevonden, zoals de hypothese veronderstelde. Dit ligt dus in de lijn van de wetenschappelijke literatuur die al eerder werd uitgevoerd. Een verklaring voor dit verband is nog niet geweten. Verschillende verklaringen zijn mogelijk. Grondig wetenschappelijk onderzoek in de toekomst is nodig om deze mechanismen te detecteren. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat mensen met

een hoog offline sociaal kapitaal (veel vrienden, veel steun) veel te verliezen hebben en daarom geen sextinggedrag ‘durven’ stellen. Sexting heeft namelijk veel mogelijke negatieve gevolgen, mogelijke negatieve gevolgen zijn bijvoorbeeld reputatieschade en pesterijen (Walrave & Van Ouytsel, 2014).

Tussen online sociaal kapitaal en sexting werd echter een positief effect gevonden. Dit resultaat ging tegen de hypothese in. Ook hiervoor kan geen waterdichte uitleg gegeven worden in deze masterproef. Ook hier zijn er verschillende verklaringen mogelijk. Grondig wetenschappelijk onderzoek in de toekomst is nodig om deze mechanismen te detecteren. Een mogelijke verklaring voor dit verband zou kunnen zijn dat volwassenen met een hoog sociaal kapitaal, wat impliceert dat ze een sterk online sociaal netwerk hebben, zich erg veel op het internet begeven en daardoor meer kans hebben om sextinggedrag te stellen. Deze verklaring past binnen de Routine Activiteiten Theorie van Felson (1994). Deze theorie stelt dat regelovertredingen, en bij uitbereiding risicogedrag, maar kan plaatsvinden als ‘dader’ en ‘slachtoffer’ elkaar treffen zonder controle. Het feit dat in deze masterproef wordt gevonden dat volwassenen met een hoog online sociaal kapitaal vier keer meer kans om sextinggedrag te stellen dan mensen zonder hoog online sociaal kapitaal valt bovendien ook mooi binnen de mening van Helliwell & Putnam. Deze auteurs stellen dat het hebben van een hoog sociaal kapitaal-level op individueel niveau niet enkel positieve effecten heeft maar het ook negatief kan opgevat worden (2004).

De vierde onderzoeksvraag onderzocht het interactie-effect tussen online sociaal kapitaal en offline sociaal kapitaal. Ook hier werd eerst een hypothese opgesteld aan de hand van de vigerende wetenschappelijke literatuur. Er werden echter nog geen wetenschappelijke teksten gevonden die interactie-effecten bestudeerden van online en offline sociaal kapitaal. Het was dus niet meer dan een gok dat in hypothese vier verondersteld werd dat er een interactie-effect

zou zijn. Deze hypothese werd echter niet bevestigd aan de hand van een binomiale logistische regressieanalyse. Ook hier is grondiger wetenschappelijk onderzoek nodig om te kunnen verklaren waarom er geen interactie-effecten spelen.

De vijfde en laatste onderzoeksvraag analyseerde het indirect effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag & het indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag. Op deze onderzoeksvraag kan enkel een sluitend antwoord gegeven worden via een 'Mediation Analysis with Logistic Regression'. Dit is een zeer uitgebreide en moeilijke statistische analyse die niet mogelijk was in het kader van een masterproef. De onderzoeksvraag werd echter niet geschrapt en er werd een gedeeltelijke oplossing gevonden via twee bloksgewijze binomiale regressieanalyses. Deze analyses wezen erop dat offline seksueel risicogedrag een mediërende factor zou kunnen zijn in de relatie tussen online sociaal kapitaal en sexting. Er werd geen indicatie gevonden voor een indirect effect van offline sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag. Dit is geen volledig antwoord op de onderzoeksvraag, het levert slechts 'richtinggevende' informatie als voorbereiding op geavanceerde statistische technieken die deze onderzoeksvraag wel kunnen oplossen. Grondiger wetenschappelijk onderzoek in de toekomst met een 'Mediation Analysis with Logistic Regression' is aangewezen.

3. Kritische bedenkingen

Er zijn een aantal kritische bedenkingen die mee in acht moeten worden genomen bij de interpretatie van bovenstaande onderzoeksresultaten. De eerste vijf kritische bedenkingen hebben te maken met de SCAN-data waarop deze masterproef is gebaseerd. Daarna wordt één bedenking geformuleerd aangaande de operationalisering van de centrale begrippen en de opmaak van de dummy's. Afsluitend wordt een theoretische bedenking gemaakt.

Ten eerste werd al in de inleiding aangehaald dat de data van de SCAN-studie cross-sectionele data zijn. Dit wil zeggen dat de metingen werden verricht op één tijdstip. Dit impliceert dat met deze data eigenlijk geen causale relaties kunnen worden aangetoond (Pauwels, 2015). Het is een veelvoudig gevoerd wetenschappelijk debat hoe men dan wel causale relaties kan aantonen. Op deze discussie zal niet ingegaan worden in deze masterproef. Wat wel moet duidelijk zijn, is dat er voorzichtig moet omgesprongen worden met de interpretatie van de gevonden ‘effecten’ in deze masterproef. **Deze effecten kunnen causale relaties zijn, maar er kan niet gesteld worden dat dit sowieso causale relaties zijn.** Causale relaties worden beter aangetoond aan de hand van longitudinale designs (Pauwels, 2015). Een aanbeveling voor toekomstig wetenschappelijk onderzoek is dan ook om onderzoek uit te voeren met longitudinale data.

Ten eerste zijn deze data enkel verzameld in Gent. Daarom moet het duidelijk zijn dat deze data enkel een representatieve steekproef omvatten voor de volwassen populatie van Gent. Deze steekproef is dus zeker niet representatief is voor de gehele Vlaamse of Belgische bevolking. De data werd verzameld in een dichtbevolkte stad met een medium grootte. Indien er representativiteit voor heel België wil bereikt worden, moet er ook data verzameld worden in steden en gemeenten met een andere bevolkingsgraad en grootte (Hardyns et al., 2015b). Naar de toekomst toe zou het interessant zijn om dergelijk onderzoek als deze masterproef uit te voeren op een representatieve steekproef van heel België.

Ten tweede waren er drie inclusiecriteria om mee te mogen doen aan het SCAN-onderzoek. Dit waren: 1) ouder zijn dan 18, 2) niet in een institutionele setting leven en 3) de Nederlandse taal genoeg machtig zijn om de vragenlijst te kunnen verstaan. Vooral dit laatste criterium zorgt voor problemen naar representativiteit toe. De steekproef was dus niet

multicultureel (Hardyns, 2015b). De etnische minderheden die de taal niet machtig zijn, werden niet betrokken in de steekproef. Dit kan er voor zorgen dat de steekproef niet volledig representatief is voor de, erg multiculturele, stad Gent. Een mogelijke oplossing voor dit probleem is in de toekomst vragenlijsten maken in andere talen, zoals bijvoorbeeld het Engels.

Ten derde moet ook rekening gehouden worden met een onder-rapportering van sextinggedrag in de SCAN-studie. De surveys werden immers ingevuld door de respondenten terwijl de studenten erbij zaten. Het is mogelijk dat de prevalentiecijfers van sexting bij volwassenen in Gent in werkelijkheid hoger liggen dan gedetecteerd in deze masterproef.

Ten vierde is het ook belangrijk dat er stilgestaan wordt bij het feit dat de gevonden samenhang en effecten in deze masterproef gevonden werden in een steekproef van data van volwassenen. Het is aannemelijk dat sociaal kapitaal op een andere manier samenhangt met sexting en andere effecten heeft op sexting bij kinderen en jongeren. Meer wetenschappelijk onderzoek bij deze drie populaties en vergelijking van resultaten is nodig in toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast is het ook zo dat sexting in deze masterproef enkel werd gezien als het versturen en vragen van sexting foto's. Het is mogelijk dat de verschillende vormen van sexting met verschillende soorten sociaal kapitaal samenhangen. Meer wetenschappelijk onderzoek die de determinanten van verschillende vormen van sexting bestudeert en vergelijkt, is nodig in toekomstig wetenschappelijk onderzoek.

Daarnaast moet ook bij de operationalisering van de centrale begrippen een kritische bedenking worden gemaakt. De vier centrale concepten werden in deze masterproef namelijk op een heel beperkte manier gemeten. Het beste voorbeeld hiervan is offline seksueel risicogedrag, dat maar gemeten werd aan de hand van 1 vraag in de survey terwijl in reeds

bestaande wetenschappelijke literatuur meestal uitgebreide schalen werden gebruikt voor het meten van offline seksueel risicogedrag. Daarnaast werden bij de binomiale logistische regressieanalyses in deze masterproef dummy's gebruikt met twee antwoordcategorieën die de data erg simplificeerden en bovendien erg arbitrair werden opgesteld bij gebrek aan wetenschappelijke literatuur over wat 'hoog online sociaal kapitaal' en 'hoog offline sociaal kapitaal' is.

Afsluitend wordt opgemerkt dat deze masterproef enkel een toets inhoudt van de onderzoeksvragen die werden opgesteld in functie van de 'sociaal kapitaal' stroming. Enkel online sociaal kapitaal, offline sociaal kapitaal en offline seksueel risicogedrag werden gezien als mogelijke determinanten in de analyses. In de literatuur worden er echter nog andere determinanten aangehaald zoals ADHD, depressie, angst, boosheid en peer pressure (Englander, 2012; Lee, Moak en Walker, 2016; Temple et al., 2014; Van Ouytsel et al., 2015; Van Ouytsel et al., 2017; Vural, Uncu & Kilic, 2015). Verder onderzoek dient hier ook aandacht voor te hebben. In de toekomst kan het interessant zijn om meer determinanten in het conceptueel model op te nemen om tot een grotere kennis van de determinanten van sexting te komen.

4. Theoretische en praktische implicaties van de bevindingen

Voorliggende masterproef is exploratief van aard, en er is dus zeker verder grondig wetenschappelijk onderzoek nodig om de samenhang en effecten tussen sociaal kapitaal en sexting in beeld te brengen. Wat ik hoop te hebben aangetoond met deze masterproef is vooral dat er genoeg indicaties zijn om verder wetenschappelijk onderzoek uit te voeren naar de relatie tussen sociaal kapitaal en sexting.

Op theoretisch vlak heeft deze masterproef een aantal huidige hiaten in de wetenschappelijke literatuur helpen te dichten. Ten eerste bevat deze masterproef de eerste Belgische prevalentiecijfers van sexting bij volwassenen in België. Ten tweede is er voor de eerste keer een indicatie dat sociaal kapitaal een effect kan hebben op sextinggedrag bij volwassenen. Specifiek zijn er indicaties voor 1) een positief direct effect van online sociaal kapitaal op sexting, 2) een negatief direct effect van offline sociaal kapitaal op sexting, 3) een onrechtstreeks effect van online sociaal kapitaal op sexting via het mechanisme van offline seksueel risicogedrag.

Daarnaast kan deze masterproef ook een aantal praktische implicaties hebben. De berekende prevalentiecijfers maken duidelijk dat sexting een gedrag is dat niet enkel bij jongeren en kinderen voorkomt maar ook bij volwassenen in Gent. Er zijn duidelijke verschillen te zien in prevalentie naar leeftijd. De hoogste prevalentiecijfers werden gevonden bij vrouwen van 18 tot 30 jaar. Daar heeft 1 op 5 sexting foto's verstuurd of gevraagd in een periode van zes maanden. Dit is een enorm hoog getal. Indien beleidsmakers preventiecampagnes ambiëren om de sexting prevalentiecijfers bij volwassenen te doen dalen, worden dus best vrouwen van 18 tot 30 jaar gevisieerd in de campagnes. Ten slotte werd er in deze masterproef voor de eerste keer een indicatie gevonden dat sociaal kapitaal een effect kan hebben op sextinggedrag bij volwassenen. Dit kan ook belangrijk zijn voor het beleid. Want in tegenstelling tot bijvoorbeeld ras of geslacht kan op sociaal kapitaal wel ingespeeld worden (Fullilove & Fullilove, 2000; Kreuter, 2002).

Arissa Verbeurgt,
Mei 2018

Referenties

Adler, P. S., Kwon, S. W. (2002). Social capital: Prospects for a new concept. *Academy of Management Review*, 27(1), 17-40.

Anderson, J. E., Wilson, R. W., Barker, P., Doll, L., Jones, T. S., Holtgrave, D. (1999). Prevalence of sexual and drug-related HIV risk behaviors in the US adult population: results of the 1996 National Household Survey on Drug Abuse. *Journal of acquired immune deficiency syndromes*, 21(2), 148-156.

Åslund, C., Nilsson, K. W. (2013). *Social capital in relation to alcohol consumption, smoking, and illicit drug use among adolescents: a cross-sectional study in Sweden*. *International journal for equity in health*, 12(1), 33.

Baumgartner, S., E., Sumter, S., R., Peter, J., Valkenburg, P., M. (2012) Identifying teens at risk: developmental pathways of online and offline sexual risk behavior. *Pediatrics* 130(6).

Beadnell, B., Morrison, D. M., Wilsdon, A., Wells, E. A., Murowchick, E., Hoppe, M., et al. (2005). Condom use, frequency of sex, and number of partners: Multidimensional characterization of adolescent sexual risk-taking. *Journal of Sex Research*, 42(3), 192-202.

Benotsch, E., G., Snipes, D., J., Martin, A., M., Bull, S., S. (2013) Sexting, substance use, and sexual Risk Behaviour in young adults. *Journal of adolescent health*, 52, 307-3013.

Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M., & Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 307-313.

Best, J. & Bogle, K. A. (2014). *Kids gone wild*. New York, NY: New York University Press.

Bicanic, I., & Alisic, E. (2017). *Er is hoop voor jongeren die slachtoffer zijn van sexting*. *Kind & Adolescent Praktijk*, 16(3), 47-47.

Biemer, P. P., & Lyberg, L. E. (2003). *Introduction to survey quality (Vol. 335)*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Bouma, F. (2017, september). Anthony Weiner krijgt 21 maanden voor sexting. *Nrc*. Geraadpleegd via <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/09/25/weiner-veroordeeld-tot-21-maanden-cel-in-sexting-schandaal-a1574742>

Bourdieu, P. (1986). *The forms of social capital*. In *The handbook of theory: research for the sociology of education*. Richardson, J. G. ed., pp. 241–258. Greenwood Press: New York.

Boyd, D., M., Ellison N., B.(2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1).

Bracke, D. (2017). *Hashtag*. Leuven: Davidsfonds/infodok.

Brown, L. K., DiClemente, R. J., Park, T. (1992). Predictors of condom use in sexually active adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 13, 651-657.

Bruning, M., R. (2016) Adolescenten en kinderporno. *Tijdschrift voor Familie-en Jeugdrecht*, 9, 177.

Castilla, J., Barrio, G., Belza, M. J., de la Fuente, L. (1999). Drug and alcohol consumption and sexual risk behaviour among young adults: results from a national survey. *Drug & Alcohol Dependence*, 56(1), 47-53.

Child focus. (2017). Sexting. Geraadpleegd op 10 november 2017 via <http://www.childfocus.be/nl/nieuws/jaarverslag-child-focus-over-het-werkjaar-2016>

Coleman, J. (1990). *Foundations of social theory*. Princeton: Harvard University Press,.

Cooper, M. L., Peirce, R. S., Huselid, R. F. (1994). Substance use and sexual risk taking among Black adolescents and White adolescents. *Health Psychology*, 13, 251-262.

Crosby, R. A., Holtgrave, D. R., Di Clemente, R. J., Wingood, G. M., Gayle, J. A. (2003). Social capital as a predictor of adolescents' sexual risk behavior: a state-level exploratory study. *AIDS and Behavior*, 7(3), 245-252.

Dake, J. A., Price, D. H., Mazriaz, L., Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behaviour in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, 7.

De Busscher, Martine et al. (2012), *Strafrecht, Larcier Wet en Duiding*, Brussel: Larcier.

De Graaf, H., Verbeek, M., Van den Borne, M., Meijer, S. (2018). Offline and Online sexual risk Behavior among Youth in the Netherlands: Findings from “sex under the age of 25”. *Frontiers in public health*, 6, 72.

Deković, M., van Aken, M., Reitz, E., Beyers, W., H de Graaf, H. (2012) Inleiding op het themanummer. *Kind en adolescent*, 33(4) 175-178.

de Leeuw, E., D., Hox, J., J., Dillman, D., A. (2008) *International Handbook of Survey Methodology*. New York, NY: European Association of Methodology/Lawrence Erlbaum Associates.

De Maeyer, S., Kavadias, D. (2007). *Openleerpakket beschrijvende statistiek*. Gent: Academia Press.

De Schepper, K., Royer, S. (2016) Tracking, sexting en cyberpesten strafbaar? *Computerrecht: Tijdschrift voor Informatie*. Telecommunicatie en Recht, 72 (3)

Dessens, J., Jansen, W., Swanborn, P.G. (1974) Padanalyse: uitgangspunten en basisbegrippen. *Mens en maatschappij*. 49 (2).

Devine, D., Long, P., Forehand, R. (1993). A prospective study of adolescent sexual activity: Description, correlates, and predictors. *Advances in Behaviour Research and Therapy*,15, 185-209.

Dir, A., L., Cyders, M., A., Coskunpinar, A. (2013) From the bar to the bed via mobile phone: a first test of the role of problematic alcohol use, texting, and impulsivity-related traits in sexual hookups. *Computers in human behavior*, 29, 1664-1670.

Dierickx, L. (2005). Het recht op afbeelding (No. 58). Mortsel: Intersentia nv.

Döring, N. (2014). Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting? *Cyberpsychology: Journal of psychosocial Research on cyberspace*, 8(1).

Eisinga, R., Te Grotenhuis, M., Pelzer, B. (2013). The reliability of a two-item scale: Pearson, Cronbach, or Spearman-Brown? *International journal of public health*, 58(4), 637-642.

Ellison, N., Steinfield, C., Lampe, C. (2006). Spatially bounded online social networks and social capital. *International Communication Association*, 36, (1-37).

Ellison, N., Steinfield, C., Lampe, C. (2011). Connection strategies: Social capital implications of Facebook-enabled communication practices. *New Media & Society*, 13(6), 873-892.

Ellison, N., Vitak, J., Gray, R., Lampe, C. (2014). Cultivating Social Resources on Social Network Sites: Facebook Relationship Maintenance Behaviors and Their Role in Social Capital Processes. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(4), 855-870.

Englander, E. (2012). Low risk associated with most teenage sexting: a study of 617 18-year olds. In *MARC Research Reports*. Paper 6. Geraadpleegd via: <http://vc.bridgew.edu/marc-reports/6>.

Epstein, M., Bailey, J. A., Manhart, L. E., Hill, K. G., Hawkins, J. D. (2014). Sexual risk behavior in young adulthood: Broadening the scope beyond early sexual initiation. *The Journal of sex research*, 51(7), 721-730.

Felson, M. (1994). *Crime and Everyday Life: Insight and Implications for society*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.

Ferguson, C. J. (2011). Sexting behaviours among young Hispanic women: Incidence and association with other high-risk sexual behaviours. *Psychiatric Quarterly*, 82.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage publication.

Fulkerson, G. M., Thompson, G. H. (2008). The Evolution of a Contested Concept: A Meta-Analysis of Social Capital Definitions and Trends (1988–2006). *Sociological Inquiry*, 78(4), 536-557.

Fullilove, R. E.; Fullilove, M. T. (2000). The family to family program: A structural intervention with implications for the prevention of HIV/AIDS and other community epidemics. *AIDS*, 14 (Supplement), 63–S67.

Gideon, L. (2012). *Handbook of survey methodology for the social sciences*. New York, NY: Springer.

Gillmore, M. R., Lewis, S. M., Lohr, M. J., Spencer, M. S., White, R. D. (1997). Repeat pregnancies among adolescent mothers. *Journal of Marriage and the Family*, 59, 536-550.

Gordon-Messer, D., Bauermeister, J., A., Grodzinski, A., Zimmerman, M. (2012) Sexting among young adults. *Journal of adolescent health*, 52, 301-306.

Hardyns, W., Vyncke, V., De Boeck, A., Pauwels, L., Willems, S. (2015). Are Collective Efficacy, Disorder and Social Support Associated with One's Quality of Life? Evidence from the Multilevel SWING Study in Belgium. *Applied Research in Quality of Life*.

Hardyns, W., Vyncke, V., Pauwels, L., Willems, S. (2015) Study protocol: SWING- social capita land well- being in neighborhoods in Ghent. *International journal for equity in health*. 14(36).

Harper, C., Dittus, P., Steiner, R., Ethier, K. (2017). School connectedness enhances the protective effects of parental monitoring on adolescent sexual risk behavior. *Journal of Adolescent Health*, 60(2).

Helliwell, J. F., Putnam, R. D. (2004). The social context of well-being. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London Series B-Biological Sciences*, 359(1449), 1435-1446. doi:10.1098/rstb.2004.1522.

Hertlein, K. M., Ancheta, K. (2014). Advantages and disadvantages of technology in relationships: Findings from an open-ended survey. *The Qualitative Report*, 19(11), 1.

Hosmer, D.W. Jr., Lemeshow, S., Sturdivant, R., X. (2013) *Applied Logistic Regression*. 3rd edition. New Jersey: Wiley

Houck, C. D., Barker, D., Rizzo, C., Hancock, E., Norton, A., Brown, L. K. (2014). Sexting and sexual behavior in at-risk adolescents. *Pediatrics*, 133(2)

Incaprera, J. (Producer). (2017) *Thirteen Reasons Why* [Television serie]. VS: Netflix

Jessor, R., Van Den Bos, J., Vanderryn, J., Costa, F. M., Turbin, M. S. (1995). Protective factors in adolescent problem behavior: moderator effects and developmental change. *Developmental Psychology*, 31, 923-933

Kann, L., McManus, T., Harris, W., H., Shanklin, S., L., Flint, K., H., Hawkins, J., et al. (2016). *Youth Risk Behavior Surveillance—United States*. (Tech. Rep. No 65(6). Atlanta: Centers of Disease and Control.

Kawachi, I., Subramanian, S. V., & Kim, D. (2008). *Social capital and health*. In Social capital and health (pp. 1-26). Springer, New York, NY.

Klein M. *America's war on sex: the attack on law, lust and liberty*. Westport, CT: Praeger, 2008.

Klettke, B., Hallfor, D. J., Mellor, D. J. (2014) Sexting prevalence and correlates: a systematic literature review. *Clinical Psychology Review*, 34 (1) 44-53.

Kloess, J. A., Beech, A. R. Harkins, L., 2014. Online Child Sexual Exploitation: Prevalence, Process, and Offender Characteristics. *Trauma, Violence, & Abuse*, 15(2), pp. 126-139.

Kotchick, B. A., Shaffer, A., Miller, K. S., Forehand, R. (2001). Adolescent sexual risk behavior: A multi-system perspective. *Clinical psychology review*, 21(4), 493-519.

Kreuter, M. W., Lezin, N. A. (2002). Social capital theory: Implications for community-based health promotion. In R. J. DiClemente, R. A. Crosby, and M. C. Kegler (Eds.), *Emerging theories in health promotion practice and research* (pp. 228–254). San Francisco, CA: Jossey-Bass/Wiley

Lammers, J., Pelzer, B., Hendrickx, J., Eisinga, R. (2007). *Categorische Data Analyse met SPSS, Inleiding in loglineaire analysetechnieken*. Assen: Van Gorcum.

Lee, C., Moak, S., Walker, J.T. (2016) Effects of Self-Control, Social Control, and Social Learning on Sexting Behavior Among South Korean Youths. *Youth & society*, 48(2) 242-264.

Levine, M.(2013) Sexting: A Terrifying Health Risk ... or the New Normal for Young Adults? *Journal of Adolescent Health*, 52 (3) 257-258.

Lievens, Eva. (2013). Risico's voor jongeren op sociale netwerken bekeken vanuit juridisch perspectief. In P. Valcke , P. J. Valgaeren, & E. Lievens (Eds.), *Sociale media : actuele juridische aspecten* (pp. 29–66). Mortsel: Intersentia.

Lievens, E. (2014). “Bullying and sexting in social networks: Protecting minors from criminal acts or empowering minors to cope with risky behaviour?”, *International Journal of Crime, Law & Justice*, 42(3), 251-270

Lin, N. (2001). *Social Capital: A Theory of Social Structure and Action*. New York: Cambridge University Press.

Loury, G. (1992). The economics of discrimination: getting to the core of the problem. *Harvard Journal of African American Public Policy I*, 91–110.

Lowry, R., Holtzman, D., Truman, B. I., Kann, L., Collins, J. L., Kolbe, L. J. (1994). Substance use and HIV-related sexual behaviors among U.S. high school students: Are they related?, *American Journal of Public Health*, 8, 1116-1120.

Madigan, S., Ly, A., Rash, CL., Van Ouytsel, J., Temple, JR. (2018) Prevalence of Multiple Forms of Sexting Behavior Among Youth A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* Published online February 26, 2018. doi:10.1001/jamapediatrics.2017.5314

Malby, S. et al. (2015). Study on the Effects of New Information Technologies on the Abuse and Exploitation of Children, Vienna: United Nations Office On Drugs And Crime

McGovern, A., Crofts, T., Lee, M., Milivojevic, S. (2016). Media, legal and young people's discourses around sexting. *Global Studies of Childhood*, 6, 428-441.

Mediaraven, LINC. (2016). Onderzoeksrapport Apestaartjaren 6. Belgium.

Mitchell, K., Finkelhor, D., Jones, L., Wolak, J. (2012). Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics*, 129, 13-20. <http://dx.doi.org/10.1542/peds.2011-1730>

Mortelmans, D., Dehertogh, B. (2007). *Uni-en bivariate analyse*. Leuven: Acco.

Mortelmans, D., Dehertogh, B. (2008) *SPSS in onderzoek*. Leuven: Acco.

Mortelmans, D. (2010) *Logistische regressie*. Leuven: Acco.

Neustadl, A., J.P. Robinson (2002). Social Contact Differences Among Internet Users and Nonusers in the General Social Survey. *IT & Society*, 1(1), 73-102.

Ofcom. (2008). Social Networking. A quantitative and qualitative research report into attitudes, behaviours and use. Londen: Ofcom. Office of Communications.

Pano (2017, 1 november). Sexting [televisie-uitzending]. Brussel: VRT.

Pauwels, L. (2012) *Toegepaste statistiek met SPSS voor criminologen*. Antwerpen: Maklu

Pauwels, L. (2015). *Kwantitatieve criminologie. Basishandboek kwantitatieve methoden van criminologisch onderzoek*. Gent: academia press.

Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press, Princeton.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon and Schuster.

Putnam, R. (2001). Social capital: Measurement and consequences. *Canadian journal of policy research*, 2(1), 41-51.

Regelink, F. (2016). *Francien laat je tietten nog eens zien*. Utrecht: Kosmos uitgevers.

Rice, E., Rhoades, H., Winetrobe, H., Sanchez, M., Montoya, J., Plant, A., Kordic, T. (2012). Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents. *Pediatrics*, 130(4), 667-673.

Ringrose, J., Gill, R., Livingstone, S., Harvey, L. (2012). A qualitative study of children, young people and 'sexting': A report for the nspcc. London, England: NSPCC. Opgehaald mei 2018 via http://www.nspcc.org.uk/Inform/resourcesforprofessionals/sexualabuse/sexting-research-report_wdf89269.pdf

Ryan, E. M. (2010). Sexting: How the state can prevent a moment of indiscretion from leading to a lifetime of unintended consequences for minors and young adults. *Iowa L. Rev.*, 96, 357.

Sampson, R. (2012). *Great American city. Chicago and the enduring neighborhood effect*. Chicago: University of Chicago Press.

Sexting. (2018, 24 april). In Oxford English Dictionary. Geraadpleegd op 24 april 2018, via <https://en.oxforddictionaries.com/definition/sext>

Sexting. (2018, 24 april). In Van Dale. Geraadpleegd op 24 april 2018, via <http://www.vandale.be/gratiswoordenboek/nederlands/betekenis/sext#.WuWKeZcuBPY>

Silverman, J. G., Raj, A., Mucci, L. A., Hathaway, J. E. (2001). Dating violence against adolescent girls and associated substance use, unhealthy weight control, sexual risk behavior, pregnancy, and suicidality. *Jama*, 286(5), 572-579.

Strafwetboek, 371/1, BS 19 februari 2016.

Strafwetboek, artikel 383, BS 9 juni 1867.

Strafwetboek, artikel 383bis, BS 8 juni 2016.

Strafwetboek, artikel 384, BS 14 juni 1926.

Strafwetboek, artikel 386, BS 28 juli 1926.

Strafwetboek, artikel 442bis, BS 23 januari 2012.

Strafwetboek, artikel 470, BS 9 juni 1867.

Subrahmanyam, K., Reich, S. M., Waechter, N., Espinoza, G. (2008). Online and offline social networks: Use of social networking sites by emerging adults. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(6), 420-433.

Tapert, S. F., Aarons, G. A., Sedlar, G. R., Brown, S. A. (2001). Adolescent substance use and sexual risk-taking behavior. *Journal of Adolescent Health*, 28(3), 181-189.

Tavakol, M., Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53.

Temple, J., R., Paul, J., A., van den Berg, P., Le, V., D., McElhany, A., Temple, B., W. (2012) Teen Sexting and Its Association With Sexual Behaviors. *Arch Pediatr Adolesc Med*, 166(9), 828-833.

Temple, J., R., Choi, H. (2014) Longitudinal Association Between Teen Sexting and Sexual Behavior. *Pediatrics*, 134(5), 1287- 1292.

The Luxembourg guidelines: terminology guidelines for the protection of children from sexual exploitation and sexual abuse. (2016)

Thoits, P. A. (2011). Mechanisms Linking Social Ties and Support to Physical and Mental Health. *Journal of Health and Social Behavior*, 52(2), 145-161.

Tubman, J. G., Gil, A. G., Wagner, E. F., Artigues, H. (2003). Patterns of sexual risk behaviors and psychiatric disorders in a community sample of young adults. *Journal of Behavioral Medicine*, 26(5), 473-500.

Turner, C. F., Ku, L., Rogers, S. M., Lindberg, L. D., Pleck, J. H., & Sonenstein, F. L. (1998). Adolescent sexual behavior, drug use, and violence: increased reporting with computer survey technology. *Science*, 280(5365), 867-873.

Van Cleemput, K., Lievens, E., Pabian, S. (2016). Een empirisch en juridisch perspectief op cyberpesten: naar een holistische aanpak. *Tijdschrift voor jeugd en kinderrechten.-Gent, 2000, currens*, (1), 6-22.

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W. (2014). The Association Between Adolescent Sexting, Psychosocial Difficulties, and Risk Behavior. Integrative review. *The Journal of School Nursing*, 31(1), 54-69

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W., d'Haenens, L. (2014). Prevalentie van sexting bij Vlaamse jongeren: een verkennende studie. *TOKK*, 39(4), 114-126.

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W. (2015). The Association Between Adolescent Sexting, Psychosocial Difficulties, and Risk Behavior. *The journal of school nursing*, 31(1), 54-69.

Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Walrave, M., Ponnet, K., Peeters, E., (2017) Sexting: adolescents' perceptions of the applications used for, motives for, and consequences of sexting. *Journal of Youth Studies*, 20(4), 446-470.

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W., d'Haenens, L. (2017). Adolescent sexting from a social learning perspective. Elsevier: *Telematics and Informatics*, 2017(34) 287-298.

Vergeer, M., Pelzer, B. (2009). Televisiekijken, online en offline netwerkkapitaal en eenzaamheid. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 37(3), 179.

Vitak, J., Ellison, N. B. (2013). 'There's a network out there you might as well tap': Exploring the benefits of and barriers to exchanging informational and support-based resources on Facebook. *New Media & Society*, 15(2), 243-259.

Vural, P., Uncuz, Y., Kiliç, E., Z. (2015). Relationship between Symptoms of Disruptive Behavior Disorders and Unsafe Internet Usage in Early Adolescence. *Arch Neuropsychiatr*, 2015 (52), 240-246.

Walrave, M., Van Ouytsel, J. (2014). *Mediawijs online: jongeren en sociale media*. Lannoo: Meulenhoff-Belgium.

Weitzman, E. R., Chen, Y. Y. (2005). Risk modifying effect of social capital on measures of heavy alcohol consumption, alcohol abuse, harms, and secondhand effects: national survey findings. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 59(4), 303-309.

Weitzman, E. R., Kawachi, I. (2000). Giving means receiving: the protective effect of social capital on binge drinking on college campuses. *American Journal of Public Health*, 90(12), 1936.

Wellman, B., Haase, A. Q., Witte, J., Hampton, K. (2001). Does the Internet increase, decrease, or supplement social capital? Social networks, participation, and community commitment. *American Behavioral Scientist*, 45(3), 436-455.

Wet Verwerking Persoonsgegevens, artikel XI.174, BS 18 maart 1993.

Wittes, B., Poplin, C., Jurecic, Q., Spera, C. (2016) Sextortion: Cybersecurity, teenagers, and remote sexual assault. Center for technology innovation at brooking. (overheidsstudie).

Wolak, J., Finkelhor, D. (2011) Sexting: A typology. Durham, NH : Crimes against Children Research Center.

Wysocki, D. K., Childers, C. D. (2011).“Let my fingers do the talking”: Sexting and infidelity in cyberspace. *Sexuality & Culture*,15, 217–239.

Ybarra, M. L., Mitchell, K. J. (2014). “Sexting” and its relation to sexual activity and sexual risk behavior in a national survey of adolescents. *Journal of adolescent health*, 55(6), 757-764.

Zywica, J., Danowski, J. (2008). The Faces of Facebookers: Investigating Social Enhancement and Social Compensation Hypotheses; Predicting Facebook™ and Offline Popularity from Sociability and Self-Esteem, and Mapping the Meanings of Popularity with Semantic Networks. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 14, 1-34.